

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Het aandeel gemeentelijke bijdrage is geraamd op afgerond € 4,417 miljoen. Deze bijdrage is ten opzichte van de gewijzigde begroting 2026 gestegen met afgerond € 0,12 miljoen. De stijging wordt onder andere veroorzaakt door het toepassen van de loon- en prijscompensatiespelregels van de Twentse gemeenten voor verbonden partijen.

Ontwikkelingen komende jaren

Er zal worden gewerkt aan de uitwerking(en) van de visie Recreatieparken Twente en de visie Routenetwerken Twente.

Procedure

Wij stellen u bij deze in de gelegenheid om uiterlijk 2 juli 2026 uw eventuele zienswijze ten aanzien van de begroting bij ons in te dienen. Ingediende zienswijzen worden met een concept-reactie behandeld in de vergadering van het bestuur van 10 september 2026. De besluitvorming over de begroting 2027 inclusief de eventuele ingediende zienswijzen, vindt in overeenstemming met artikel 10 van onze gemeenschappelijke regeling plaats op basis van het inwonertal op peildatum 1 januari 2026.

Tot slot

Wij hopen u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd over onze begroting 2027 en de meerjarige ontwikkeling hiervan.

Hoogachtend,

Bestuur,
secretaris

L.J. Harmsen

voorzitter,

B. Brand

Bijlagen

1. Programmabegroting 2027

In 2023 zijn wij aan de slag gegaan met de visie op de recreatieparken welke in 2024 en 2025 verder vorm heeft gekregen en uiteindelijk ook is vastgesteld. In 2025 hebben we extra uitgaven gehad met betrekking tot een advies op een herijking van de financieringssystematiek, inzet van een zogenaamde harkboot, kosten van wettelijke RVU-regelingen en externe inzet i.v.m. capaciteitsvraagstukken bij de recreatieparken vanwege vakantieplanning. Daarnaast was er ook in 2025 aandacht voor stijgende prijzen voor energie en onderhoud op de parken en bij de routenetwerken. Een jaar welke we hebben afgesloten met een negatief resultaat van bijna € 53,-.

Resultaatbestemming

Het is de bevoegdheid van het bestuur om over de dekking van het rekeningresultaat te beslissen. Voorgesteld wordt om het negatieve jaarrekeningresultaat van bijna € 53,- te onttrekken aan de provinciale reserve recreatieve voorzieningen, een reserve welke ook hiervoor is ingesteld.

Accountantscontrole

De jaarstukken zijn nog niet voorzien van een accountantsverklaring. De accountantscontrole vindt in april/mei plaats en het accountantsverslag inclusief verklaring wordt u dan ook nagezonden. Met deze handelswijze heeft het bestuur ingestemd en ook de provinciale toezichthouder is hiermee akkoord.

Procedure

Onze jaarstukken sturen wij u ter informatie toe. Anders dan met betrekking tot de ontwerp-begroting, hebben de gemeenteraden geen bevoegdheid om een formele zienswijze over de jaarrekening bij ons bestuur in te dienen. Het bestuur stelt de jaarstukken vast in zijn vergadering van 25 juni 2026. De besluitvorming over de jaarstukken 2025 inclusief het bestemmingsvoorstel vindt in overeenstemming met artikel 10 van onze gemeenschappelijke regeling plaats op basis van het inwonertal op peildatum 1 januari 2025.

Wij bieden u de mogelijkheid om uw vragen en/of aandachtspunten over onze jaarstukken kenbaar te maken. Om uw vragen tijdig van een antwoord te kunnen voorzien vragen wij u deze uiterlijk 11 juni bij ons schriftelijk kenbaar te maken. Wij sturen vóór 15 juli 2026 de vastgestelde jaarstukken aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Tot slot

Wij hopen u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd over onze concept jaarstukken 2025.

Hoogachtend,

Bestuur,
secretaris,

L.J. Harmsen

voorzitter,

B.J. Brand

Bijlagen

1. Concept jaarstukken 2025

Recreatieschap
Twente

2025

Jaarstukken

1. Voorwoord

Beste lezer,

In 2025 heeft Recreatieschap Twente opnieuw belangrijke stappen gezet in het versterken van de interne organisatie en het optimaliseren van werkprocessen. Deze inspanningen sloten aan bij de eerder ingezette koers om een toekomstbestendige, wendbare organisatie te bouwen die binnen de beschikbare middelen maximale maatschappelijke waarde creëert voor de veertien Twentse gemeenten. De in 2024 vastgestelde visies voor zowel de recreatieparken als de Routenetwerken Twente vormden daarbij een stevig fundament voor verdere ontwikkeling.

Verbeterde inkoop en processen

In 2025 kon Recreatieschap Twente voortbouwen op eerdere successen qua inkoop. Door aanbestedingen gezamenlijk en strakker te organiseren, werd substantieel meer grip verkregen op kosten, planning en kwaliteit. Deze efficiëntieslag leidde tot meer transparantie, betere taakverdeling en een professionelere samenwerking met marktpartijen, alles gericht op een duurzaam en toekomstbestendig beheer van de recreatieparken en de routenetwerken.

Sterkere positie na ontvlechting Regio Twente

Sinds de ontvlechting uit Regio Twente werkt het Recreatieschap met een compacte, maar zeer toegewijde organisatie. In 2025 werd duidelijk dat deze structuur, in combinatie met de focus op twee organisatieonderdelen, recreatieparken en de Routenetwerken Twente, tot meer helderheid, kracht en eenvoud leidt. Ondanks dat het een relatief kleine gemeenschappelijke regeling betreft, staat er een hecht, betrokken en deskundig team dat met trots werkt aan recreatie, natuurbeleving en 11.500 km aan routes in Twente.

Ontwikkelingen in de recreatieparken

In 2025 werden zichtbare stappen gezet op de drie grote recreatieparken: Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld. Zo werd bijvoorbeeld gestart met de aanleg van een nieuwe natuurlijke speeltuin op Het Lageveld en verbeterden diverse voorzieningen op de parken om bezoekers meer comfort en beleving te bieden. Daarmee ondersteunde Recreatieschap Twente ook in 2025 de ambitie om hoogwaardige en toegankelijke recreatie mogelijk te maken voor alle inwoners van Twente en de bezoekers die ons mooie Twente komen ervaren.

Daarnaast werden nieuwe statiegeldautomaten geplaatst op alle drie de parken om duurzaamheid, afvalscheiding en een schonere buitenruimte te bevorderen, een initiatief dat enthousiast werd ontvangen door bezoekers en past binnen de bredere duurzaamheidsdoelen van de organisatie.

Versterking en doorontwikkeling Routenetwerken Twente

Het jaar 2025 stond tevens in het teken van doorgroei en kwaliteitsverbetering van de routenetwerken. Na de opwaardering in 2024 werd in 2025 gewerkt aan verdere professionalisering, classificatie en beleving van de routes. Het streven naar zogeheten belevenisnetwerken, waarin routes worden gekoppeld aan natuurervaring, cultuur en belevingsobjecten, kreeg steeds concretere vorm.

Ook liepen in 2025 diverse projecten om de infrastructuur te verbeteren, waaronder een grote kwaliteitsslag in bewegwijzing, veiligheid en onderhoud. Deze projecten worden uitgevoerd in samenwerking met gemeenten, aannemers, vrijwilligers en partners zoals Coöperatie Centroide, waarmee een nieuwe meerjarige samenwerking middels een aanbesteding werd bekrachtigd.

Samen vooruit

De solide basis die in 2025 verder werd gelegd, maakt het mogelijk om in de jaren daarna gericht te investeren in recreatieve voorzieningen, duurzame routestructuren en de brede recreatieve kwaliteit van Twente. Het jaar bevestigde opnieuw de kracht van de samenwerking tussen de veertien gemeenten, de professionals van het Recreatieschap, de vele vrijwilligers, de ondernemers op de recreatieparken en de betrokken partners in de regio. Samen zorgen zij ervoor dat Twente een gastvrije, gezonde en aantrekkelijke recreatieregio blijft.

Met vriendelijke groet,

Bart-Jan Harmsen, Secretaris/directeur Recreatieschap Twente

Inhoudsopgave

1.Voorwoord	2
2.Jaarrekening in één oogopslag	4
3.Inleiding	6
4.Programmaverantwoording	8
4.1.Programma Vrijtijdseconomie	8
4.2. Programma Recreatieve Voorzieningen	9
5.Paragrafen	17
5.1.Weerstandsvermogen en risicobeheersing	17
5.2.Financiële Kengetallen	19
5.3.Onderhoud kapitaalgoederen	20
5.4.Bedrijfsvoering	22
5.5.Verbonden partijen	24
5.6.Financiering	24
5.7.Openbaarheidsparagraaf	26
6.Specificatie herkomst baten en besteding lasten	29
7.Jaarrekening	31
8.Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	31
8.1.Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening	32
8.1.1. Analyse van de belangrijkste ontwikkelingen die het resultaat hebben veroorzaakt.	32
8.1.2. Analyse op afwijkingen tussen de begroting en het overzicht van baten en lasten	34
8.1.3. Analyse begrotingsrechtmatigheid	37
8.1.4. Overzicht van begrote en gerealiseerde baten en lasten per taakveld	39
8.2. Wet Normering Topinkomens	40
8.3. Rechtmatigheidsverantwoording	41
9.Balans en de toelichting	43
9.1.Balans per 31-12-2025	43
9.2. Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling	44
9.3. Toelichting op de balans per 31-12-2025	46
10.Overige gegevens	52
Controleverklaring accountant	52
Bijlagen	53
Bijlage 1 Totaal begrote gemeentelijke bijdrage en resultaat 2025 per gemeente	53
Bijlage 2 Aard en reden reserves	54

2. Jaarrekening in één oogopslag

Baten en Lasten op hoofdlijnen

De jaarrekening geeft een overzicht van alle uitgaven en inkomsten in 2025.

De inkomsten bestaan onder meer uit:

- producten die gefinancierd worden via de gemeentelijke bijdrage;
- Bijdragen van andere overheden voor diverse projecten;
- inkomsten uit betaald parkeren op de recreatieparken;
- inkomsten uit huur- en erfpachtopbrengsten;
- inkomsten uit evenementen;
- Overige opbrengsten, zoals de verkoop van routekaarten, houtopbrengsten, kleinschalige activiteiten en doorberekende kosten en uren.

Baten	Bedrag (x €1.000)
Gemeentelijke bijdrage	4.126
Gemeentelijke bijdrage in projecten	1.013
Parkeergelden	534
Huur- en erfpachtopbrengsten	497
Overige opbrengsten	178
Evenementen	112
Rente	57
Overige inkomsten	42
Bijdrage overige Overheid	35
Storting reserve	15
Totaal	6.607

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Salarissen en overige vergoedingen	1.455
Onderhoud	1.305
Inhuur en tijdelijk	874
Dotaties reserves	868
Subsidies en overdrachten	757
Afschrijvingen	405
Gebouwen, terreinen en voertuigen	371
Overige kosten	198
Dotaties voorzieningen	173
Rente	95
Verzekeringen	63
ICT	43
Totaal	6.607

Ontwikkeling begroting 2025

De programmabegroting 2025 is in juli 2024 door het bestuur vastgesteld. In 2025 is gewerkt aan het verder uitwerken van de financieringssystematiek, onder meer in relatie tot het mogelijk onderbrengen van het onderhoud van gemeentelijke fietspaden bij het Recreatieschap. Daarnaast is de huidige werkwijze rond het programma vrijetijdseconomie kritisch geëvalueerd.

Hieronder treft u een overzicht aan van het gerealiseerde resultaat per programma.

Programma's bedragen X € 1.000	Totaal baten	Totaal lasten	Gem. bijdrage	Gereel. saldo van baten en lasten	Saldo Mutatie reserves	Resultaat na reguliere mutatie reserves	Mutatie reserves (egal. res.)	Gereel. resultaat
Recreatieve Voorzieningen	2.466	4.991	3.378	852	852-	0-	-	0-
Vrije tijdseconomie	-	748	748	0-	-	0-	-	0-
Gereel. resultaat	2.466	5.740	4.126	852	852-	0-	-	0-

Resultaat 2025

Het gerealiseerde resultaat bedraagt ongeveer € -53,-. In de jaarrekening is een gedetailleerde analyse opgenomen van de afwijkingen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Realisatie	Primaire begroting	Realisatie	Realisatie	Realisatie
	2025	2025	2024	2023	2022
Formatie/Bezetting in fte per 1.000 inwoners	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03
Apparaatskosten in kosten per inwoner	€ 3,94	€ 3,82	€ 4,08	€ 4,50	€ 3,14
Externe inhuur als % kosten van totale loonsom plus kosten inhuur externen	28,8%	4,7%	43,4%	34,4%	35,6%
Overhead in % van totale lasten	13,9%	16,4%	14,2%	17,3%	16,8%

Toelichting

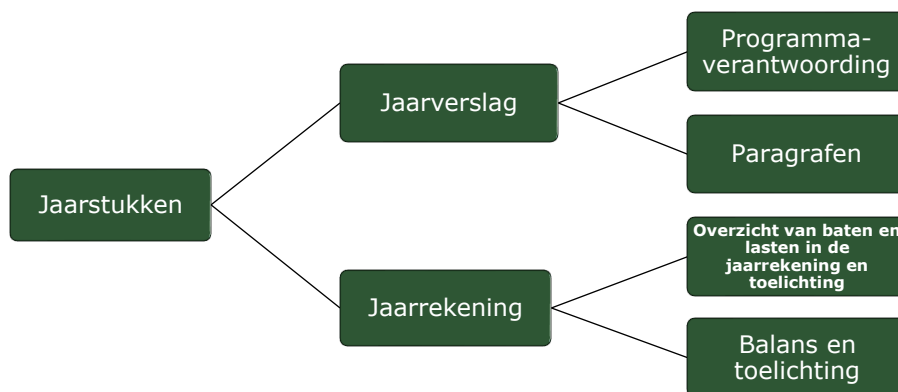
De apparaatskosten vallen iets hoger uit dan begroot, voornamelijk door stijgende kosten voor met name energie en software. De externe inhuur ligt boven het begrote niveau doordat er veel inzet vanuit voornamelijk Centroide is geweest.

De overhead is lager dan voorzien doordat de totale omvang van de begroting is opgehoogd door de incidentele bijdrage van de 14 gemeenten met betrekking tot de beschoeiing.

3. Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken van Recreatieschap Twente. Hierin beschrijven we hoe het afgelopen jaar verlopen is, zowel wat betreft de beleidsuitvoering als de bijbehorende financiële effecten.

De jaarstukken zijn conform de meest recente ontwikkelingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) als volgt onderverdeeld:

Figuur 1 indeling jaarstukken

Conform het bovenstaande overzicht bestaan de jaarstukken uit twee onderdelen:

- Het **jaarverslag**, met daarin de programmaverantwoording en de paragrafen
- De **jaarrekening**, met het overzicht van baten en lasten en de balans, inclusief de bijbehorende toelichtingen

Jaarverslag

Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk lichten we per programma toe welke activiteiten in 2025 zijn uitgevoerd en in welke mate deze hebben bijgedragen aan het realiseren van onze ambities en de ontwikkeling van de bijbehorende indicatoren. De programmaverantwoording is opgebouwd rond de drie W-vragen:

Wat hebben we bereikt?

Hier beschrijven we in hoeverre het gewenste resultaat is gerealiseerd.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

In dit onderdeel worden de projecten, activiteiten en kernindicatoren toegelicht die zijn ingezet om de ambities te behalen.

Wat heeft het gekost?

Hier worden de financiële effecten weergegeven. We maken onderscheid tussen de begrote baten en lasten vóór wijziging, na wijziging en de daadwerkelijk gerealiseerde baten en lasten.

Om de programmaverantwoording snel en overzichtelijk te kunnen doorlopen, maken we gebruik van een verkeerslichtrapportage die rechts naast de ambities is opgenomen. De kleurcodering wordt als volgt toegepast:

- Groen: de prestaties voldoen aan of overtreffen wat in de programmabegroting is opgenomen.
- Oranje: de prestaties zijn gedeeltelijk gerealiseerd.
- Rood: de prestaties zijn niet gerealiseerd.

Voor een uitgebreide toelichting op de te bereiken ambities en de geplande activiteiten verwijzen wij naar de Programmabegroting 2025.

Paragrafen

In de paragrafen worden de onderwerpen behandeld die essentieel zijn voor inzicht in de beleidlijnen zoals opgenomen in de programmabegroting. De nadruk ligt hierbij op de belangrijkste beheersprocessen en het onderliggende beleid.

De verantwoording heeft betrekking op de volgende beheersmatige thema's:

- [weerstandsvormogen en risicobeheersing;](#)
- [onderhoud kapitaal goederen;](#)
- [verbonden partijen;](#)
- [bedrijfsvoering;](#)
- [financiering;](#)

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en toelichting

Dit hoofdstuk bevat diverse financiële overzichten met vergelijkende cijfers. Hier presenteren we de gegevens die in de programmaverantwoording onder "Wat heeft het gekost?" zijn opgenomen, aangevuld met enkele verplichte financiële overzichten.

Balans en toelichting

Het laatste onderdeel gaat in op onze financiële positie, aan de hand van de balans en de daarbij behorende toelichting.

Wij wensen u veel leesplezier!

4. Programmaverantwoording

4.1. Programma Vrijtijdseconomie

In 2025 heeft Twente Marketing voortgebouwd op het fundament dat in 2023 is gelegd om de ambitie uit de visie 'Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030' te realiseren. Dit jaar markeerde een verdere integratie van de vrijetijdseconomie binnen de bredere economische strategie van Twente, waarbij recreatie en toerisme niet langer als afzonderlijke sectoren worden beschouwd, maar als integraal onderdeel van de economie.

De focus is verschoven van louter toeristische promotie naar een holistische benadering waarin de vrijetijdseconomie bijdraagt aan de grote maatschappelijke opgaven van Twente. Twente Marketing fungeert als 'destinatiemanagementorganisatie' die samenwerking stimuleert tussen diverse sectoren en stakeholders. De nadruk ligt op het verbeteren van het leef- en vestigingsklimaat voor huidige en toekomstige inwoners, met bezoekers als katalysator voor positieve ontwikkelingen. Het aantrekken van doelgroepen die economische en sociale waarde toevoegen, zoals millennials, is hierbij essentieel om aan te sluiten op de mogelijke schaalessprong die Twente gaat doormaken.

Deze strategische koers draagt bij aan het verhogen van het 'Bruto Twents Geluk' en versterkt de identiteit en trots van de regio. Door verhalen over het rijke verleden van Twente, zoals die van de Tubantia en de textielindustrie, te ontsluiten en te verbinden, wordt een aantrekkelijk vrijetijdsaanbod gecreëerd voor zowel bewoners als bezoekers, waarmee we ook de Tukkertrots verhogen.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030	Bestuur Recreatieschap Twente/Twente Marketing	30 september 2022
Programma Gastvrij Overijssel 2020-2023	Provinciale Staten	3 juni 2020
Marketingcommunicatieplan Marketing Oost/Twente Marketing 'Stimulatie van de vrijetijdseconomie Twente'	Bestuur Recreatieschap Twente	18 januari 2022

Realisatie ambities

Wat hebben we bereikt?

In 2025 kende de toeristische sector van Twente een stabiele groei van 3,2% ten opzichte van 2024. Deze groei in overnachtingen komt zowel door Nederlandse als door buitenlandse toeristen. Zo steeg de binnenlandse markt met 3,3% en de buitenlandse markt met 2,5% ten opzichte van 2024. De groei in 2025 is met name toe te schrijven aan de forse groei van het aantal overnachtingen op kampeertreinen. Deze stegen met 14,3% tot meer dan 1,1 miljoen overnachtingen in Twente. Bij de hotels is er een kleine daling (2,1%), dit volgt echter na een sterke groei in 2024 t.o.v. 2023 (+18,1%). De groei aan overnachtingen zorgt, samen met stijgende prijzen, voor een groei van de toeristische bestedingen in Twente tot ruim 300 miljoen Euro.

Door de samenwerking tussen overheden en ondernemers blijft Twente zich ontwikkelen als vrijetijdsbestemming. Gezamenlijke investering en de gezamenlijke aanpak op het gebied van branding,

aanbodontwikkeling, bestemmingontwikkeling en data en onderzoek maken we samen Twente (nog) aantrekkelijker voor de gast en inwoner.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

In 2025 hebben we verdere stappen gezet in de implementatie van de nieuwe positionering “Vrij zijn in Twente” binnen onze marketing- en communicatieactiviteiten. Na de eerste aanpassingen in, zoals het opnieuw ontwikkelen van basismiddelen en de eerste online activatie, hebben we dit jaar de campagne verder uitgerold en versterkt via gerichte social media-acties en samenwerkingen met regionale en landelijke partners. In 2026 herijken we deze koers en proberen we het merk Twente beter te laden, zodat deze herkenbaarder is en beter aansluit bij de wensen van ondernemers, lokale toeristische bureaus en onze inwoners.

Om deze ontwikkeling duurzaam voort te zetten, blijven we ons richten op de uitgangspunten van Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030 zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur. Deze visie blijft leidend bij het aanscherpen van onze strategie en het verder positioneren van Twente als aantrekkelijke bestemming voor zowel bewoners als bezoekers, waarbij we ook samenwerken met alle andere betrokken partners, zoals de Gastvrij Twente en de Twente Board.

Overzicht van baten en lasten Vrijtijdseconomie	Realisatie			Begroting na wijziging			Begroting voor wijziging		
	2025			2025			2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen in x € 1.000									
Programma excl. Overhead	0	748	-748	0	748	-748	0	748	-748
Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal incl. Overhead	0	748	-748	0	748	-748	0	748	-748
Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	748	0	748	748	0	748	748	0	748
Subtotaal incl. algemene dekkingsmiddelen	748	748	0	748	748	0	748	748	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal incl. mut. reserves	748	748	0	748	748	0	748	748	0

4.2. Programma Recreatieve Voorzieningen

In 2025 is Recreatieschap Twente uitgegroeid tot een organisatie met een duidelijk ingerichte structuur, bestaande uit twee stevige organisatieonderdelen: de Recreatieparken en de Routenetwerken Twente. Deze structuur sluit aan op de in 2024 vastgestelde visies voor beide domeinen en vormt de basis voor verdere professionalisering en ontwikkeling.

Het afgelopen jaar is bovendien het HR21-traject afgerond, waarbij functie-indelingen en waarderingen zijn gemoderniseerd en aangepast aan de nieuwe organisatiestructuur. Alle posities zijn inmiddels ingevuld en medewerkers hebben hun plek gevonden binnen de organisatie. Dit heeft geleid tot meer duidelijkheid, stabiliteit en slagkracht in de organisatie, wat essentieel is voor een toekomstbestendig Recreatieschap.

In 2025 werd verder gewerkt aan een efficiëntere en transparantere inrichting van het inkoopproces. Door gezamenlijke en strakker georganiseerde aanbestedingen kreeg het Recreatieschap meer grip op kosten, kwaliteit

en planning. Het resultaat is een professionelere werkwijze, betere taakverdeling en een duidelijker overzicht van contracten en verantwoordelijkheden.

Sinds de ontvlechting van Regio Twente heeft Recreatieschap Twente zich ontwikkeld tot een compacte, daadkrachtige en flexibele organisatie. In 2025 werd zichtbaar dat deze structuur werkt: er staat een gemotiveerde en deskundige groep medewerkers die, ondanks de omvang van de organisatie, grote impact heeft op recreatie, natuurbeleving en regionale samenwerking.

Ontwikkelingen op de recreatieparken

Op Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld vonden in 2025 zichtbare verbeteringen plaats. Zo startte onder andere de aanleg van een nieuwe natuurlijke speeltuin op Het Lageveld, waardoor gezinnen nog meer mogelijkheden krijgen om samen van de natuur te genieten en wat uiteindelijk zal bijdragen aan een jaarrond bezoek op de parken.

Daarnaast werden op alle drie de parken statiegeldautomaten geplaatst, met als doel afvalscheiding te stimuleren, zwerfafval te verminderen en de parken duurzamer en schoner te houden. Deze stap past in de bredere duurzaamheidsambities van Recreatieschap Twente en werd positief ontvangen door bezoekers.

In 2025 is bovendien een belangrijke verdere stap in de elektrificatie van het wagenpark gezet. De bedrijfsvoertuigen die op de recreatieparken worden ingezet, zijn inmiddels volledig elektrisch. Dankzij de combinatie met de reeds aanwezige zonnepanelen op de bedrijfsgebouwen kunnen deze voertuigen grotendeels op lokaal opgewekte duurzame energie rijden. Dit vermindert emissies, verlaagt operationele kosten en draagt direct bij aan de bredere doelstelling om de recreatieparken steeds toekomstbestendiger, schoner en energiezuiniger te maken.

Doorontwikkeling van Routenetwerken Twente

Het jaar 2025 stond tevens in het teken van verdere versterking van de Routenetwerken Twente. Na de in 2024 ingezette opwaardering werd gewerkt aan het uitrollen van belevingsnetwerken, waarin routes worden verrijkt met cultuurhistorie, natuurervaringen en belevingsobjecten. Het netwerk beoogt een hoogwaardige wandel-, fiets-, MTB- en ruitervaring te bieden binnen een robuust en toekomstbestendig routestelsel. Tegelijkertijd liepen meerdere grote onderhouds- en kwaliteitsprojecten, zoals verbeterde bewegwijzering, veiligheidsmaatregelen en een brede kwaliteitsslag in de route-infrastructuur. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in intensieve samenwerking met gemeenten, aannemers, vrijwilligers en partners zoals Coöperatie Centroide, waarmee in 2024 een meerjarige raamovereenkomst werd ondertekend.

Samen sterker de toekomst in

Met de afgeronde organisatieverandering, het afgeronde HR21-traject en de succesvolle inrichting van twee duidelijke organisatieonderdelen staat Het Recreatieschap Twente er goed voor. De samenwerking met veertien gemeenten, de inzet van professionals en de betrokkenheid van honderden vrijwilligers zorgen ervoor dat Twente een aantrekkelijke, gastvrije en gezonde recreatieregio blijft. Deze stevige basis maakt het mogelijk om ook de komende jaren gericht te investeren in recreatieve voorzieningen, duurzame route-infrastructuren en de brede recreatieve kwaliteit van de regio.

We blijven ons inzetten voor de kwaliteit en beleving van onze voorzieningen en danken de veertien Twentse gemeenten, de vele vrijwilligers, de ondernemers op onze recreatieparken en de miljoenen bezoekers die jaarlijks genieten van onze prachtige recreatiegebieden en de vele mooie routes in Twente. Of men nu wandelt, fietst, op de mountainbike zit of te paard onderweg is: het is iets om samen trots op te zijn.

Kader stellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Visie Routenetwerken Twente	Bestuur Recreatieschap Twente	7 december 2022
Visie Recreatieparken Twente	Bestuur Recreatieschap Twente	8 februari 2024
Koersdocument Recreatieschap	Bestuur Recreatieschap Twente	4 april 2024

Realisatie ambities

Laagdrempelige en aantrekkelijke recreatieparken aanbieden voor onze eigen Tukkers en toeristen die Twente bezoeken. Drie prachtige recreatieparken waar de Twentse inwoner van geniet en trots op kan zijn. Van en voor de Tukker.	Status
<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Uit een eerder bezoekersonderzoek (2022) is gebleken dat de drie Twentse recreatieparken gezamenlijk circa 1,5 miljoen bezoeken per jaar trekken. Ook in 2025 blijkt dat de populariteit van Het Rutbeek, Het Hulsbeek en Het Lageveld onverminderd groot is. De recreatieparken leveren hiermee een aanzienlijke bijdrage aan het Twentse vertier en vermaak, zowel voor inwoners uit de regio als voor toeristen die Twente komen ontdekken.</p> <p>Recreatieschap Twente blijft zich inzetten om een warm welkom te bieden aan alle bezoekers. De parken zijn vrij toegankelijk voor iedereen, onafhankelijk van achtergrond of inkomen, en vormen daarmee plekken waar ontspanning, ontmoeting en saamhorigheid centraal staan. In een tijd waarin het dagelijkse leven steeds meer van mensen vraagt, bieden onze recreatieparken een belangrijke mogelijkheid om te ontsnappen aan de drukte en te genieten van rust, natuur en beweging.</p> <p>Of men nu komt wandelen, fietsen, zwemmen, een festival bezoekt of simpelweg wil genieten van het landschap: de Twentse recreatieparken zijn de plek waar Tukkers en bezoekers van buiten de regio zich kunnen verbinden met de Twentse natuur.</p> <p>Groeiende vraag naar recreatie en de noodzaak van balans</p> <p>De vraag naar recreatiemogelijkheden in Twente blijft gestaag groeien. Deze toegenomen behoefte aan groene recreatieruimte laat zien dat steeds meer mensen het belang van ontspanning in de buitenlucht erkennen. Tegelijkertijd vraagt deze groei om zorgvuldige planning en beheer. De druk op de natuurgebieden neemt toe, waardoor het steeds belangrijker wordt om het juiste evenwicht te vinden tussen recreatie en natuurbehoud. Daarnaast groeit ook de aandacht voor gezondheid en welzijn. De recreatieparken spelen daarin een steeds centralere rol door voorzieningen te bieden die bijdragen aan een actieve levensstijl en het welzijn van zowel lichaam als geest.</p> <p>Een mooi en veilig recreatieseizoen</p> <p>In 2025 is er sprake geweest van een mooi en rustig verlopen recreatieseizoen. De sfeer op de parken was het hele jaar door positief en er hebben zich geen noemenswaardige incidenten voorgedaan. Dit resultaat is mede te danken aan de constructieve en prettige samenwerking met de BOA's van de gemeente Wierden, Enschede en Oldenzaal en de politie. Door goede afstemming, gezamenlijke aanwezigheid op piekmomenten konden we een veilig en prettig parkgebruik waarborgen. Hoewel incidenten nooit volledig uit te sluiten zijn, ook niet met optimale samenwerking, mogen we constateren dat het seizoen rustig en ordelijk is verlopen en bezoekers zich welkom en veilig hebben gevoeld.</p> <p>Samenwerking met ondernemers en evenementenorganisatoren</p>	<p>●</p> <p>○</p> <p>○</p>

In samenwerking met onze ondernemers en evenementenorganisatoren is in 2025 opnieuw ingezet op het vergroten van de aantrekkingskracht van de recreatieparken. Door gezamenlijke investeringen in voorzieningen, aankleding van het gebied en marketingcampagnes hebben we de zichtbaarheid en beleving van de parken versterkt.

Deze strategische samenwerking heeft bijgedragen aan:

- een uitstekende sfeer op de parken;
- een breder en kwalitatief aanbod aan activiteiten en evenementen;
- financieel gezonde parken, die op hun beurt bijdragen aan de recreatieve sector in Twente;
- een positieve impuls voor de regionale economie en bijdraagt aan het Bruto Twents Geluk.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

Recreatieparken

In 2025 zijn er opnieuw belangrijke stappen gezet om de recreatieparken Het Rutbeek, Het Hulsbeek en Het Lageveld toekomstbestendig, aantrekkelijk en efficiënt te beheren. Hieronder een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen:

Op de parken:

Statiegeldautomaten op alle drie de parken

Sinds juni 2025 zijn op Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld op elk park twee statiegeldautomaten geplaatst. Hiermee kunnen bezoekers plastic flesjes en blikjes direct inleveren en hun statiegeld retour krijgen. Dit draagt sterk bij aan een schoner park en betere afvalscheiding.

Ontwikkelingen op Het Lageveld

Camperplaats

In 2025 is de nieuwe camperplaats op Het Lageveld daadwerkelijk geopend, na een periode van voorbereiding in eerdere jaren. De camperplaats, ontwikkeld vanuit de visie op verbreding van het recreatief aanbod, vormt een belangrijke uitbreiding van het park en draagt bij aan extra pachtinkomsten. Exploitatie vindt plaats door een lokale ondernemer.

Start werkzaamheden nieuwe speeltuin Het Lageveld

In 2025 is de nieuwe speeltuin op Het Lageveld gerealiseerd en grotendeels opgeleverd. De volledige afronding vindt plaats in het voorjaar van 2026. Met de aanleg van een nieuwe, grotere speeltuin wordt ingezet op een toename van het jaarrond gebruik van het recreatiepark. Hiermee versterkt het park zijn aanbod aan gezins- en kindvriendelijke voorzieningen.

Beschoeiing Het Lageveld

Naast de realisatie van de nieuwe speeltuin is op Het Lageveld ook nieuwe beschoeiing aangebracht. Dit gebeurde in het verlengde van de werkzaamheden aan de beschoeiing op het Rutbeek en Het Hulsbeek. Door de vervanging van de beschoeiing op alle drie de recreatiegebieden in één project mee te nemen, kon efficiënt worden gewerkt en is een aanzienlijk schaalvoordeel behaald.

Tijdens de voorbereidingen bleek dat delen van de bestaande beschoeiing op Het Lageveld in een slechtere staat verkeerden dan vooraf was ingeschat. Om toekomstige problemen te voorkomen, is daarom besloten ook deze onderdelen direct aan te pakken. Hiermee is Het

Lageveld weer toekomstbestendig en voldoet de waterkering aan de gewenste kwaliteitsstandaarden.

Ontwikkelingen op Het Rutbeek

Situatie bungalowpark en juridische ontwikkelingen

Het nieuwe bestemmingsplan voor Het Rutbeek is inmiddels door de gemeenteraad van Enschede vastgesteld. Ondanks deze goedkeuring blijft het echter wachten op de definitieve uitspraak van de Raad van State. Naar verwachting wordt deze uitspraak medio 2026 gedaan.

Waterkwaliteits- en natuurbeheer: verwijderen waterplanten

Door de gevolgen van klimaatverandering hebben wij in 2025 te maken gekregen met een uitzonderlijk sterke groei van waterplanten op Het Rutbeek. Deze explosieve ontwikkeling was vooraf niet voorzien en leidde tot forse, onvoorziene kosten. Om de recreatieve waterkwaliteit en toegankelijkheid te kunnen waarborgen, is een gespecialiseerde aannemer ingehuurd die de waterplanten onder water heeft verwijderd door middel van mechanisch harken.

Dankzij deze inzet ligt Het Rutbeek er inmiddels weer schoon en verzorgd bij, en kunnen wij de veiligheid van zowel zwemmers als watersporters opnieuw garanderen. De situatie heeft duidelijk gemaakt dat de impact van klimaatverandering steeds zichtbaarder wordt en dat flexibiliteit in beheer noodzakelijk blijft.

Ontwikkelingen op Het Hulsbeek

Onderhoud skatebaan gereed

De iconische, en oudste, skatebaan van Europa op Het Hulsbeek is in 2025 met hulp van een groep toegewijde vrijwilligers opgeknapt, waardoor de baan voorlopig weer gebruikt kan worden. Hoewel deze inzet zeer waardevol is geweest, betreft dit geen structurele of houdbare situatie. De skatebaan is feitelijk “op” en nadert het einde van zijn technische levensduur.

Om die reden zullen gesprekken worden gevoerd met de gemeente Oldenzaal over de toekomst van de skatebaan, zodat gezamenlijk kan worden bepaald welke stappen nodig zijn om een veilige en toekomstbestendige voorziening te garanderen.

SUP-verhuur uitgebreid beschikbaar

In 2025 is het aanbod op Het Hulsbeek uitgebreid met SUP-verhuur (“SUP Yourself”), waarmee bezoekers nieuwe recreatieve watersportmogelijkheden krijgen.

Project nieuwe beschoeiing voor Het Rutbeek en Het Hulsbeek

Het Hulsbeek is van de drie recreatieparken als laatste aan de beurt voor de vervanging van de beschoeiing. Na een succesvolle aanbesteding is het werk in 2025 gestart in samenwerking met een lokale Twentse aannemer. De werkzaamheden worden begin 2026 afgerond.

Met deze vervanging wordt ook op Het Hulsbeek de veiligheid van zowel zwemmers als watersporters gegarandeerd en blijft het recreatiegebied duurzaam en veilig toegankelijk. Het betreft een noodzakelijke en onuitstelbare investering, mogelijk gemaakt dankzij de structurele bijdragen van de veertien Twentse gemeenten.

<p>Nieuwe contracten door groei en komst van nieuwe parkondernemers</p> <p>Ook de ondernemers op de recreatieparken zijn volop in ontwikkeling, van forse expansie van buitenterreinen, tot overname van ondernemingen. Er is actief gewerkt aan het aangaan van nieuwe contracten met (nieuwe) ondernemers. Tevens zijn ook in 2025 oude contracten herzien. Het doel hiervan was om alle contracten up-to-date te maken, inclusief huur- en pachtprizen die aansluiten bij de huidige marktontwikkelingen.</p> <p><i>Interne organisatie:</i></p> <p>In 2025 is de organisatieontwikkeling die in 2023 is ingezet, volledig afgerond. Het Recreatieschap Twente staat inmiddels als een robuuste en toekomstbestendige organisatie, waarin de twee organisatieonderdelen, de Recreatieparken Twente en de Routenetwerken Twente, stevig zijn ingebed binnen een duidelijke organisatiestructuur. Deze structuur is verder aangescherpt in de afgelopen jaren en maakt het mogelijk om onze kerntaken effectiever, efficiënter en duurzamer uit te voeren.</p> <p>Een belangrijk resultaat van deze ontwikkeling is de overgang van externe inhuur naar vaste formatie. Voor structurele werkzaamheden, en daar waar mogelijk, zijn in 2024 en 2025 vaste medewerkers aangenomen, waardoor essentiële kennis, vakmanschap en continuïteit nu duurzaam binnen de organisatie zijn verankerd. Deze verschuiving heeft geleid tot een beter voorspelbare bedrijfsvoering, meer betrokkenheid binnen de teams en een versterking van de kwaliteit van onze dienstverlening. Ook binnen Routenetwerken Twente wordt naast een grote vrijwilligersgroep en noodzakelijke externe inhuur ook steeds meer gewerkt met een vaste kern van medewerkers, waarmee stabiliteit en deskundigheid geborgd zijn.</p> <p>De keuze om te werken met twee duidelijke organisatieonderdelen is in de afgelopen periode effectief gebleken. De begroting van het Recreatieschap Twente is verder aangescherpt op de twee organisatieonderdelen, de Recreatieparken en de Routenetwerken Twente, zodat deze onderdelen nu duidelijker zijn gepositioneerd binnen één samenhangend financieel kader en zo ontstaat er meer overzicht, transparantie en sturingskracht binnen de organisatie.</p>	
---	--

2. Stimuleren van een veilig en zo intensief mogelijk gebruik van de recreatieve routenetwerken, te weten het wandel-, fiets-, paardrijd- MTB- en autonetwerken, alsmede de ontvangstlocaties en recreatieve fietspaden.

Wat hebben we bereikt?

In 2025 zijn we middels de uitvoeringsagenda aan het werk gegaan. Allereerst om achterstanden in kwaliteit en onderhoud weg te werken. Daarnaast is er geïnvesteerd in personeel, professionaliteit en communicatie. De impasse in het MTB-netwerk is opgepakt en werkzaamheden opgestart om vernieuwingen in de routes te krijgen.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- **Schoonmaken van bebording voor de belangrijkste routenetwerken**
Alle bebording van het fietsnetwerk, wandelnetwerk en de informatielocaties zijn schoongemaakt en waar nodig opgewaardeerd.
- **Aanvullen van missende data in de digitale systemen**
De digitale tweeling van al het areaal, CTIP, is uitgebreid met data dat van belang is voor verdere ontwikkelingen. Dit is nodig om de juiste keuzes te kunnen maken en de routeportal van de juiste gegevens te voorzien;

- Werkzaamheden naar verbetertrajecten in MTB-netwerk**
 De lijst voor vele verbeteringen en verplichte wijzigingen in het MTB-netwerk is opgestart en de eerste werkzaamheden aan deze routes zijn uitgevoerd. Daarnaast worden op een aantal routes groot onderhoud uitgevoerd.
- Afronden van projecten**
 De lijst met in de wacht staande projecten en verbeteringen was voor 2025 nog vrij uitgebreid. Hierin zaten een paar zeer belangrijke wijzigingen en uitbreidingen. Een aantal zeer gewaardeerde projecten zijn de deelprojecten op verschillende netwerken en fietspaden in Rijssen-Holtten, aantal belangrijke impulsen in Enschede, verdere uitbreiding van lunchwandelingen en de start van een revitalisatie van het paardrijnetwerk.
- Communicatie**
 In 2025 hebben we de communicatie sterk verbeterd, nieuwsartikelen geïntroduceerd, nieuwsbrieven verdubbeld en zijn we gestart met het zenden van de videoreeks rondom alle werkzaamheden van Routenetwerken Twente.
- Verbeteren communicatietraject Routenetwerken Twente**
 Naast het verbeteren van de communicatie zelf zijn we ook een traject gestart met allerlei onderzoeken/enquêtes onder onze afnemers (o.a. TTI's). Dit wordt vervolgd in 2026 met de daadwerkelijke impulsen die nodig zijn.
- Invoeren van proces- en projectmanagement en investering in personeel**
 Om alles beter te gaan handelen is in 2025 verder het proces- en projectmanagementsysteem doorgevoerd. Met dit systeem kunnen we strakker sturen op personele inzet, doorlooptijd van projecten en de financiële middelen die geïnvesteerd worden. Daarnaast is het ook een nacalculatietool om meer grip te krijgen voor toekomstbestendig werken.

Wat heeft het gekost?

Overzicht van baten en lasten Recreatieve Voorziening	Realisatie			Begroting na wijziging			Begroting voor wijziging		
	2025			2025			2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma excl. Overhead	2.409	4.017	-1.609	2.782	3.765	-983	1.282	3.772	-2.490
Overhead	0	917	-917	0	895	-895	0	888	-888
Subtotaal incl. Overhead	2.409	4.934	-2.525	2.782	4.660	-1.878	1.282	4.660	-3.378
Treasury	57	57	0	0	0	0	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	3.378	0	3.378	3.378	0	3.378	3.378	0	3.378
Subtotaal incl. algemene dekkingsmiddelen	5.843	4.991	852	6.160	4.660	1.500	4.660	4.660	0
Mutaties reserves	15	868	-852	0	1.500	-1.500	0	0	0
Totaal incl. mut. reserves	5.859	5.859	0	6.160	6.160	0	4.660	4.660	0

Realisatie taakstelling

In 2013 heeft de Provincie Overijssel de jaarlijkse onderhoudsbijdrage afgekocht. Deze afkoopsom is sindsdien gereserveerd. Door het wegvallen van de jaarlijkse bijdrage moet Recreatieve Voorzieningen in totaal € 603.885 aan structurele besparingen realiseren. In 2025 wordt het negatieve jaarresultaat gedekt door een onttrekking aan de hiervoor bestemde reserve. Met ingang van de begroting 2026 is invulling gegeven aan het resterende deel van de taakstelling.

Algemene dekkingsmiddelen:

Gemeentelijke bijdrage	Realisatie	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging
	2025	2025	2025
Baten	4.126	4.126	4.126
Lasten	-	-	-
Totaal	4.126	4.126	4.126

Treasury	Realisatie	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging
	2025	2025	2025
Baten	57	0	0
Lasten	57	0	0
Totaal	0	0	0

5. Paragrafen

Dagelijks maken we keuzes die invloed hebben op het realiseren van onze maatschappelijke opgaven. De omgeving waarin Recreatieschap Twente opereert, is daarbij niet altijd voorspelbaar. We krijgen te maken met onzekerheden, risico's en kansen, waardoor het niet vanzelfsprekend is dat alle doelstellingen worden behaald. Goed risicomanagement ondersteunt ons in het maken van onderbouwde afwegingen en besluiten.

In deze paragraaf geven we inzicht in de uitvoering van onze beleidsambities op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen. Daarnaast presenteren we een overzicht van de belangrijkste risico's en de relevante kengetallen.

Op grond van artikel 9 van het BBV komen de volgende paragrafen aan de orde:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Financiering;
- Openbaarheidsparagraaf

5.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleidskader risicomanagement

De wetgeving en het beleid voor het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in:

- Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9, 11 en 26);
- De financiële verordening Recreatieschap Twente;
- De "Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2024-2027".

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage of tot noodzakelijke aanpassingen in het bestaande beleid. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de benodigde capaciteit.

Hieronder vindt u de uitkomst van deze vergelijking. In de daaropvolgende alinea's worden zowel de beschikbare als de benodigde weerstandscapaciteit nader toegelicht.

Berekening weerstandsvermogen

Omschrijving	Beschikbare weerstandscapaciteit per 31-12-2025	Benodigde weerstandscapaciteit per 01-01-2026	Weerstandratio
<i>Bedragen in €</i>			
Reserve Recreatieparken / Fietspaden	193	84	
Algemene Reserve	122	122	
Totaal	315	206	1,53

Als we de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves) afzetten tegen de benodigde weerstandscapaciteit (geïntervieweerde risico's van het opvolgende jaar), komen we eind 2025 uit op een ratio van afgerond 1,53. De ratio bevindt zich hiermee boven de door het bestuur vastgestelde waarde van minimaal 1,0.

Vergelijking met 2024

Vanwege een betere reservepositie is de ratio hoger geworden ten opzichte van het verantwoordingsjaar 2024.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Saldo per 31-12-2025	Maakt onderdeel uit van weerstandscapaciteit
Algemene Reserve	122	Ja
Reserve Recreatieparken / Fietspaden	193	Ja
Totaal Algemene Reserves	315	
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	544	Nee. Beklemd
Totaal reserves m.b.t. taakstelling	544	
RV Reserve Recr. parken / Fietsp. (kl toilet RB)	6	Nee. Beklemd
RV Reserve Recr. parken / Fietspaden (kl loods LV)	26	
Reserve werkplaats HB	27	
Reserve beschoeiing HB/RB	1.500	
Totaal reserves kapitaallasten	1.559	
Totaal reserves	2.419	

Tabel 1 Beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit

In overeenstemming met de "Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2024-2027" wordt voor het becijferen van de benodigde weerstandscapaciteit gebruik gemaakt van de actuele vastgestelde risico-inventarisatie. Dit is de risico-inventarisatie van de begroting van 2026.

5.2. Financiële Kengetallen

Financiële kengetallen geven inzicht in de verhoudingen tussen onderdelen van de begroting, de exploitatie en de balans. Ze vormen een hulpmiddel om de financiële positie van de organisatie te beoordelen. In dit onderdeel van de jaarstukken is per kengetal de stand per 31 december 2025 opgenomen.

Het is niet zinvol om één afzonderlijk kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden geïnterpreteerd. Pas in combinatie en in onderlinge verhouding geven zij een betrouwbaar beeld van de financiële gezondheid.

De verschillende (verplichte) kengetallen zijn samengevat in onderstaande tabel. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën stabiliteit, weerbaarheid, flexibiliteit en overige verplichte kengetallen.

Categorie		Ijkpunten	Eenheid	Werkelijk 2025	Begroting primaire 2025	Werkelijk 2024	Werkelijk 2023	Norm / Signaalwaarde
Stabiliteit	1.	Saldo van baten en lasten (realisatie vs begroting)	x €1.000	852	0	769	113	> = 0
	2.	Saldo van baten en lasten (realisatie vs begroting)	%	14,8%	0%	14,3%	2,5%	
Weerbaarheid	3.	Weerstandsvermogen	Ratio	1,53	0,80	0,79	1,09	1,2 -1,5
	4.	Solvabiliteit (EV/TV)	%	30,4%	19,0%	25,5%	16,4%	20%
Flexibiliteit	5.	Rentequote (rente lasten t.o.v. totale lasten)	%	1,4%	1,8%	1,7%	0,5%	n.v.t.
	6.	Netto-rentequote (rentelasten -/ rentebaten t.o.v. tot. lasten)	%	0,5%	1,8%	0,9%	0,5%	n.v.t.
	7.	Afschrijvingslasten t.o.v. totale lasten	%	6,1%	9,8%	6,5%	8,7%	n.v.t.
	8.	Structureel exploitatiesaldo	%	0,4%	0,0%	2,5%	2,8%	0 - 1%
	9a.	Netto-schuldquote	%	41,1%	47,8%	30,7%	63,1%	100%
	9b.	Gecorrigeerde netto-schuldquote	%	41,1%	47,8%	30,7%	63,1%	n.v.t.
Overige verplichte indicatoren	10.	EMU-saldo	x €1.000	-1.681	292	369	253	n.v.t.
	11.	Kasgeldlimiet	x €1.000	471	443	441	378	n.v.t.
	12.	Renterisiconorm	x €1.000	973	907	899	748	n.v.t.
	13.	Overhead	%	13,9%	16,4%	14,2%	17,3%	n.v.t.
	14.	Formatie/bezetting	Fte per 1.000 inw.	0,03	0,02	0,03	0,03	
	15.	Apparaatskosten	€ per inw.	3,94	4,29	4,08	4,50	
	16.	Externe inhuur	%	28,8%	4,6%	43,4%	34,4%	

Hieronder treft u toelichting op de kengetallen die voor ons van toepassing zijn.

Solvabiliteit (30,4%)

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin Recreatieschap Twente in staat is om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio wordt berekend als het eigen vermogen in verhouding tot het balanstotaal. Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten verstaan. Met dit kengetal wordt beoordeeld in hoeverre de op de balans opgenomen activa schuldenvrij zijn gefinancierd. Een hogere solvabiliteitsratio duidt op een grotere financiële weerbaarheid en daarmee op een gezondere financiële positie van de organisatie. Solvabiliteit geldt daarom als een van de belangrijkste indicatoren voor de financiële gezondheid.

Ultimo 2025 bedraagt de solvabiliteit 30,4%. Dit percentage valt binnen de veilige bandbreedte van de gehanteerde signaleringswaarden (20%–50%).

Netto schuldquote (41,1%)

De netto schuldquote geeft inzicht in de schuldenlast van Recreatieschap Twente in verhouding tot de eigen middelen. Dit kengetal laat zien in welke mate rentelasten en aflossingen druk uitoefenen op de exploitatie. Een lager percentage duidt doorgaans op een gunstige financiële positie.

Omdat bij doorgeleende gelden onzekerheid kan bestaan over de terugbetaling, wordt de netto schuldquote zowel inclusief (gecorrigeerd) als exclusief deze doorgeleende bedragen berekend. Samen met de solvabiliteitsratio vormt dit kengetal een van de belangrijkste indicatoren voor de financiële gezondheid van de organisatie.

De huidige netto schuldquote van 41,1% laat zien dat de druk van rentelasten en aflossingen op de exploitatie zeer beperkt is. Binnen de signaleringswaarden valt dit percentage in de minst risicovolle categorie (<90%).

Recreatieschap Twente heeft één langlopende geldlening, geen kortlopende leningen en maakt voor zowel korte- als lange termijn financiering zoveel mogelijk gebruik van interne middelen. Het vermijden van externe financiering is echter geen doel op zich, maar een gevolg van een solide liquiditeitspositie.

Structurele exploitatieruimte (0,4%)

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in de mate waarin structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Dit kengetal helpt te bepalen welke structurele ruimte beschikbaar is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele aanpassingen in baten of lasten nodig zouden zijn.

De begroting wordt jaarlijks sluitend opgesteld. In de jaarrekening komt de structurele exploitatieruimte uit op 0,2%, iets hoger dan geraamd. Dit verschil hangt samen met het feit dat het structurele karakter van met name de parkeerinkomsten lastig eenduidig is vast te stellen. Concluderend blijkt uit de jaarrekening dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Beschouwing kengetallen en financiële positie in samenhang

Een afzonderlijk kengetal geeft slechts beperkt inzicht in de financiële positie; de kengetallen moeten daarom altijd in onderlinge samenhang worden beoordeeld.

De solvabiliteit bevindt zich binnen de veilige bandbreedte, wat duidt op voldoende weerbaarheid om financiële tegenvallers zelfstandig op te vangen. De netto schuldquote is laag, wat aangeeft dat de schuldenlast in verhouding tot de baten beperkt is en de organisatie goed in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. De structurele exploitatieruimte laat zien dat baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Mocht dit evenwicht tijdelijk verstoord raken, dan blijkt uit de solvabiliteit dat de organisatie dit op korte termijn kan opvangen.

5.3. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt het beleidskader voor het onderhoud van kapitaalgoederen in 2025 beschreven, evenals de wijze waarop dit beleid is uitgevoerd. Kapitaalgoederen worden onderscheiden in vaste en vlottende activa, die als bezittingen op de balans staan en waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In het kader van deze paragraaf gaat het uitsluitend om de vaste activa, zoals bedrijfsgebouwen, recreatieparken en fietspaden. Deze onderscheiden zich doordat voor instandhouding en verbetering structureel een substantieel beslag op de exploitatiebegroting wordt gelegd. Dit geldt niet voor financiële activa en bedrijfsmiddelen, omdat deze regelmatig worden vervangen.

De gewenste kwaliteit van de kapitaalgoederen en het bijbehorende onderhoudsniveau bepalen zowel het voorzieningenniveau als de jaarlijkse lasten.

Recreatieparken, Routenetwerken en Fietspaden

Recreatieschap Twente beheert namens de Twentse gemeenten de recreatieparken Het Hulsbeek (Oldenzaal), Het Rutbeek (Enschede) en Het Lageveld (Wierden). Daarnaast is Recreatieschap Twente verantwoordelijk voor het

beheer en onderhoud van 410 kilometer aan recreatieve fietspaden in Twente en ruim 11.500 kilometer aan recreatieve routes.

Per 31 december 2025 is het volgende geïnvesteerd, afgeschreven en gedesinvesteerd:

Kapitaalgoed (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2025	Afschrijvingen	Des- Investeringsen	Investeringsen	Boekwaarde 31-12-2024
Het Hulsbeek	598	121	0	0	719
Het Rutbeek	888	87	24	0	1.000
Het Lageveld	1.129	91	4	0	1.225
Routenetwerken	939	92	0	106	926
Fietspaden	27	6	2	0	35
PRK Alg	17	4	0	0	21
RNT Alg	13	3	0	0	17
Algemeen	2.127	0	15	2.142	0
Totaal	5.739	405	46	2.248	3.942

In dit overzicht zijn uitsluitend de investeringen opgenomen waarop nog een boekwaarde rust. De boekwaarden vertegenwoordigen de waarde van deze kapitaalgoederen op de balans. In hoeverre hierbij sprake is van stille reserves, is lastig vast te stellen.

Investeringsen bij Routenetwerken

In 2025 zijn binnen de routenetwerken vervangende bedrijfsauto's aangeschaft

Investeringsen Routenetwerken + algemeen

In 2025 zijn diverse werkzaamheden uitgevoerd, waaronder de vervanging van beschoeiing en de aanleg van een speelvoorziening op Het Lageveld. Daarnaast is een termijn betaald voor de vervanging van het parkeersysteem en is geïnvesteerd in een latexprinter. Verder zijn dienstvoertuigen aangeschaft, evenals een Holder.

Beleidskader

Voor de instandhouding van de recreatieparken, routenetwerken en fietspaden zijn in de begroting 2025 budgetten opgenomen voor jaaronderhoud en kapitaallasten. Daarnaast zijn voorzieningen ingesteld voor het uitvoeren van groot onderhoud. Dit groot onderhoud wordt gepland en uitgevoerd op basis van een meerjarenplanning en een meerjarig onderhoudsplan.

Per jaarschijf beoordelen de parkbeheerders en de medewerker routenetwerken welk groot onderhoud noodzakelijk is. De kosten van dit groot onderhoud worden rechtstreeks ten laste gebracht van de daarvoor ingestelde voorzieningen.

Financiële consequenties voortvloeiend uit het beleidskader

In 2025 zijn de volgende bedragen aan de voorzieningen voor groot onderhoud toegevoegd en hieruit bekostigd (bedragen x € 1.000):

Voorzieningen Grootonderhoud (bedragen x €1.000)	Boekwaarde 31-12-2025	Besteding	Dotatie	Boekwaarde 31-12-2024
Voorzieningen Het Hulsbeek	0	13	37	-24
Voorzieningen Het Rutbeek	322	4	52	274
Voorzieningen Het Lageveld	78	7	13	71
Voorzieningen Fietspaden	47	6	5	49
Totaal	447	30	107	370

In 2025 is op verschillende locaties groot onderhoud uitgevoerd:

- **Het Hulsbeek**
Het groot onderhoud bestond voornamelijk uit werkzaamheden aan sport- en speeltoestellen.
- **Het Rutbeek**
Hier is onderhoud uitgevoerd aan de verwarmingsinstallaties.
- **Het Lageveld**
Op deze locatie is onderhoud verricht aan waterpartijen en groenvoorzieningen.
- **Fietspaden**
Vanuit de voorziening fietspaden is een revisie aan een motor bekostigd

5.4. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering betreft de ondersteunende processen die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen te realiseren, evenals de wijze waarop deze processen worden aangestuurd en beheerst. Een goed functionerende bedrijfsvoering zorgt ervoor dat de beleidsprogramma's efficiënt, effectief en in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving worden uitgevoerd.

De bedrijfsvoeringsdiensten worden op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgenomen van de GR SamenTwente. Voor de verantwoording van deze diensten wordt verwezen naar het programma Bedrijfsvoering in hun jaarstukken.

Personeel

Onderstaand overzicht toont het totaal aantal medewerkers per programma en de bezetting in fte per 31 december 2025. Het betreft medewerkers die in dienst zijn (tijdelijk en/of vast) van Recreatieschap Twente..

Programma	Bezetting per 31-12	
	in Fte	in %
Recreatieve Voorzieningen	20,89	100%
Vrijetijdseconomie	0	0%
Eindtotaal	20,89	100%

Arbeidsomstandigheden

Arbodienst

Net als in voorgaande jaren heeft in 2025 structureel overleg plaatsgevonden tussen de bedrijfsarts, leidinggevend en HRM-medewerkers. De ambitie is om deze samenwerking de komende periode verder te versterken. Medewerkers hebben daarnaast de mogelijkheid om zelfstandig contact op te nemen met de arbodienst.

Ongewenst gedrag

Ongewenste omgangsvormen kunnen een grote impact hebben op medewerkers en, in bijzondere situaties, ook op de organisatie en haar omgeving. Medewerkers kunnen zich wenden tot een speciaal opgeleide vertrouwenspersoon. De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon bestaan onder meer uit: eerste emotionele opvang, ondersteuning van de betrokken medewerker, advisering over een passend plan van aanpak, begeleiding bij de uitvoering daarvan, eventuele doorverwijzing en nazorg. In 2025 zijn er geen meldingen bij de vertrouwenspersoon binnengekomen.

Thuiswerken

Sinds 2022 is een thuiswerkregeling van kracht. Deze regeling biedt medewerkers de mogelijkheid om ook in 2025 een ergonomisch verantwoorde thuiswerkplek in te richten. Waar nodig wordt maatwerk toegepast. In 2025 zijn er geen kosten gedeclareerd voor de inrichting van een thuiswerkplek. Wel is er voor circa € 800 aan thuiswerkvergoedingen uitgekeerd.

Verantwoording archiefwet

De Archiefwet 1995 wordt gemoderniseerd, waarbij de nadruk ligt op de digitale duurzaamheid van archiefbescheiden, zodat digitale informatie ook in de toekomst toegankelijk en leesbaar blijft. De nieuwe Archiefwet 2021 verkort de overbrengingstermijn van twintig naar tien jaar, waardoor overheidsdocumenten eerder openbaar worden.

Het beleidsarchief van Recreatieschap Twente (voorheen Regio Twente) is in 2018 gedigitaliseerd. Digitale dossiers moeten tien jaar na afhandeling worden overgebracht naar een e-depot. In bepaalde gevallen, bijvoorbeeld vanwege privacy, kan informatie tijdelijk alleen onder voorwaarden worden ingezien. Overheidsorganisaties moeten in de toekomst duidelijker motiveren wanneer zij de openbaarheid beperken.

Daarnaast verplicht de Archiefwet 2021 dat alle overheidsorganen een archiefdienst aanwijzen die toezicht houdt. Als gemeenschappelijke regeling dient Recreatieschap Twente hiervoor de archiefdienst van één van de deelnemende gemeenten aan te wijzen. Regionaal wordt onderzoek gedaan naar de keuze voor een e-depot voor de overbrenging van het digitale archief. Deze aanvullende maatregelen brengen extra kosten met zich mee. Ook wordt het archieftoezicht uitgebreid naar de overgedragen archieven. De inwerkingtreding van de nieuwe wet wordt mogelijk per 1 januari 2026 verwacht.

Web archivering

Websites vormen een primair communicatiemiddel van de overheid richting burgers, bedrijven en medeoverheden. Daarmee zijn websites eveneens informatieproducten die onder de Archiefwet en de Wet open overheid vallen. De websites van Recreatieschap Twente en Routenetwerken Twente worden wekelijks gearchiveerd via archiefweb.eu. De keuze voor wekelijkse in plaats van dagelijkse archivering hangt samen met de frequentie van updates op de betreffende websites

Rechtmatigheidsverantwoording

Het bestuur is verantwoordelijk voor het waarborgen dat alle inkomsten, uitgaven en balansmutaties van Recreatieschap Twente rechtmatig tot stand komen. Rechtmatigheid houdt in dat handelingen in overeenstemming zijn met de geldende wet- en regelgeving en met vastgestelde besluiten. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording ligt de nadruk op de financiële beheers handelingen.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt, op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV en aanvullende afspraken met het bestuur, nadere informatie verstrekt over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen en die de rapporteringsgrens van € 40.000 overschrijden.

Begrotingscriterium

In hoofdstuk 7.1 is een analyse opgenomen van de programma's waarbij de lastenoverschrijding groter is dan € 40.000. De betreffende overschrijdingen zijn daar toegelicht en beoordeeld. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is geconcludeerd dat er onrechtmatigheden zijn die de rapportage- en verantwoordingsgrens overschrijden. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Een overschrijding op het lastenbudget van programma Recreatieve voorzieningen van € 331.595. De overschrijvinding is toegelicht in hoofdstuk 8.1.2.

Met het vaststellen van de begroting 2025 is een investeringsbudget voor (her-)investerings geautoriseerd ter grootte van € 180.000. Daarenboven is een specifiek investeringskrediet geautoriseerd voor het

vervangen van de beschoeiing ter grootte van € 1.500.000. In de Bestuursrapportage is een besteding geraamd van totaal € 2.365.000 bestaande uit:

- € 1.518.000 voor de beschoeiing
- € 847.000 voor (her-)investeringen

Totaal is € 2.232.930 besteed in 2025 bestaande uit:

- € 1.340.063 voor de beschoeiing
- € 892.868 voor (her-)investeringen

Uit bovenstaande blijkt een overschrijding van € 45.868 op de (her-)investeringen.

Het geautoriseerde investeringsbedrag voor de beschoeiing kan op basis van een planning van het project over meerdere jaarschijven verdeeld worden. Verschuivingen tussen jaarschijven als gevolg van wijzigingen in de planning zijn toegestaan, mits de investering overeenkomstig de door het bestuur vastgestelde doelen en voorwaarden wordt gerealiseerd en het totaal beschikbaar gestelde krediet niet wordt overschreden. In de investeringen voor de beschoeiing is een bedrag opgenomen van ca. € 160.400 voor het vervangen van de beschoeiing op Het Lageveld. Op grond van het bestuursbesluit is geconcludeerd dat het verstrekte krediet beschikbaar gesteld wordt voor Het Hulsbeek en Het Rutbeek. Het is daarmee onduidelijk of aanwending voor een Het Lageveld rechtmatig is.

Voorwaardencriterium

De bevindingen onder het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening.

M&O criterium (Misbruik en Oneigenlijk gebruik)

Het M&O-criterium heeft betrekking op het voorkomen van misbruik of oneigenlijk gebruik van verstrekkingen door Recreatieschap Twente aan burgers en bedrijven, zoals subsidies en uitkeringen. Recreatieschap Twente verstrekt een subsidie aan Marketing Oost en ontvangt hiervoor een verantwoording.

Recreatieschap Twente beschikt niet over een vastgesteld M&O-beleid. Een dergelijk beleid is niet verplicht.

5.5. Verbonden partijen

Recreatieschap Twente heeft geen verbonden partijen.

5.6. Financiering

De uitvoering van de programma's wordt mede ondersteund door de financieringsfunctie. Deze functie voorziet in de financieringsbehoefte die ontstaat bij de uitvoering van beleidstaken, zowel door het aantrekken van externe financieringsmiddelen als door het beheren en uitzetten van tijdelijk overtollige middelen.

Beleid treasury functie en wettelijk kader

Het beleidskader voor de treasury functie is vastgelegd in het *Treasurystatuut 2024*. De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders van de *Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO)*. Deze wet bevat bepalingen die gericht zijn op het beperken van financieringsrisico's, waaronder de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Daarnaast verplicht de Wet FIDO gemeenschappelijke regelingen om geldelijke overschotten onder te brengen bij het Ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag worden blootgesteld aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee wordt het renterisico op de langlopende leningenportefeuille begrensd.

- **Renteherziening:** wanneer in de leningsovereenkomst is vastgelegd dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast.
- **Herfinanciering:** het aangaan van een nieuwe lening om een bestaande lening af te lossen.

In 2025 heeft geen renteherziening of herfinanciering plaatsgevonden. De renterisiconorm is als volgt:

Nr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening
		2025	2025	2024	2023	2022
1.	Begrotingstotaal	5.740	5.408	5.372	4.613	4.526
2.	Renterisiconorm (20% van 1)	1.148	1.082	1.074	923	905
3.	Renteherziening	0	0	0	0	0
4.	Aflossing	175	175	175	175	0
5.	Rente risico (3+4)	175	175	175	175	0
	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	973	907	899	748	905

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om de gevolgen van een plotselinge rentestijging te beperken. De limiet bepaalt dat slechts een beperkt deel van de financieringsbehoefte met kortlopend vreemd vermogen mag worden gedekt. De norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (exclusief mutaties in reserves).

Voor 2025 komt dit neer op € 0,47 miljoen. De kasgeldlimiet wordt berekend als kwartaalgemiddelde.

In 2022 is een langlopende lening aangetrokken voor de overname van activa van de rechtsvoorganger Regio Twente. De eerste rente- en aflossingsverplichtingen zijn in 2023 voldaan.

Nr	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening
		2025	2025	2024	2023	2022
1	Begrotingstotaal (excl.mut. reserves)	5.740	5.408	5.372	4.613	4.526
2	Vastgesteld percentage	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
	Kasgeldlimiet (1x2)	471	443	441	378	371

Liquiditeitspositie

De liquiditeitspositie wordt nauwlettend gevolgd. De exploitatie-uitgaven zijn niet gelijkmatig over het jaar verdeeld. Recreatieschap Twente beschikt over één langlopende lening, voortvloeiend uit de overname van activa van Regio Twente. Investerings worden voornamelijk gefinancierd uit het eigen vermogen.

De gemeentelijke bijdrage wordt per kwartaal vooraf in rekening gebracht. Dit draagt bij aan een stabiele liquiditeitspositie gedurende het jaar, in relatie tot de spreiding van de exploitatielasten.

Renteomslag

Onderstaand schema geeft de rentetoerekening over 2025 weer:

Schema rentetoerekening jaarrekening 2025		Bedrag (in €)
a.	Externe rentelast langlopende leningen 2025	89.857
	Externe rentelast kortlopende leningen (kasgeld) 2025	0,00
b.	externe rente baten	57.201
	Saldo rentelasten en rentebaten (a-b)	32.656
c1.	Rente GREX	0,00
c2.	Rente projectfinanciering	0,00
c3.	Rentebaat door verstrekt leningen indien specifieke lening aangetrokken	0,00
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	32.656
d1.	Rente over eigen vermogen	0,00
d2.	Rente over voorzieningen	0,00
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	32.656
e.	Aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag %)	0,8%
	Toe te rekenen rente aan taakvelden (in €)	32.656
	Gerealiseerd renteresultaat op taakveld treasury	0

Toelichting

De rentelasten over 2025 hebben betrekking op de langlopende geldlening die is aangetrokken voor de overname van de activa van voormalig Regio Twente. De rentebaten bestaan uit de opbrengsten van het schatkistbankieren. De overeenkomst met het Rijk hiervoor is afgesloten aan het einde van het eerste kwartaal van 2024. Het renteomslag percentage wordt toegepast op het programma Recreative Voorzieningen, waar de rentelasten worden toegerekend.

5.7. Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf is een verplichte paragraaf op grond van artikel 3.5 van de *Wet open overheid (Woo)*. De Woo heeft tot doel bestuursorganen transparanter te maken en het belang van openbaarheid van publieke informatie te versterken. Om dit te bereiken moet informatie beter vindbaar, toegankelijk en uitwisselbaar worden gemaakt.

Wettelijk kader

De Woo wordt gefaseerd ingevoerd. De VNG heeft deze gefaseerde invoering uitgewerkt in het *Meerjarenplan om de Wet open overheid bij gemeenten te implementeren*. Dit meerjarenplan vormt, in combinatie met het BBV en lokaal beleid, de basis voor deze verantwoording.

Doelstellingen van de Woo

De Woo beoogt:

- Een transparanter en actief openbaar makende overheid
- Het dienen van het belang van openbaarheid
- Het openbaar maken van publieke informatie
- • Het versterken van de democratische rechtsstaat, de positie van de burger, het bestuur en de economische ontwikkeling

Uitvoering (via SamenTwente)

De implementatie van de Woo vindt gefaseerd plaats en richt zich op 3 hoofdthema's:

- Actief openbaar maken van informatie;
- Passief openbaar maken van informatie;
- Informatiehuishouding op orde.

Deze drie pijlers dragen gezamenlijk bij aan een transparante en toegankelijke overheid. Dit versterkt de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en de economische ontwikkeling.

1. Actief openbaar maken van informatie

Actieve openbaarmaking betreft het uit eigen beweging openbaar maken van informatie. Per 1 november 2024 moeten de eerste vier informatiecategorieën verplicht openbaar zijn. Voor Recreatieschap Twente gaat het om:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften (art. 3.3, lid 1a)
- Organisatie en werkwijze (art. 3.3, lid 1d)
- Bereikbaarheidsgegevens (art. 3.3, lid 1e)
- Vergaderstukken algemeen bestuur (art. 3.3, lid 2c)

Voor een totaaloverzicht van alle 11 Woo-categorieën en de voortgang daarop wordt verwezen naar de jaarstukken van SamenTwente, aangezien zij de Woo-uitvoering voor Recreatieschap Twente verzorgen.

2. Passief openbaar maken van informatie

Passieve openbaarmaking betreft het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een Woo-verzoek.

- Woo-verzoeken 2025: In 2025 heeft Recreatieschap Twente geen Woo-verzoeken ontvangen.

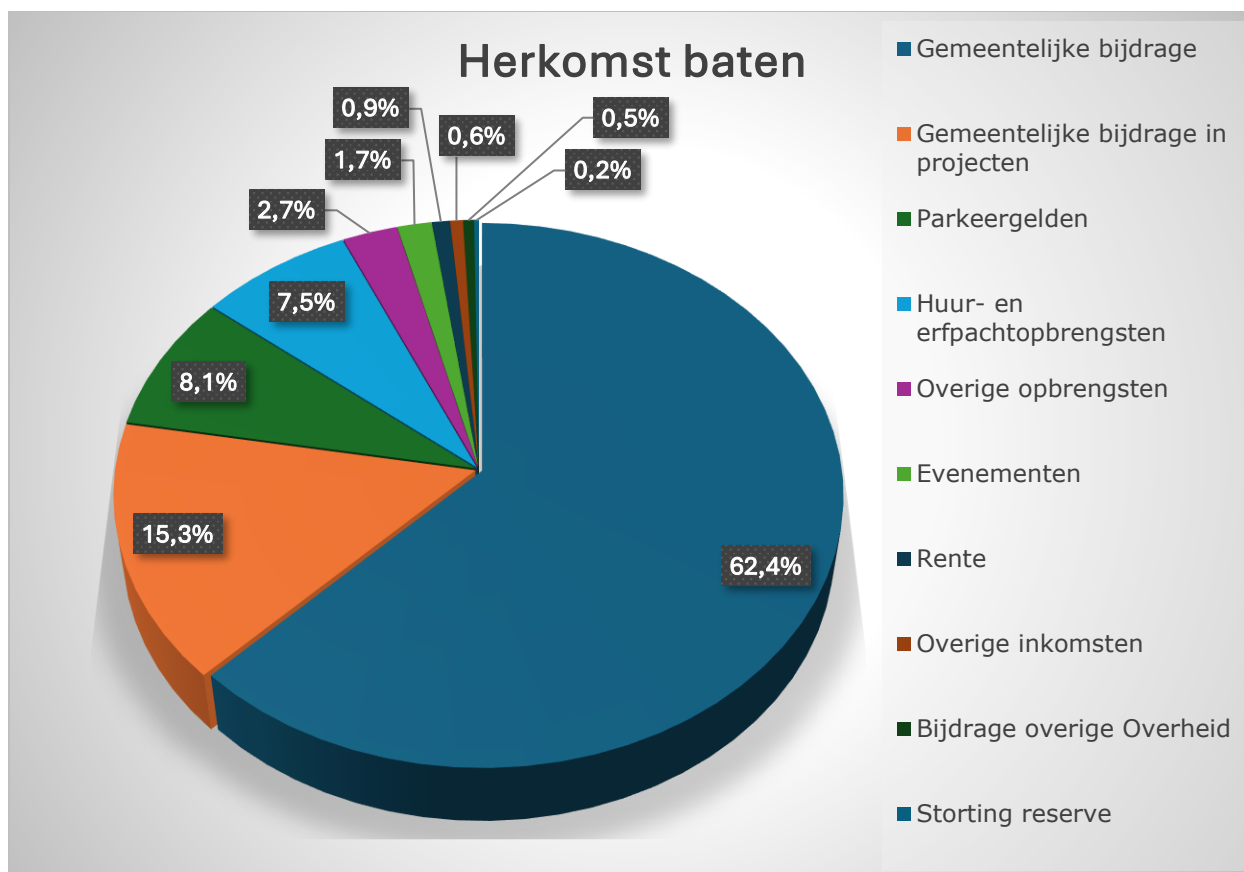
3. Informatiehuishouding op orde

Het op orde brengen van de informatiehuishouding heeft tot doel digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken, zodat ook op langere termijn aan de openbaarheidseisen kan worden voldaan. In het Woo-meerjarenplan van de VNG zijn indicatoren opgenomen die inzicht geven in de voortgang van deze ontwikkeling.

In de onderstaande tabel wordt weergegeven in hoeverre Recreatieschap Twente voldoet aan deze indicatoren.

Indicatoren informatiehuishouding	Realisatie 2025
1. Er is de beschikking over, of is aangesloten op, een e-depotvoorziening.	Wij zijn nog niet aangesloten op een e-depotvoorziening. Wij zijn momenteel aan het kijken naar de mogelijkheid voor een e-depot aansluiting bij het Drents archief. De Gemeente Enschede is momenteel bezig met een pilot en we hebben ons aangesloten om hier voldoende kennis uit op te halen zodat ook wij die aansluiting kunnen maken.
2. In de applicaties gebruikt door SamenTwente zijn selectielijsten geïmplementeerd.	Nee. Wij werken met een extern beheerde referentielijst die weliswaar losstaat van de applicaties maar die wel de regels bepaalt waar men zich aan moet houden binnen de werkprocessen. Wij hebben de afgelopen tijd meerdere stappen gezet om de toepasbaarheid van de selectielijst binnen de bestaande werkprocessen boven water te krijgen en toepasbaar te maken. Denk aan het evalueren van onze eigen processen en aanhaken bij veranderingen van processen (CAB).
3. Het beheer van emailarchivering is georganiseerd en sluit aan bij een landelijke aanpak.	Nee, wij zijn weliswaar aangesloten bij de selectielijst e-mailbewaring. Echter dit is nog niet tot uitvoering gebracht en ook nog niet vastgelegd in beleid.
4. Beheer op tekstberichten is georganiseerd.	Nee, dit is nog niet in beleid vastgelegd.
5. Informatiebeheerplan is vastgesteld.	Nee, het informatiebeheerplan is nog in ontwikkeling. Momenteel werken we aan het handboek informatiebeheer, handboek vervanging en vervangingsbeleid wat onderdeel zal zijn van dit plan.
6. Het kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer is vastgesteld en voldoet aan in artikel 16 van de Archiefregeling.	Niet
7. Het meta gegevensschema is vastgesteld en aan elk blijvend te bewaren informatieobject zijn metagegevens gekoppeld.	Nee, we zijn momenteel aan het bekijken of we via SamenTwente een metadataschema kunnen inrichten die voldoet aan alle eisen van o.a. Informatiebeveiliging, de MDTO, en die ook compatible is met andere gemeenten en het e-depot.

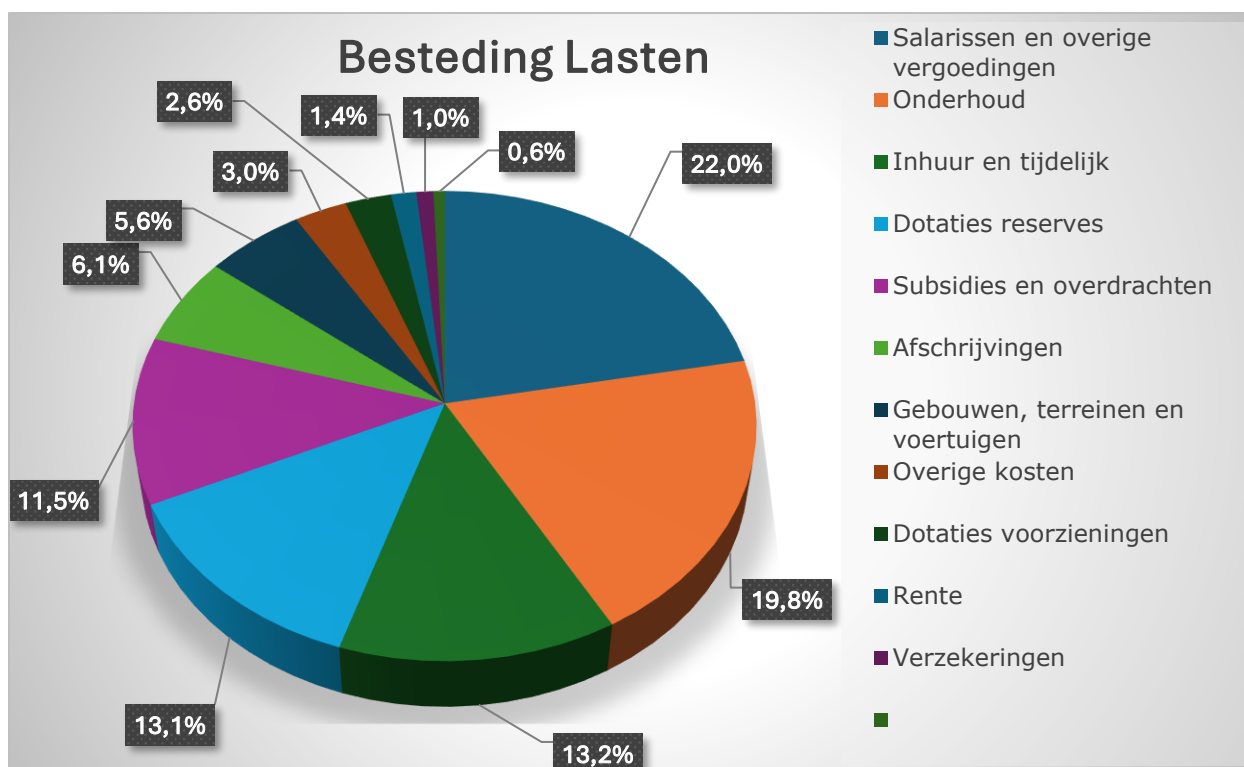
6. Specificatie herkomst baten en besteding lasten

Figuur 2 Herkomst Baten

Baten	Bedrag (x €1.000)
Gemeentelijke bijdrage	4.126
Gemeentelijke bijdrage in projecten	1.013
Parkeergelden	534
Huur- en erfpachtopbrengsten	497
Overige opbrengsten	178
Evenementen	112
Rente	57
Overige inkomsten	42
Bijdrage overige Overheid	35
Storting reserve	15
Totaal	6.607

De baten zijn afkomstig uit verschillende inkomstenbronnen. De grootste bijdrage komt van de gemeente, met **€4,126 miljoen**, aangevuld met **€1,013 miljoen** aan projectbijdragen. Daarnaast genereren parkeergelden (**€534k**) en huur- en erfpachtopbrengsten (**€497k**) een belangrijk deel van de inkomsten. Overige opbrengsten, evenementen, rente en kleinere bijdragen leveren samen nog **€439k** op. Tot slot wordt **€15k** aan reserves ingezet. In totaal bedragen de baten **€6,607 miljoen**.

Figuur 3 Besteding Lasten

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Salarissen en overige vergoedingen	1.455
Onderhoud	1.305
Inhuur en tijdelijk	874
Dotaties reserves	868
Subsidies en overdrachten	757
Afschrijvingen	405
Gebouwen, terreinen en voertuigen	371
Overige kosten	198
Dotaties voorzieningen	173
Rente	95
Verzekeringen	63
ICT	43
Totaal	6.607

De lasten bestaan uit diverse kostenposten, waarbij salarissen en overige vergoedingen met **€1,455 miljoen** de grootste uitgave vormen. Ook onderhoud (**€1,305 miljoen**) en inhuur en tijdelijke inzet (**€874k**) nemen een aanzienlijk deel van de begroting in. Daarnaast worden **€868k** aan reserves gedoteerd en **€757k** besteed aan subsidies en overdrachten.

Verder bestaan de lasten uit afschrijvingen (**€405k**), kosten voor gebouwen, terreinen en voertuigen (**€371k**) en overige kosten (**€198k**). Tot slot worden dotaties aan voorzieningen (**€173k**), rente (**€95k**), verzekeringen (**€63k**) en ICT-kosten (**€43k**) meegenomen. In totaal bedragen de lasten **€6,607 miljoen**.

7. Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten, inclusief de daarbij behorende toelichting, en uit de balans met toelichting. Het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld wordt nader toegelicht in hoofdstuk 8.1.4.

8. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Overzicht van baten en lasten jaarrekening 2025												
Bedragen € x1000	Begroting voor wijziging 2025			Begroting na wijziging 2025			Realisatie 2025			Rekening 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's												
Recreatieve voorzieningen	1.282	4.660	-3.378	2.782	4.660	-1.878	2.466	4.991	-2.525	2.206	4.634	2.428-
Vrijtijdseconomie	0	748	-748	0	748	-748	0	748	-748	-	738	738-
Subtotaal programma's	1.282	5.408	-4.126	2.782	5.408	-2.626	2.466	5.740	-3.274	2.206	5.372	-3.166
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdragen) per programma												
Recreatieve voorzieningen	3.378	0	3.378	3.378	0	3.378	3.378	0	3.378	3.200	-	3.200
Vrijtijdseconomie	748	0	748	748	0	748	748	0	748	734	-	734
Gemeentelijke bijdrage totaal	4.126	0	4.126	4.126	0	4.126	4.126	0	4.126	3.935	-	3.935
Totaal algemene dekkingsmiddelen	4.126	0	4.126	4.126	0	4.126	4.126	0	4.126	3.935	-	3.935
Onvoorzien												
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	5.408	5.408	0	6.908	5.408	1.500	6.592	5.740	852	6.141	5.372	769
Mutaties reserves												
Recreatieve voorzieningen	0	0	0	0	1.500	-1.500	15	868	-852	15	632	617-
Vrijtijdseconomie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	1.500	-1.500	15	868	-852	15	632	-617
Gerealiseerd resultaat	5.408	5.408	0	6.908	6.908	0	6.607	6.607	0	6.156	6.005	152

Het overzicht van baten en lasten over 2025 laat zien dat de programma's **Recreatieve voorzieningen** en **Vrijtijdseconomie** gezamenlijk uitkomen op een gerealiseerd saldo van **-€3,274 miljoen**. Dit tekort wordt volledig gedekt door de gemeentelijke bijdragen, die in totaal **€4,126 miljoen** bedragen. Daarmee ontstaat op programmaniveau een neutraal resultaat.

Na verwerking van alle baten en lasten komt het totaal gerealiseerde saldo in 2025 uit op **€852k positief**. Vervolgens worden de mutaties in de reserves verwerkt. Voor Recreative voorzieningen betreft dit een onttrekking van **€852k**, waardoor het totale resultaat na reservebewegingen uitkomt op **-€0,053k**. Ter vergelijking: in 2024 werd nog een positief resultaat van **€152k** gerealiseerd.

8.1. Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening

Btw-compensatie

Ook in 2025 was de zogenoemde transparantieregeling voor btw van toepassing. Op basis van de afspraken met de Twentse gemeenten is de daarvoor in aanmerking komende btw door Recreatieschap Twente doorgeschoven naar de deelnemende gemeenten. In totaal betreft dit een bedrag van bijna € 0,65 miljoen.

8.1.1. Analyse van de belangrijkste ontwikkelingen die het resultaat hebben veroorzaakt.

In dit hoofdstuk wordt een nadere analyse gegeven van de belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan het resultaat binnen de Vrijtijdseconomie en de Recreatieve Voorzieningen. Door zowel de positieve als negatieve financiële effecten inzichtelijk te maken, ontstaat een compleet beeld van de factoren die het uiteindelijke resultaat hebben beïnvloed.

Vrijtijdseconomie

Voor de Vrijtijdseconomie zijn in 2025 geen afwijkingen ten opzichte van de begroting geconstateerd, waardoor er geen positieve en negatieve ontwikkelingen zijn.

Overzicht positieve en negatieve ontwikkelingen:

Vrijtijdseconomie (x € 1.000)			
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
	<u>0</u>		<u>0</u>
Resultaat voor bestemming			
Mutaties reserves			
Resultaat na bestemming			<u>0</u>

Toelichting op de positieve ontwikkelingen	0	Toelichting op de negatieve ontwikkelingen	0

Recreatieve Voorzieningen

Binnen de Recreative Voorzieningen daarentegen zijn diverse substantiële mutaties zichtbaar, zowel voordelig als nadelig. Deze hangen samen met onder andere bijdragen van gemeenten, hogere opbrengsten uit parkeeractiviteiten, projectbijdragen en renteopbrengsten. Tegelijkertijd is sprake van hogere lasten, zoals extra inhuur van derden, aanvullende projectkosten, onderhoudslasten en verplichtingen rondom personeel.

Overzicht positieve en negatieve ontwikkelingen:

Recreatieve Voorzieningen (x € 1.000)			
Positieve ontwikkelingen	€	Negatieve ontwikkelingen	€
Hogere parkeeropbrengsten	103	Meer inhuur van derden/advies	180
Bijdrage projecten (RH, Enschede)	117	Extra uitgaven projecten (R-H, Enschede)	117
Renteopbrengsten schatkistbankieren	57	Hogere onderhoudslasten materieel	39
Lagere salariskosten	39	Verlofsparen en voorziening RVU	30
Meer doorbelastingen aan derden	25	Afboeken boekwaarde activa	24
Verkoop activa	24	Hogere uitgaven op overige diverse posten	21
UWV-uitkering zwangerschapsverlof	18	Lagere bijdrage gemeenten beschoeiing	632
Lagere Overige personeelskosten	18		
Meer diverse inkomsten dan begroot	13		
Voordeel op diverse posten	31	Taakstelling	48
	<u>444</u>		<u>1.091</u>

Resultaat voor bestemming

-647

Mutaties reserves kapitaallasten RV

-15

Mutaties reserves taakstelling

0

Mutaties reserves Beschoeiing

-632

Resultaat na bestemming

0

Toelichting op de positieve ontwikkelingen	Toelichting op de negatieve ontwikkelingen
Hogere parkeeropbrengsten 103 De recreatieparken worden steeds beter bezocht door inwoners en toeristen, wat leidt tot een hogere verkoop van dagtickets en daarmee hogere parkeeropbrengsten.	Meer inhuur van derden/advies 180 Er is extra inzet van Centroide nodig geweest om werkzaamheden op de recreatieparken op te vangen, met name rondom vakantieplanning. Daarnaast is in 2025 gewerkt aan een adviesrapport over de financieringssystematiek.
Bijdrage projecten (RH, Enschede) 117 Voor beide gemeenten zijn projecten uitgevoerd waarvoor een financiële bijdrage is ontvangen.	Extra uitgaven projecten (R-H, Enschede) 117 Er zijn aanvullende werkzaamheden uitgevoerd die worden vergoed door de betreffende gemeenten, maar die wel tot hogere lasten hebben geleid.
Renteopbrengsten schatkistbankieren 57 De renteopbrengsten uit schatkistbankieren waren niet in de begroting opgenomen en leveren daardoor een voordeel op.	Hogere onderhoudslasten materieel 39 Door intensief gebruik van materieel was vaker onderhoud nodig. Daarnaast waren er onvoorziene kosten door schades en onverwachte mankementen.
Lagere salariskosten 39 Door lagere inschaling in periodieken is een voordeel ontstaan op de salariskosten.	Verlofsparen en voorziening RVU 30 Een ontstaan recht op RVU en de opwaardering van het saldo verlofsparen hebben geleid tot extra stortingen in de voorzieningen.
Meer doorbelastingen aan derden 25 Inzet van eigen medewerkers kon worden doorbelast aan derden, wat extra inkomsten opleverde.	Afboeken boekwaarde activa 24 Het afstoten van activa met een resterende boekwaarde leidt tot een eenmalige last.

Verkoop activa	24	Hogere uitgaven op overige diverse posten	21
De verkoop van activa met een hogere opbrengst dan de boekwaarde resulteerde in een positief resultaat.		Met name aanpassingen aan de website en diverse communicatie-uitingen hebben tot hogere kosten geleid.	
UWV-uitkering zwangerschapsverlof	18	Lagere bijdrage gemeenten beschoeiing	632
Het UWV heeft de salarislaster van een medewerker met zwangerschapsverlof vergoed.		3 gemeenten hebben al betaald in 2024 voor een bedrag van 632k. Dit betekent tevens een lagere storting in de reserve beschoeiing.	
Lagere Overige personeelskosten	18	Taakstelling	48
Onder andere lagere uitgaven aan werkkleding hebben geleid tot een voordeel.		De taakstelling kon in 2025 niet worden ingevuld.	
Meer diverse inkomsten dan begroot	13		
Vanuit Twentse Koers is een bijdrage ontvangen voor het project Praatommetje.			
Voordeel op diverse posten	31		
Onder meer een niet geraamde onttrekking aan de reserve kapitaallaster heeft een positief effect op de exploitatie.			

8.1.2. Analyse op afwijkingen tussen de begroting en het overzicht van baten en lasten

In dit onderdeel worden de belangrijkste afwijkingen tussen de gewijzigde begroting en de gerealiseerde cijfers per programma toegelicht. De toelichtingen zijn opgesteld op basis van vooraf gedefinieerde categorieën. Conform de [financiële verordening](#) worden uitsluitend afwijkingen op programmasaldi groter dan € 40.000 toegelicht.

Programma Vrijtijdseconomie

Programma Vrijtijdseconomie	Bedragen x € 1.000		Begroting na wijziging		Realisatie		Verschil		Saldo
	2025		2025		2025				
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	
1. Salarissen en sociale lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Subsidies en overdrachten	0	748	0	748	0	0	0	0	0
5. Rente en dividend	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Financiële transacties	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.2 Voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.3 Afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.4 Toegerekende rente	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.5 Verrekeningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	0	748	0	748	0	0	0	0	0
7.1 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	748	0	748	0	0	0	0	-0

Toelichting

Er zijn geen afwijkingen groter dan € 40.000. Een nadere toelichting is daarom niet van toepassing.

Programma Recreatieve Voorzieningen

Bedragen x € 1.000 Programma Recreatieve Voorzieningen	Begroting na wijziging		Realisatie		Verschil		Saldo
	2025		2025		Baten	Lasten	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten			
1. Salarissen en sociale lasten	0	1.501	0	1.453	0	48	48
2. Belastingen	0	93	0	86	0	7	7
3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten	1.125	2.417	1.295	2.771	-170	-354	-183
4. Subsidies en overdrachten	1.657	10	1.113	9	544	1	-543
5. Rente en dividend	0	97	57	95	-57	2	59
6. Financiële transacties	0	0	0	0	0	0	0
7.2 Voorzieningen	0	143	0	173	0	-30	-30
7.3 Afschrijvingen	0	399	0	405	0	-7	-7
7.4 Toegerekende rente	0	0	0	0	0	0	0
7.5 Verrekeningen	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	2.782	4.660	2.466	4.991	316	-332	-648
7.1 Mutaties reserves	0	1.500	15	868	-15	632	648
Gerealiseerd resultaat	2.782	6.160	2.481	5.859	301	301	-0

Toelichting

In de vastgestelde begroting is een lastenbudget geautoriseerd van (afgerond) € 4.660.000. In de Bestuursrapportage is de besteding geraamd op € 4.928.000. De verantwoorde lasten in de jaarrekening bedragen € 4.991.262. De overschrijding op het geautoriseerde budget bedraagt € 331.595, waarvan € 268.000 is gemeld in de Bestuursrapportage. De overschrijding ten opzicht van de Bestuursrapportage wordt veroorzaakt door hogere kosten voor inhuur.

In de vastgestelde begroting is een batenbudget geautoriseerd van € 2.782.000. In de Bestuursrapportage is een surplus geraamd van € 255.0000 onder andere vanwege hogere parkeeropbrengsten, een externe bijdrage voor onderhoud aan fietspaden, opbrengst afgestoten activa, uitkering UWV en rente opbrengsten. De verantwoorde baten in de jaarrekening bedragen € 2.461.000. Dit valt enerzijds lager uit doordat een deel (i.c. € 632.000) van de gemeentelijke bijdrage voor de beschoeiing (geraamd € 1.500.000 in 2025) al in 2024 is ontvangen. Met inachtneming daarvan is de realisatie € 55.000 hoger dan in de Bestuursrapportages geraamd, vanwege extra doorberekende diensten.

*Verdere toelichting op de verschillen***1. Salarissen en sociale lasten**

Het verschil ontstaat door lagere inschalingen en door een eenmalige correctie van onterecht betaalde Aof premies.

2. Belastingen

Het verschil blijft onder de grens van € 40.000. Een toelichting is niet van toepassing.

3. Ingeleend/uitgeleend personeel, goederen en diensten

Baten: De hogere baten worden veroorzaakt door meerdere ontwikkelingen:

- hogere inkomsten uit parkeerpassen en parkeertickets door de lange zomer (€ 104k);
- hogere doorbelasting van GWE- en personeelskosten aan derden (€ 25k);
- opbrengst uit verkoop van activa (€ 24k);
- diverse overige opbrengsten (€ 14k).
- stijging van huur- en erfpachtinkomsten (€ 5k);
- extra opbrengsten uit evenementen en kleinschalige activiteiten (€ 2k);

Lasten: De lasten vallen hoger uit dan begroot door:

- incidentele inhuur vanwege extra werkzaamheden die niet met eigen personeel konden worden uitgevoerd (€ 203k).
- inzet van een harkboot voor het verwijderen van waterplanten in zwembijvers (€ 45k);
- extra juridische kosten voor de Sallandse Heuvelrug (€ 44k);
- hogere onderhoudskosten voor parken en materieel (€ 43k);
- hogere energie- en brandstofkosten door intensiever gebruik van materieel en stijgende prijzen (€ 17k);

4. Subsidies en overdrachten

Baten: De lagere baten worden voornamelijk veroorzaakt door lagere ontvangsten voor de beschoeiingen bij HB en RB (€ 632k). Een deel van de extra geraamde bijdrage van € 1,5 mln. is al in 2024 door enkele gemeenten betaald, waardoor de ontvangst in 2025 lager uitvalt.

Lasten: Het verschil blijft onder de grens van € 40.000. Een toelichting is niet vereist.

5. Rente en dividend

Baten: De rentevergoeding op schatkistbankieren is hoger uitgevallen dan geraamd (€ 57k).

7.2 Voorzieningen

Het verschil blijft onder de grens van € 40.000. Een toelichting is niet van toepassing.

7.3 Afschrijvingen

Het verschil blijft onder de grens van € 40.000. Een toelichting is niet van toepassing.

Incidentele baten

Incidentele baten Bedragen x € 1.000,-	Realisatie	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging
Recreatieve voorzieningen			
Renteopbrengsten Schatkistbankieren	57		
Ontvangen gelden beschoeiing overige gemeenten 2025	868	1.500	
Opbrengst afgeschreven activa	24		
Project Routenetwerken Enschede	34		
Project Routenetwerken Rijssen-Holten	80		
UWV vergoeding zwangerschapsverlof	17		
Totaal incidentele baten	1.080	1.500	0

Tabel 2 Incidentele Baten

Toelichting incidentele baten

- In maart 2024 is een rekening voor schatkistbankieren geopend. De hieruit ontvangen rente (€ 57k) was niet in de begroting opgenomen.
- De overige gemeenten hebben in 2025 hun bijdrage voldaan voor de beschoeiingen bij HB en RB (€ 868k). Een deel van de extra geraamde bijdrage (€ 1,5 mln.) is al in 2024 door enkele gemeenten betaald.
- Diverse vervoersmiddelen zijn (vervroegd) verkocht, wat een incidentele opbrengst van € 24k opleverde.
- Voor de projecten Routenetwerken Enschede en Rijssen-Holten is in totaal € 114k ontvangen.
- Vanuit het UWV is een vergoeding ontvangen voor zwangerschapsverlof van een medewerkster (€ 17k).

Incidentele lasten

Incidentele lasten Bedragen x € 1.000,-	Realisatie	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging
Recreatieve voorzieningen			
Extra storting voorziening verlofsparen	10		
Storting RVU	56		
Afschr. Afgevoerde duurzame goederen	29		
Project Routenetwerken Enschede	34		
Project Routenetwerken Rijssen-Holten	80		
Inzet harkboot	45		
Totaal incidentele lasten	254	0	0

Tabel 7 Incidentele Lasten

Toelichting incidentele lasten

- Werknemers hebben het recht om verlof te sparen. De waarde van dit verlof en de ophoging van eerder opgebouwd verlof zijn toegevoegd aan de voorziening (€ 10k).
- In het kader van de RVU-regeling (Regeling Vervroegd Uittreden) is een storting gedaan van € 56k.
- Diverse vervoersmiddelen zijn versneld afgeschreven in verband met verkoop (€ 29k).
- Voor de projecten Routenetwerken Enschede en Rijssen-Holten zijn incidentele lasten gemaakt (€ 114k).
- De inzet van een harkboot voor het verwijderen van waterplanten in zwemvijvers heeft geleid tot een eenmalige last van € 45k.

8.1.3. Analyse begrotingsrechtmatigheid

Onderstaande tabel bevat de normering voor de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid, zoals vastgelegd in het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening.

Legenda:

Een lastenoverschrijding op programmaniveau wordt als rechtmatig beschouwd wanneer deze:

- wordt gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten;
- het gevolg is van een open-einde regeling;
- volgens bestuurlijke afspraken wordt verrekend met een (egalisatie)reserve;
- lager is dan de rapporteringsgrens van € 40.000;
- wordt veroorzaakt door een feit of gebeurtenis die zich voordoet op een moment waarop het bestuur geen begrotingswijziging meer kon vaststellen;
- is geautoriseerd door de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Lastenoverschrijdingen die niet onder bovenstaande categorieën vallen, worden als **onrechtmatig** aangemerkt. Deze overschrijdingen worden in de volgende paragrafen per programma geanalyseerd en voorzien van een toelichting aan het bestuur gerapporteerd.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsrechtmatigheid	Begroting na wijziging			Realisatie			Begrotingsafwijking			Waarvan rechtmatige lasten	Waarvan onrechtmatige lasten	Cat.
	2025			2025			2025					
<i>bedragen x € 1.000</i>	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo			
Recreatieve voorzieningen	2.782	4.660	-1.878	2.466	4.991	-2.525	-316	332	-648	0	332	
Vrije Tijdseconomie	0	748	-748	0	748	-748	0	0	-0	0	0	
Subtotaal Domeinen	2.782	5.408	-2.626	2.466	5.740	-3.274	-316	332	-648	0	332	0
Algemene dekkingsmiddelen												
Gemeentelijke bijdragen	4.126	0	4.126	4.126	0	4.126						
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	4.126	0	4.126	4.126	0	4.126						
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	6.908	5.408	1.500	6.592	5.740	852						
Mutaties reserves												
Recreatieve voorzieningen	0	1.500	-1.500	15	868	-852						
Vrije Tijdseconomie	0	0	0	0	0	0						
Totaal mutaties reserves	0	1.500	-1.500	15	868	-852						
Gerealiseerd resultaat	6.908	6.908	0	6.607	6.607	0						

Toelichting analyse begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

De afwijkingen in het programma Recreatieve voorzieningen zijn toegelicht in hoofdstuk 7.1.2.

De onrechtmatige lastenoverschrijding is niet 'acceptabel' vanwege de rapportagegrens (€ 40.000), vermelding in Bestuursrapportages noch een compensatie door extra opbrengsten.

8.1.4. Overzicht van begrote en gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakvelden (bedragen x €1.000)	Taakveld Code	Baten		Lasten		Saldo	
		Begroting na wijziging	Realisatie	Begroting na wijziging	Realisatie	Begroting na wijziging (gem. bijdrage)	Saldo Realisatie
		2025	2025	2025	2025		
Economische ontwikkeling	3.1	0	741	748	748	748	7
Mutaties reserves	0.10	0	15	1.500	868	1.500	852
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.7	2.782	5.793	3.765	4.017	983	-1.776
Overhead	0.4	0	0	895	917	895	917
Treasury	0.5	0	57	0	57	0	0
Gerealiseerd resultaat		2.782	6.607	6.908	6.607	4.126	0
Resultaat (na bestemming)	0.11	0	0	0	0		0
Totaal		2.782	6.607	6.908	6.607	4.126	0

Het overzicht van de taakvelden laat zien dat binnen **Economische ontwikkeling (3.1)** in 2025 geen baten waren begroot, maar uiteindelijk **€741k** is gerealiseerd. De lasten kwamen overeen met de begroting (**€748k**), waardoor het gerealiseerde saldo uitkomt op **€7k positief**.

Bij de **mutaties van reserves (0.10)** is in de begroting na wijziging een onttrekking van **€1,5 miljoen** opgenomen. In de realisatie is uiteindelijk **€868k** onttrokken, wat resulteert in een saldo van **€852k**.

Het taakveld **Openbaar groen en (openlucht) recreatie (5.7)** laat een duidelijke afwijking zien: waar **€2,782 miljoen** aan baten was begroot, is **€5,793 miljoen** gerealiseerd. De lasten vielen eveneens hoger uit dan begroot (**€4,017 miljoen** tegenover **€3,765 miljoen**). Dit leidt tot een negatief saldo van **€1,776 miljoen**, aanzienlijk lager dan het begrote positieve saldo van **€983k**.

Binnen **Overhead (0.4)** en **Treasury (0.5)** zijn de verschillen beperkt. Treasury realiseerde **€57k** aan baten en lasten, wat resulteert in een neutraal saldo. Overhead sluit af met een saldo van **€917k negatief**, conform de lasten die volledig aan dit taakveld worden toegerekend.

Het totaalbeeld laat zien dat de baten in 2025 uitkomen op **€6,607 miljoen**, vrijwel gelijk aan de lasten van **€6,607 miljoen**. Hierdoor ontstaat een beperkt negatief resultaat van **€0,053k**, dat na bestemming wordt verwerkt in het uiteindelijke jaarresultaat.

8.2. Wet Normering Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) bepaalt dat de totale bezoldiging van topfunctionarissen met een dienstbetrekking in 2025 niet hoger mag zijn dan € 246.000. Dit maximum omvat belaste kostenvergoedingen en de werkgeversbijdrage aan pensioen bij een voltijds dienstverband.

Overzicht topfunctionarissen met dienstbetrekking:

Gegevens 2025		
Naam en functie(s)	Dhr. L.J. Harmsen	
	Secretaris/directeur Recreatieschap Twente	
Omvang dienstverband in fte	1,0	
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	
Aanvang en einde functievervulling	01/1 t/m 31/12	
Bezoldiging 2025		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€	106.543
Beloningen betaalbaar op termijn	€	16.427
Subtotaal	€	122.971
Individueel bezoldigingsmaximum	€	246.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t
Totale bezoldiging	€	122.971
Reden overschrijding maximum		N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t
Gegevens 2024		
Aanvang en einde functievervulling	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband	1 Fte	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging 2024		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€	100.500
Beloningen betaalbaar op termijn	€	15.930
Subtotaal	€	116.430
Individueel bezoldigingsmaximum	€	233.000
Totale bezoldiging	€	116.430

Tabel 3 Overzicht WNT

In 2025 valt binnen het Recreatieschap Twente één functionaris onder de WNT:

Dhr. L.J. Harmsen, secretaris/directeur (1,0 fte, fictieve dienstbetrekking, volledig jaar in functie).

De totale bezoldiging over 2025 bedraagt:

- **Beloning en belastbare onkostenvergoeding:** €106.543
- **Beloningen betaalbaar op termijn:** €16.427
- **Totale bezoldiging:** €122.971

Deze bezoldiging blijft ruim binnen het voor 2025 geldende WNT-maximum van **€246.000**. Er is geen sprake van overschrijding of onverschuldigde betalingen.

Vergelijking met 2024

Ook in 2024 vervulde Dhr. Harmsen de functie gedurende het volledige jaar (1 fte). De totale bezoldiging bedroeg toen **€116.430**, eveneens binnen het toen geldende WNT-maximum van **€233.000**.

Overzicht bestuur 2025

Het bestuur van Recreatieschap Twente bestaat uit politieke ambtsdragers van de deelnemende gemeenten. Zij vervullen hun functie onbezoldigd en hebben geen dienstverband bij het Recreatieschap. Ultimo 2025 bestond het bestuur uit de volgende leden:

Functie	Naam	Gemeente
Lid	de heer J. Hinnen	Almelo
Lid	de heer A.J. Lammers	Borne
Lid	de heer R. Olde Kalter	Dinkelland
Lid	de heer M. Jajan	Enschede
Lid / vicevoorzitter	de heer J.H. Niemans	Haaksbergen
Lid	de heer E. Nijenbanning	Hellendoorn
Lid / voorzitter	de heer B.J. Brand	Hengelo
Lid	de heer E. Scheperman	Hof van Twente
Lid	de heer M. Lahdo	Losser
Lid	mevrouw E.C. Zinkweg-Ankoné	Oldenzaal
Lid	de heer F.J. Wessels	Rijssen-Holtén
Lid	mevrouw U. Bekhuis-Groothuis	Tubbergen
Lid	de heer A. Hof	Twenterand
Lid	de heer R. Kortenhoeven	Wierden

Tabel 4 Leden bestuur per ultimo 2025

8.3. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 11 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 114.793. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 537.863 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 114.793. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het bestuur overigens een bedrag van € 268.000 acceptabel op basis van door het bestuur vastgestelde afspraken.

Toelichting		Totaal
	Begrotingscriterium	
1A.	Overschrijding lasten programma's	331.595
1B.	Overschrijding investeringsbudgetten/-kredieten	206.268
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig zijn gemeld.	0
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	537.863
4.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid door het algemeen bestuur en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd in de financiële verordening en toegelicht in hoofdstuk 8.1.2. De niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheids-verantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	268.000 269.863
	Voorwaardencriterium	
5.	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	
	M&O criterium	
6.	Geen bevindingen	
	Totaal afwijkingen M&O criterium	
	Totaal afwijkingen rechtmatigheidsverantwoording	537.863
	Waarvan acceptabel	268.000
	Waarvan niet acceptabel	269.863

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

9. Balans en de toelichting

9.1. Balans per 31-12-2025

Voor resultaatbestemming en na verwerking van mutaties in de bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000).

Activa	Eind 2025	Eind 2024	Passiva	Eind 2025	Eind 2024
Vaste activa			Vaste passiva		
<i>Materiële vaste activa</i>	5.739	3.942	<i>Eigen Vermogen</i>	2.418	1.566
Woonruimten	0	25	Algemene reserve	122	79
Bedrijfsgebouwen	1.865	1.988	Bestemmingsreserves	2.297	1.488
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.060	467	Gerealiseerd resultaat	-1	-1
Vervoermiddelen	534	255	<i>Vreemd vermogen</i>	608	492
Machines, apparaten en installaties	269	108	Voorzieningen	161	122
Overige materiele vaste activa	1.012	1.099	Onderhoudsegalisatie voorzieningen	447	370
<i>Financiële vaste activa</i>	0	0	<i>Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer</i>	3.028	3.150
			Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	3.028	3.150
Totaal vaste activa	5.739	3.942	Totaal vaste passiva	6.055	5.208
<i>Vlottende activa</i>			<i>Vlottende passiva</i>		
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	2.185	2.092	Kortlopende schulden	1.335	342
Liquide middelen	0	0	Overlopende passiva	571	585
Overlopende activa	37	101			
Totaal vlottende activa	2.222	2.193	Totaal vlottende passiva	1.906	927
Totaal Activa	7.961	6.135	Totaal Passiva	7.961	6.135

9.2. Grondslagen voor resultaat en waardebeoordeling

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening 2025 is opgesteld volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofdstuk anders is vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts verwerkt voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar worden meegenomen indien zij vóór het opstellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De referentieperiode sluit aan bij de meerjarenraming (vier jaar). Indien sprake is van eenmalige schokeffecten, zoals reorganisaties, wordt een verplichting opgenomen.

Algemene waarderingsgrondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening is opgesteld op basis van de kaders uit de [financiële verordening](#) en de Kadernota Rechtmatigheid. Dit betekent dat:

1. de rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties en de specifieke uitkeringen op grond van artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet;
2. de rechtmatigheidsverantwoording een oordeel geeft over de financiële rechtmatigheid, waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium;
3. het bestuur op 9 april 2026 het normenkader 2025 heeft vastgesteld;
4. de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV en de eigen financiële verordening;
5. een verantwoordingsgrens van 2% is gehanteerd, waarboven cumulatieve fouten en onzekerheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
6. een rapporteringsgrens van € 40.000 is gehanteerd, waarboven fouten en onzekerheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen en toegelicht.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Overige investeringen met economisch nut

Deze activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

- De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs plus bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs omvat de kosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en overige direct toerekenbare kosten.

Specifieke investeringsbijdragen van derden worden in mindering gebracht op de betreffende investering

Afschrijvingstermijnen

Conform de Nota Rente en Afschrijving 2025 gelden de volgende afschrijvingstermijnen (in jaren):

	Soort investering	Afschrijvingstermijnen
1.	<i>Immateriële vaste activa</i>	
1.1	Ontwikkeling- en onderzoekskosten	5
1.2	Bijdragen aan activa in eigendom derden	Divers
2.	<i>Materiële vaste activa</i>	
2.1	Gronden en terreinen	n.v.t.
2.2	Woonruimten	20-50
2.3	(Bedrijfs)gebouwen	15-40
2.4	grond- weg- en waterbouwkundige werken	15-50
2.5	Machines, gereedschappen, tractiemiddelen	6-20
2.6	Apparaten en installaties	5-30
2.7	Overige	3-30

Financiële vaste activa

Niet van toepassing

Flottende activa

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien sprake is van verwachte oninbaarheid wordt een voorziening getroffen. In 2025 was dit niet aan de orde.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

(Bestemmings)reserves

(Bestemmings)reserves worden ingesteld via een door het bestuur vastgesteld format. Hierin wordt vastgelegd:

- de bestemming,
- de wijze van vorming en voeding,
- het al dan niet toevoegen van rente,
- de looptijd,
- de maximale hoogte van de reserve.

Na vaststelling van het format kunnen toevoegingen en onttrekkingen plaatsvinden binnen de gestelde kaders zonder aanvullend bestuursbesluit.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd om verplichtingen en risico's af te dekken en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de geschatte omvang van de onderliggende verplichtingen.

De onderhoudsregulatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het groot onderhoud aan kapitaalgoederen. Het beleid is toegelicht in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

De voorziening voor verplichtingen betreft:

- verlofsparen, en
- RVU (Regeling Vervroegd Uittreden).

Op grond van de cao SGO (artikelen 2.11 en 6.5) kunnen medewerkers verlof sparen en gebruikmaken van de RVU. Omdat dit volgens het BBV arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn, worden de waarden hiervan in een voorziening opgenomen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met aflossingen. De rente-typische looptijd bedraagt één jaar of langer

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het betreft verplichtingen die binnen één jaar opeisbaar zijn. Er worden geen aanvullende waarderingcorrecties toegepast.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover door het Recreatieschap borg- of garantstellingen zijn afgegeven voor leningen van derden, is in de toelichting op de balans het totaalbedrag van de uitstaande geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

9.3. Toelichting op de balans per 31-12-2025

Activa

Vaste activa:

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen (x €1.000):

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Investerings met een economisch nut	5.739	3.942
Totaal materiële vaste activa	5.739	3.942

Specificatie en verloop materiële vaste activa

Onderstaand overzicht toont de onderverdeling van de investeringen met economisch nut en het verloop van de boekwaarde gedurende 2025:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2025	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Des- investeringen	Investering	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden- en terreinen	0	0	0	0	0	0
Woonruimten	0	0	0	24	0	25
Bedrijfsgebouwen	1.865	135	0	0	12	1.988
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.060	31	0	0	1.624	467
Vervoermiddelen	534	84	0	2	365	255
Machines, apparaten en installaties	269	62	15	0	238	108
Overige materiële vaste activa	1.012	92	0	4	9	1.099
Totaal Invest. econ. nut	5.739	405	15	31	2.248	3.942

Overzicht (des)investeringen 2025

De gedane (des)investeringen in het boekjaar staan in het onderstaande overzicht vermeld:

Materiële vaste activa	Investering 2025
Investeringen met een economische nut in het afgelopen boekjaar	
Werkzaamheden beschoeiing HB/RB	1.340
Sport en speelvoorzieningen LV	284
Aanschaf diverse voertuigen	138
Aanbetaling nieuw Parkeersysteem	123
HOLDER C65 WERKTUIGENDRAGER	122
2 x Maxus eDeliver7 (incl. belettering)	105
Aanschaf HP Latex 630 printer	51
Aanschaf diverse technische installaties	36
Overname gereviseerde perscontainer	23
Softwarepakket Timemate	8
Ontwerpkosten nieuwbouw toiletgebouw LV	7
VOTEX BLADBLAZER	6
Verbouw beheerdersgebouw RB	5
Totaal investeringen	2.248
Afvoer activa woonruimte RB	-24
Subsidie installatie bacterieverwijdering uit zwembijver	-15
Afboeken diverse activa	-7
Totaal desinvesteringen	-46
Totaal	2.202

In 2025 is voor in totaal **€2,248 miljoen** geïnvesteerd in materiële vaste activa. De investeringen richten zich voornamelijk op onderhoud en vervanging van voorzieningen, voertuigen en technische installaties binnen de recreatiegebieden.

De grootste investeringen betreffen:

- **Beschoeiingswerkzaamheden HB/RB** (€1.34 ml.)
- **Sport- en speelvoorzieningen LV** (€284k)
- **Aanschaf voertuigen en werktuigdragers**, waaronder een HOLDER C65 en twee Maxus eDeliver7's (totaal €365k)
- **Aanbetaling nieuw parkeersysteem** (€123k)
- **Diverse technische installaties en apparatuur**, waaronder een HP Latex 630-printer (€51k)

Daarnaast zijn kleinere investeringen gedaan in onder meer een gereviseerde perscontainer, software (Timemate) en ontwerpkosten voor de nieuwbouw van een toiletgebouw.

De desinvesteringen bedragen in totaal **€46k**, voornamelijk door:

- Afvoer van activa woonruimte RB
- Ontvangen subsidie voor bacterieverwijdering uit de zwembijver
- Afboekingen van diverse activa

Per saldo komt het totaal aan (des)investeringen in 2025 uit op **€2,202 miljoen**.

Flottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar:

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of korter kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Vorderingen op openbare lichamen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	18	28
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		
Schatkistbankieren	1.326	1.548
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen		
Overige rekening-courant tegoeden	0	0
Overige vorderingen		
Debiteuren	59	81
Overige vorderingen	782	434
Totaal uitzettingen korter dan één jaar	2.185	2.092

Toelichting

- Debiteuren bestaan uit diverse kleinere facturen aan verschillende afnemers. Een deel betreft een vordering op een ondernemer op een recreatiepark waarmee betalingsafspraken zijn gemaakt.
- Overige vorderingen bestaan uit de doorgeschoven BTW 2025 en de suppletieaangifte ondernemers-BTW 2025.

Schatkistbankieren

Op grond van de Wet FIDO geldt een drempelbedrag waarbinnen middelen buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Voor organisaties met een lastenbegroting na wijziging (voor mutatie reserves) lager dan € 50 miljoen bedraagt dit drempelbedrag € 1 miljoen.

Onderstaand overzicht toont het verloop van de middelen buiten de schatkist per kwartaal in 2025.

Schatkistbankieren	Drempelbedrag	1 ^o kwartaal 2025	2 ^o kwartaal 2025	3 ^o kwartaal 2025	4 ^o kwartaal 2025
Middelen buiten de schatkist	1.000.000	770	3.191	2.484	777
Percentage buiten de schatkist	14,48%	0,01%	0,05%	0,04%	0,01%

Liquide middelen:

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Kasgelden	0	0
Rekening-courant tegoeden banken	0	0
Totaal liquide middelen	0	0

Overlopende activa:

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	22	46
Nog te ontvangen bedragen	15	55
Totaal overlopende activa	37	101

Toelichting

- Vooruitbetaalde bedragen bestaan uit diverse kleinere vooruitbetalingen.

Nog te ontvangen bedragen zijn hieronder nader gespecificeerd.

Nog te ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025	Ontvangen bedragen	Te ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2024
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	9	14	9	14
Nog te ontvangen bijdragen Overige overheid	0	32	0	32
Nog te ontvangen overige bijdragen	5	9	5	9
Totaal nog te ontvangen bedragen	15	55	15	55

Nadere toelichting

- In de post nog te ontvangen bijdragen van het Rijk is een bedrag van € 9k opgenomen voor de nog te ontvangen rente schatkistbankieren over het vierde kwartaal 2025.
- De post nog te ontvangen overige bijdragen bestaat uit diverse kleinere bedragen.

Passiva**Vaste passiva****Eigen vermogen:**

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de onderstaande posten. Het gerealiseerd resultaat 2025 betreft het rekeningssaldo dat ter nadere bestemming op de balans is opgenomen. Voor de aard en reden van iedere reserve wordt verwezen naar de bijlage.

Het eigen vermogen van Recreatieschap Twente bedraagt € 2.419k vóór verrekening van het resultaat.

Eigen vermogen (x1.000)	Boekwaarde 31-12-2025	Onttrekking	Toevoeging	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	122	0	43	79
Resultaat vorig boekjaar	1	152	0	153
Totaal Algemene reserves	122	152	43	231
Reserve Recreatieparken / Fietspaden	193	0	109	84
Reserve vervanging en vernieuwing kl toilet RB	6	4	0	9
Reserve vervanging en vernieuwing kl loods LV	26	4	0	30
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	544	0	0	544
Reserve werkplaats HB	27	8	0	35
RV Reserve beschoeiing HB/RB (kap. lasten)	1.500	0	868	632
Totaal Recreative Voorzieningen	2.297	15	977	1.336
Totaal Reserves	2.419	167	1.020	1.567
Gerealiseerd resultaat	Boekwaarde 31-12-2025			Boekwaarde 31-12-2024
Gerealiseerd resultaat 2025	-1	-1	-1	-1
Totaal eigen vermogen	2.418	167	1.019	1.566

Voorzieningen

Op 6 juli 2022 heeft het bestuur het herzien beheerplan groot onderhoud kapitaalgoederen 2023-2027 vastgesteld. Dit plan vormt de basis voor de dotaties en onttrekkingen aan de onderhoudsvoorzieningen in deze periode.

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2025	Onttrekking	Toevoeging	Boekwaarde 31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	161	-27	66	122
onderhoudsegalisatie voorzieningen	447	-30	107	370
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	0	0	0	0
Totaal voorziening	608	-57	173	492

Toelichting

- De voorziening spaarverlof is gestegen met circa € 9k, door stortingen en herwaarderingen van bestaande aanspraken.
- De voorziening RVU is in 2025 aangevuld met een extra aanspraak van circa € 56k; daarnaast is circa € 27k aan RVU-uitkeringen uit de voorziening betaald.
- In 2025 is € 107k gestort in de onderhoudsegalisatievoorzieningen en is € 30k aan onderhoudskosten hieruit bekostigd. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf *Kapitaalgoederen*.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar:

De langlopende schulden zijn als volgt onderverdeeld:

Leningen	Boekwaarde 31-12-2025	Aflossingen	Vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Langlopende geldlening BNG	2.975	175	0	3.150
Langlopende lening lease overeenkomsten	53	9	63	0
Totaal schulden langer dan één jaar	3.028	184	63	3.150

Toelichting

De langlopende schulden bestaan uit één geldlening bij de BNG Bank en een leaseovereenkomsten. Het verloop hiervan is als volgt:

- De **langlopende geldlening bij BNG** bedraagt per 31 december 2025 **€2,975 miljoen**. In 2025 is **€175k** afgelost.
- De **leaseverplichtingen** bedragen per eind 2025 **€53k**. In 2025 is **€9k** afgelost en was de nieuwe leasecontracten afgesloten ter waarde van **€63k**.
- De totale langlopende schulden komen daarmee uit op **€3,028 miljoen** (2024: €3,150 miljoen).

De totale rentelast over 2025 met betrekking tot de langlopende lening bedraagt circa € 90k.

Vlottende passiva:

Onder de vlottende passiva zijn de volgende posten opgenomen:

Onderverdeling vlottende passiva	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	1.335	342
Overlopende passiva	585	585
Totaal vlottende passiva	1.920	927

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Netto vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Banksaldi:		
Schuld aan bankinstelling	16	0
Overige schulden	0	0
Crediteuren:		
Crediteuren	1.315	338
Diverse overige schulden:		
Kruisposten	4	4
Totaal netto vlottende schulden	1.335	342

Toelichting

- De schuld aan bankinstelling betreft de verrekening in het kader van schatkistbankieren.
 - De grootste posten binnen crediteuren betreffen betalingen aan:
 1. SamenTwente
 2. Coöperatie Centroide
 3. Timmerhuis Weg- en Waterbouw
 4. Speelmaatje
 5. Scheidt & Bachmann parkeersystemen
- Daarnaast bevat de post diverse kleinere openstaande verplichtingen

De vooruit ontvangen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Vooruit ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025	Vrijgevallen bedr. of terugbet.	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2024
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	0	0	0	0
Vooruit ontvangen bedragen van de EU	0	0	0	0
Vooruit ontvangen bedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	0	0	0	0
Vooruit ontvangen bedragen overige	317	288	315	290
Totaal vooruit ontvangen bedragen	317	288	315	290

Toelichting

De post vooruit ontvangen bedragen bestaat uit:

- door gemeenten vooruitbetaalde bedragen voor nog uit te voeren werkzaamheden aan routenetwerken;
- meerjarige parkeerabbonnementen.

De nog te betalen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Nog te betalen bedragen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Nog te betalen loonbelasting en overige salaris/loon componenten	106	95
Nog te betalen overige bedragen	148	175
Nog te betalen BTW	0	25
Totaal nog te betalen bedragen	254	295

Toelichting

- De post nog te betalen loonbelasting en overige salaris-/looncomponenten betreft de af te dragen heffingen over de salarissen van december 2025.
- De post nog te betalen overige bedragen bestaat voornamelijk uit:
- een te betalen subsidie aan Marketing Oost (€ 75k),
- het rentedeel 2025 inzake de langlopende geldlening (€ 22k),
- kosten voor (interim) controle door de accountant (€ 16k),
- diverse overige kleinere verplichtingen.

(Indien van toepassing kunnen hier gebeurtenissen worden opgenomen die een materieel effect hebben op de financiële positie of toelichting. Momenteel zijn geen relevante gebeurtenissen na balansdatum te melden.)

10. Overige gegevens

Controleverklaring accountant

Volgt.

Bijlagen

Bijlage 1 Totaal begrote gemeentelijke bijdrage en resultaat 2025 per gemeente

Gemeente	Aantal inw. per 1-1 2024	Totaal in rekening gebrachte gemeentelijke bijdrage 2025	Verschuldigde gemeentelijke bijdrage	Verschil (gerealiseerd resultaat) A	Resultaat bestemming B	Saldo (uitkering aan gemeenten) C=A+B
Almelo	74.164	477.562	477.560	2	0	2
Borne	24.638	158.651	158.650	1	0	1
Dinkelland	26.739	172.180	172.179	1	0	1
Enschede	161.852	1.042.209	1.042.205	5	0	5
Haaksbergen	24.349	156.790	156.789	1	0	1
Hellendoorn	36.258	233.475	233.474	1	0	1
Hengelo	83.073	534.930	534.927	2	0	2
Hof van Twente	35.439	228.201	228.200	1	0	1
Losser	23.380	150.550	150.550	1	0	1
Oldenzaal	31.795	204.737	204.736	1	0	1
Rijssen-Holten	38.681	249.078	249.076	1	0	1
Tubbergen	21.397	137.781	137.781	1	0	1
Twenterand	34.073	219.405	219.404	1	0	1
Wierden	24.935	160.563	160.563	1	0	1
Totaal	640.773	4.126.112	4.126.094	18	0	18

Tabel 5 Totaal in rekening gebrachte Gemeentelijke Bijdrage

Nb: de getallen in kolom "Verschil (gerealiseerde resultaat)" zijn afrondingsverschillen.

Bijlage 2 Aard en reden reserves

Bestemmingsreserve Recreatieparken/ Fietspaden

Deze reserve is ingesteld voor investeringen in de recreatieparken en routenetwerken.

Algemene Reserve

Deze reserve is ingesteld voor de verrekening van jaarlijkse verschillen in het rekeningresultaat.

Provinciale reserve recreatieve voorzieningen

In 2013 is een afkoopsom ontvangen van de Provincie Overijssel vanwege het vervallen van de jaarlijkse provinciale bijdrage voor recreatieve voorzieningen.

Vanaf 2013 wordt op diverse posten bezuinigd of worden extra inkomsten gegenereerd, zodat de begrote provinciale bijdrage structureel kan worden verlaagd.

De reserve wordt gebruikt om het tekort op de begrote provinciale bijdrage (taakstelling) af te dekken. Dit was een harde voorwaarde van de provincie voor het verstrekken van de afkoopsom.

Bestemmingsreserve stimulering werkplaats Hulsbeek

Deze reserve is ingesteld om de exploitatielasten van het Hulsbeek te stabiliseren door de kapitaallasten van de werkplaats hieruit te financieren

Bestemmingsreserve stimulering kleine loods Lageveld

Deze reserve is ingesteld om de exploitatielasten van het Lageveld te stabiliseren door de kapitaallasten van de loods hieruit te financieren

Bestemmingsreserve stimulering klein toiletgebouw Rutbeek

Deze reserve is ingesteld om de exploitatielasten van het Rutbeek te stabiliseren door de kapitaallasten van het toiletgebouw hieruit te financieren.

Bestemmingsreserve beschoeiing Hulsbeek en Rutbeek

Deze reserve is ingesteld om de exploitatielasten van het Hulsbeek en het Rutbeek te stabiliseren door de kapitaallasten van de beschoeiing hieruit te financieren

Egalisatiereserves kapitaallasten

De volgende reserves zijn ingesteld als egalisatiereserve voor kapitaallasten:

- Bestemmingsreserve stimulering werkplaats Hulsbeek
- Bestemmingsreserve stimulering kleine loods Lageveld
- Bestemmingsreserve stimulering klein toiletgebouw Rutbeek
- Bestemmingsreserve beschoeiing Hulsbeek en Rutbeek

Deze reserves zijn ingesteld op basis van een permanent bestuursbesluit.

Programmabegroting 2027

**Recreatieschap
Twente**

1. Voorwoord

Met genoegen presenteer ik u, mede dankzij de inzet van alle medewerkers van Recreatieschap Twente en in nauwe samenwerking met SamenTwente, de begroting 2027. Met deze begroting geven wij richting aan onze ambities om ook de komende jaren te blijven investeren in aantrekkelijke recreatieparken en sterke routenetwerken. Zo zorgen we ervoor dat inwoners en bezoekers kunnen blijven genieten van een vitaal, bereikbaar en toekomstbestendig recreatief landschap.

Twente ademt ruimte, rust en avontuur. Als Recreatieschap Twente zetten wij ons dagelijks met plezier, vakmanschap en trots in voor het beheer en de ontwikkeling van alles wat deze regio zo uniek maakt. Van onze drie recreatiegebieden – Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld – tot de dik tienduizend kilometers aan wandel-, fiets-, MTB-, ruiter- en autononetwerken die bewoners en bezoekers door het karakteristieke Twentse landschap leiden.

Onze recreatieparken ontvangen jaarlijks ruim 1,5 miljoen bezoekers die er ontspannen, sporten, elkaar ontmoeten en genieten van de natuur. Daarmee dragen de parken aantoonbaar bij aan de vitaliteit van onze inwoners en vormen zij een essentieel onderdeel van het Bruto Twents Geluk. De Routenetwerken Twente met 6.000 km wandelnetwerk, 2.500 km fietsnetwerk, 1.000 km mountainbikenetwerk, 1.500 km paardrij netwerk en vele thematische routes, laten mensen Twente werkelijk beleven: door het coulisselandschap, langs beken, door bossen, via buurtschappen en langs historische plekken.

Samen maken we Twente mooier

Ons werk kunnen wij alleen doen dankzij hechte samenwerking. Dagelijks staan wij zij aan zij met de 14 Twentse gemeenten, talloze ondernemers en honderden vrijwilligers die hun tijd en energie inzetten voor onze parken en routes. Van routecontroleurs tot onderhoudsteams: deze groep vormt samen met onze medewerkers het hart van de organisatie. Dankzij hun inzet blijven onze parken schoon, veilig en uitnodigend, en blijven de routenetwerken aantrekkelijk, actueel en betrouwbaar.

Het is door deze gezamenlijke inspanning dat Twente een regio is waar recreatie niet alleen mogelijk is, maar tot leven komt. Dat zien we terug in elke nieuwe route, elk onderhouden pad, elke verbeterde voorziening en in ieder moment waarop bezoekers onze natuur met enthousiasme beleven.

De stille kracht achter de schermen

Hoewel wij met trots werken aan het Twentse recreatielandschap, laten wij bewust de merken Het Hulsbeek, Het Rutbeek, Het Lageveld en de Routenetwerken Twente centraal staan in de beleving van bezoekers. Dit zijn de iconen waaraan mensen herinneringen koesteren. Onze rol is die van de stille kracht achter de schermen: zichtbaar in kwaliteit, gastvrijheid en onderhoud, maar bescheiden in merkuitstraling.

Vooruitkijken

Met deze begroting schetsen wij onze koers voor de komende jaren. We blijven investeren in kwaliteit, versterken de recreatieve infrastructuur en bouwen samen met onze partners aan een Twente dat uitnodigt, verbindt en inspireert. Het is onze ambitie om Twente nog aantrekkelijker, toekomstbestendiger en herkenbaarder te maken, met recreatiegebieden en routenetwerken die aansluiten bij de wensen van vandaag en morgen.

Bart-Jan Harmsen

Secretaris/Directeur Recreatieschap Twente

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	2
2.	Inleiding en leeswijzer.....	4
3.	Begroting in één oogopslag – Programmabegroting 2027 Recreatieschap Twente	5
4.	Overzicht van Baten en Lasten 2027 en Gemeentelijke bijdrage	7
5.	Beleidsbegroting	8
	5.1 Programma Recreatieve Voorzieningen.....	8
	5.2 Programma Vrijtijdseconomie	14
	5.3 Totaaloverzicht baten en lasten Recreatieschap Twente.....	16
	5.4 Beleidsindicatoren BBV	17
	5.5 Overzicht van de kosten van overhead	17
	5.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	18
6.	Specificatie Baten en Lasten	19
7.	Paragrafen	23
	7.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	23
	7.2 Onderhoud kapitaalgoederen	26
	7.3 Bedrijfsvoering	27
	7.4 Financiering	28
	7.5 Openbaarheidsparagraaf	30
8.	Financiële begroting.....	31
	8.1 Overzicht van baten en lasten.....	31
	8.2 Toelichting op het overzicht van Baten en Lasten	32
	8.2.1 Overzicht van baten en lasten per taakveld	34
	8.2.2 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten	34
	8.3 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.....	35
	8.3.3 Geprognosticeerde balans	35
	8.3.4 Berekening EMU-saldo	36
	8.3.5 Verloopoverzichten van de reserves en voorzieningen	36
	8.3.6 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	37
	8.3.7 Investerings	37
	Bijlagen	38
	Gemeentelijke bijdrage 2027 per taakveld	38
	Lijst van figuren en tabellen	
	Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten	19
	Figuur 2 Specificatie besteding lasten	20
	Tabel 1 Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 2027 inclusief taakvelden	7
	Tabel 2 Beleidsindicatoren	17
	Tabel 3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	18
	Tabel 4 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit	23
	Tabel 5 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's.....	24
	Tabel 6 Ratio weerstandsvermogen	24
	Tabel 7 Renterisiconorm	29
	Tabel 8 Overzicht van baten en lasten	31
	Tabel 9 Meerjarenbegroting	32
	Tabel 10 Verloopoverzicht voorzieningen.....	37
	Tabel 11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	37
	Tabel 12 Herinvesteringen	37

2. Inleiding en leeswijzer

De programmabegroting

Voor u ligt de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 van Recreatieschap Twente. De programmabegroting is voor onze organisatie een belangrijk richtinggevend kader.

De programmabegroting bevat in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) de volgende onderdelen:

Begroting		Jaarstukken	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan	Jaarverslag	1. Programmaverantwoording
	2. Paragrafen		2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting		3. Programmarekening
	4. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting		4. Balans

Leeswijzer

Deze programmabegroting 2027 van het Recreatieschap Twente is opgebouwd uit verschillende onderdelen die samen een volledig beeld geven van de financiële positie, beleidsdoelen en uitvoering voor het komende jaar. Hieronder lees je hoe het document is ingericht en waar je welke informatie vindt.

Opbouw van de begroting:

- **Voorwoord.** Een korte introductie op de begroting, met aandacht voor de belangrijkste ontwikkelingen en accenten voor 2027.
- **Begroting in één oogopslag.** Een overzichtelijke samenvatting van de programmabegroting 2027, waarin de kerncijfers en hoofdpunten in één beeld worden gepresenteerd.
- **Overzicht van Baten en Lasten en gemeentelijke bijdrage.** Hier vind je de financiële hoofdlijnen voor 2027, inclusief de bijdragen van de deelnemende gemeenten.
- **Beleidsbegroting.** De beleidsbegroting vormt het hart van dit document. Hier worden de programma's beschreven, inclusief doelen, activiteiten en financiële onderbouwing. Dit gebeurt aan de hand van de drie verplichte BBV vragen:
 1. **Wat willen we bereiken?** Het beoogde maatschappelijke effect, uitgewerkt in algemene beleidsdoelstellingen binnen een programma.
 2. **Wat gaan we daarvoor doen?** De activiteiten en prestaties (output/outcome) die nodig zijn om het gewenste effect te realiseren. Deze worden beschreven in de subprogramma's of, indien niet aanwezig, in het programma zelf.
 3. **Wat gaat het kosten?** De baten en lasten die aan het programma of subprogramma zijn verbonden. De paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van de financiële en organisatorische aspecten die relevant zijn voor het inzicht in de financiële positie van Recreatieschap Twente. Het betreft onder meer:
 - weerstandsvermogen en risicobeheersing
 - onderhoud kapitaalgoederen
 - bedrijfsvoering
 - verbonden partijen
 - financiering
 - rechtmatigheid
- **Specificatie Baten en Lasten.** Een gedetailleerde uitsplitsing van alle baten en lasten per taakveld.
- **Paragrafen.** De paragrafen geven verdieping op specifieke thema's die voor de bedrijfsvoering en financiële positie van belang zijn
- **Financiële begroting.** In dit deel worden de financiële kernstukken gepresenteerd
- **Bijlagen.** De begroting sluit af met bijlage, een overzicht van de gemeentelijke bijdrage per taakveld.

Financiële begroting

Met de vaststelling van de financiële begroting autoriseert het bestuur de uitgaven die nodig zijn voor de uitvoering van de programma's. Hiermee wordt het financiële kader vastgesteld waarbinnen Recreatieschap Twente zijn taken uitvoert.

3. Begroting in één oogopslag – Programmabegroting 2027 Recreatieschap Twente

Routenetwerken Twente

- **8,22 fte** technische buitendienst, ondersteund door **6 voertuigen, 2 tractoren** en bijbehorende werktuigen en machines.
- **1 fte Regisseur Routenetwerken Twente.**
- **1 fte Manager Infrastructuur Routenetwerken Twente.**
- Jaarlijks circa **40 miljoen routegebruikers.**
- **700.000 routebordjes** in beheer binnen Twente.
- **1.500 informatiepanelen** in beheer binnen Twente.

Recreatieparken Twente

- **9,11 fte** operationeel personeel verdeeld over de drie recreatieparken.
- **1 fte directeur Recreatieschap.**
- **1 fte medewerker Marketing & Communicatie.**
- **1 fte adviseur Contracten & Bestuurszaken.**
- Beschikbare middelen: **4 bedrijfsauto's, 3 tractoren** (één per park), **1 grasmaaier** voor alle parken en **3 bootjes.**
- **9 toiletgebouwen** en **3 beheerdersgebouwen** voor huisvesting van beide organisatieonderdelen.
- Beheer van circa **400 hectare** terrein.
- Op elk park een **mountainbikeroute** en diverse **wandelroutes.**
- Jaarlijks circa **1,5 miljoen bezoekers.**
- Ongeveer **40 ondernemers** gevestigd op de parken.
- Samenwerking met diverse verenigingen.

Duurzaamheid: 75% van het gereedschap en de voertuigen is elektrisch.

Begroting 2027

- **Totale Baten:** € 5.853.830
 - Waarvan gemeentelijke bijdrage: **€ 4.416.619**
- **Totale Lasten:** € 5.853.830
- **Resultaat:** € 0 (sluitende begroting)

Opbouw van inkomsten (Baten)

Gemeentelijke bijdrage – € 4.416.619 (75,4%)

Verdeling:

- Twente Marketing (doorstroompost): **€ 802.340**
- Rentelasten lening (ontvlechting Regio Twente / overname activa SamenTwente): **€ 80.920**
- **Resterend na deze posten:**
€ 3.533.360

Verdere toerekening:

- Dienstverleningsovereenkomst SamenTwente (DVO): **€ 717.116**
 - Voor overzichtelijkheid 50/50 verdeeld over Routenetwerken en Recreatieparken.
- Directie, strategie & beleid: **€ 362.194**
 - Indicatieve verdeling: 40% parken / 60% routenetwerken.
- Accountants- en bankkosten: **€ 39.667 (50/50)**
- Verzekeringen: **€ 80.406 (50/50)**

Budgetten per organisatieonderdeel

Routenetwerken Twente

- Totaal budget: **€ 1.553.125 + 50% DVO = € 1.911.558**
- Salariskosten eigen personeel: **€ 779.635**

- Overige kosten: onderhoud, aanpassingen en beheer conform de Visie Routenetwerken Twente.

Recreatieparken Twente

- Totaal budget: **€ 739.400 + 50% DVO = € 1.097.958**
- Salariskosten eigen personeel: **€ 750.451**
- Sociale werkvoorziening: **€ 0**
- **Opmerking: de gebouwen op de parken drukken administratief op dit organisatieonderdeel, maar worden in de praktijk door beide onderdelen gebruikt.**

Inkomsten parken

- Parkeergelden: **€ 478.884** (8,2%)
- Huur- en erfpachtinkomsten: **€ 525.195** (8,9%)
- Evenementenopbrengsten: **€ 118.539** (2,2%)
- Opbrengst bosbeheer: **€ 67.854**
- Doorberekende lasten en uren: **€ 32.037**
- Opbrengst kleinschalige activiteiten: **€ 15.485**
- Overige opbrengsten: **€ 8.543**

Totaal inkomsten parken: € 1.246.536

Inkomsten Routenetwerken

- Routekaarten: **€ 26.970**
- Kleinschalige en overige opbrengsten: **€ 8.543**
- Doorberekende uren: **€ 6.407**
- Rijks- en gemeentelijke bijdragen in projecten/coalities: **€ 118.754**

Totaal inkomsten Routenetwerken: € 160.674

Gemeentelijke bijdrage

- **2026:** € 4.293.180
- **2027:** € 4.416.619
- **Stijging:** € 123.439
 - *Oorzaak: prijs- en looncompensatie, rentelasten, inzet SamenTwente (conform Twentse afspraken)*

Weerstandsvermogen

- Beschikbare weerstandscapaciteit: **€ 315.103**
- Benodigde capaciteit (risico's): **€ 202.500**
- **Ratio weerstandsvermogen: 1,6** (voldoende volgens norm)

Investerings en onderhoud

- Groot onderhoud (2023-2027): **€ 537.399**
 - Jaarlijkse dotatie voorzieningen: **€ 107.480**
- Betreft o.a. onderhoud aan groen, water, verhardingen en gebouwen.*

4. Overzicht van Baten en Lasten 2027 en Gemeentelijke bijdrage

Het overzicht van baten en lasten, de financiële uitgangs- en aandachtspunten bij de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 vormen samen het deel van de financiële programmabegroting. Onderstaand een samenvatting van het overzicht van baten en lasten inclusief taakvelden voor het jaar 2027.

Programma (bedragen in €)	Code	Taakveld	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
Recreatieschap Twente	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.407.211	4.104.031	2.696.820
	3.1	Economische ontwikkeling	-	802.340	802.340
	0.5	Treasury	-	-	-
	0.4	Overhead	-	947.459	947.459
	0.1	Mutaties reserves	30.000	-	30.000-
Totaal			1.437.211	5.853.830	4.416.619
Totaal saldo van baten en lasten			1.437.211	5.853.830	4.416.619
			-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdrage)			1.437.211	5.853.830	4.416.619
Resultaat			-	-	-

Tabel 1 Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 2027 inclusief taakvelden

Verklaring stijging bijdrage Recreatieschap Twente 2027 ten opzichte van 2026

Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2026 voor wijziging	€	4.293.180	
Begrotingswijzigingen	€	-	
Totale gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2026 na wijziging	€	4.293.180	
Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2027	€	4.416.619	
Per saldo een stijging van de bijdrage 2027 t.o.v. 2026	€	123.439	
Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage		Stijging	Daling
Looncompensatie (2,63%):	€	80.968	
Prijscompensatie (2,20%)	€	68.289	
Aanpassen bijdragen derden			€ 23.487
Rentelast lening			€ 4.197
Stijging inzet SamenTwente	€	1.864	
Omslagrente			€ -
Verklaring totale stijging gemeentelijke bijdrage 2026	€	123.439	

5. Beleidsbegroting

5.1 Programma Recreatieve Voorzieningen

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in
Programmamanager

Bestuur Recreatieschap Twente
L. J. Harmsen

Inleiding

De vrijetijdseconomie blijft een cruciale pijler voor Twente, aangezien deze een substantiële bijdrage levert aan de lokale economie door middel van toeristische bestedingen, arbeidsplaatsen en inkomsten. Daarnaast draagt het bij aan het behoud en de verbetering van natuur en recreatieve voorzieningen in de regio. Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de drie grote recreatieparken in Twente, Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld, en de Routenetwerken Twente. De recreatieparken trekken jaarlijks circa 1,5 miljoen bezoekers, terwijl de Routenetwerken Twente jaarlijks door ruim 40 miljoen gebruikers worden benut. Daarmee bevordert Recreatieschap Twente recreatie en toerisme in de regio en is het van wezenlijk belang voor de vrijetijdseconomie van Twente. Wij zetten ons dan ook in om een significante bijdrage te leveren aan het 'Bruto Twents Geluk'.

Organisatieonderdelen van Recreatieschap Twente

Recreatieparken Twente

Exploitatie en (natuur)beheer van de recreatieparken:

- Het Hulsbeek (Oldenzaal)
- Het Rutbeek (Enschede)
- Het Lageveld (Wierden)

Routenetwerken Twente

Ontwikkeling, beheer en onderhoud van ca. 11.500 km routenetwerken met 153 ontvangstlocaties en informatielocaties:

- Fietsnetwerk (2.500 km)
- Wandelnetwerk (6.000 km)
- Mountainbikenetwerk (1.000 km)
- Paardrijnetwerk (1.500 km)
- Autonetwerk (500 km)
- Onderhoud van ruim 410 km recreatieve infrastructuur
- Ontvangstlocaties en informatielocaties. Deze locaties dienen als startpunten voor diverse routes en bieden vaak voorzieningen zoals parkeergelegenheid, informatieborden en soms horecafaciliteiten.

Subsidieverlening aan Twente Marketing

Recreatieschap Twente fungeert als doorstroomportaal voor de subsidie die door de 14 Twentse gemeenten beschikbaar wordt gesteld aan Twente Marketing. Wij beheren en verdelen deze middelen volgens de vastgestelde afspraken, zonder zelf invloed uit te oefenen op de inzet of besteding ervan. Onze rol is puur faciliterend: wij zorgen ervoor dat de toegekende subsidies op een correcte en efficiënte manier worden doorgestuurd naar Twente Marketing, zodat zij de regiopromotie optimaal kunnen uitvoeren.

Trends en Ontwikkelingen in de Recreatieve Sector

In 2027 ontwikkelt Twente zich verder als een regio waar recreatie, natuur, gezondheid en leefkwaliteit centraal staan. De recreatiesector beweegt mee met maatschappelijke trends, de groeiende populariteit van buitensport en open-waterrecreatie, én met demografische ontwikkelingen die de recreatieve vraag beïnvloeden. Recreatieschap Twente speelt hierin een verbindende rol door parken, routes en voorzieningen toekomstbestendig en toegankelijk te houden.

Bevolkingsgroei in Twente en toenemende druk op recreatieve ruimte

Hoewel de landelijke prognoses laten zien dat de sterkste groei zich concentreert in de Randstad en grote steden, wordt ook in delen van Overijssel, waaronder Twente, aanhoudende bevolkingsgroei verwacht richting 2035. Uit de regionale prognoses blijkt dat Overijssel tot 2035 tot de groeiregio's wordt gerekend, mede door migratie en de aantrekkingskracht van middelgrote steden en randgemeenten.

Tegelijkertijd groeit het aantal huishoudens in Nederland door tot 2035 (+830.000 t.o.v. 2021), wat eveneens druk zet op woon- en recreatieruimte, ook buiten de Randstad.

In Twente vertaalt dit zich in:

- Meer inwoners in stedelijke kernen,
- Meer recreatief gebruik van openbaar toegankelijke groene gebieden,
- Een sterkere behoefte aan kwalitatief hoogwaardige recreatievoorzieningen, zowel voor bewoners als bezoekers.

Uit landelijke analyses blijkt bovendien dat recreatieve druk in steden stijgt wanneer de bevolking toeneemt en de beschikbare groene ruimte relatief afneemt. Dat betekent dat regio's met ruime natuur- en recreatiegebieden, zoals Twente, een steeds belangrijkere rol spelen als recreatieve uitlaatklep.

Recreatieparken zoals Het Lageveld, Het Hulsbeek en Het Rutbeek, evenals de uitgebreide routenetwerken, vormen daarmee een onmisbare recreatieve basis voor de groeiende Twentse bevolking én bezoekers van buiten de regio

Duurzaamheid en klimaatadaptatie

De klimaatverandering zet door met warmere zomers en intensievere regenval. Daarom worden recreatiegebieden steeds klimaatadaptiever ingericht:

- Vergroening met klimaatresistente soorten;
- Natuurlijke speel- en belevingselementen;
- Inrichting die beter bestand is tegen hitte en hevige buien.

Deze maatregelen worden zorgvuldig gecombineerd met behoud van ruimte voor dagrecreatie, evenementen en festivals.

Groeiende betekenis van buitensport en bewegen

Nederland ontwikkelt zich naar een beweegvriendelijke omgeving waarin individuele buitensporten blijven groeien. De regionale sportdata bevestigen dat de omgeving steeds meer uitnodigt tot actief gebruik en dat de vraag naar hardlopen, fietsen, trailrunning, MTB en bootcamp blijft toenemen.

De recreatiegebieden in Twente spelen hier uitstekend op in met hoogwaardige routes, beleefpaden en natuurlijke sportelementen.

Zwemmen in open water en aandacht voor waterkwaliteit

Open-waterzwemmen blijft ook in 2027 een sterke trend. Recreatieplassen in Twente trekken zowel recreatieve (winter)zwemmers als sporters aan.

De focus op waterkwaliteit wordt versterkt via:

- Frequente monitoring,
- Duidelijke communicatie richting bezoekers,
- Maatregelen, daar waar mogelijk, om algengroei en watervervuiling te verminderen.

Hierdoor blijft zwemmen in open water veilig en aantrekkelijk.

Versterkte samenwerking tussen recreatieparken en Routenetwerken Twente

Een belangrijke stap richting 2027 is de verdieping van de samenwerking tussen de recreatieparken en Routenetwerken Twente.

- Routes sluiten steeds beter aan op de recreatiegebieden, waardoor bezoekers gemakkelijk overstappen van wandelen, fietsen of MTB naar recreatieve voorzieningen.
- Dit versterkt zowel de kwaliteit als de beleving van het totale Twentse recreatienetwerk.
- De verplaatsing van Routenetwerken Twente naar de hoofdlocatie op Het Lageveld geeft deze samenwerking een extra impuls, doordat expertise, data, beheer en innovatie voortaan fysiek samenkomen.

Hiermee ontstaat een sterk geïntegreerd recreatielandschap waar inwoners en toeristen optimaal gebruik van kunnen maken.

Gezondheid, welzijn en natuurbeleving centraal

Recreatieschap Twente blijft investeren in:

- Vrije toegankelijkheid voor iedereen,
- Natuurlijke speel- en ontdekkingomgevingen voor kinderen,
- Rustige en gezonde buitenruimtes,
- Plekken die zowel ontspanning als activiteit stimuleren.

Deze parken vormen een essentiële schakel in het welzijn van de groeiende Twentse bevolking.

Lokale cultuur, streekidentiteit en educatie

Steeds meer bezoekers waarderen Twente vanwege de combinatie van natuur, rust en cultuurhistorie. Educatieve routes, informatiepunten en lokale evenementen versterken de binding met het landschap en dragen bij aan meer lokale waardering en bewust recreatiegebruik.

Slot: Twente als recreatieve uitvalsbasis voor een groeiende regio

De combinatie van bevolkingsgroei, druk op stedelijke recreatieruimte, groeiende behoefte aan buitenrecreatie, en professionele samenwerking binnen Recreatieschap Twente maakt dat de parken en routenetwerken in 2027 belangrijker zijn dan ooit.

Twente biedt een prachtige, toegankelijke en toekomstbestendige recreatieve uitvalsbasis, voor iedere inwoner én voor bezoekers die de regio willen ontdekken.

Speerpunten 2027

Voor het begrotingsjaar 2027 richt Recreatieschap Twente zich op de volgende speerpunten, passend bij de vastgestelde visies voor de Recreatieparken Twente en de Routenetwerken Twente:

Speerpunten Recreatieparken Twente:

- 1. Instandhouding en verbetering van basisvoorzieningen**
Zorgdragen voor goed onderhouden faciliteiten zoals sanitaire voorzieningen, paden en parkeerplaatsen om een veilige en aangename omgeving voor bezoekers te garanderen.
- 2. Meer bezoekers trekken naar de parken**
Door het aanbieden van steeds meer jaarrond voorzieningen en gerichte marketing en promotie wordt de aantrekkelijkheid van de recreatieparken vergroot, waardoor meer bezoekers de weg naar de parken weten te vinden.
- 3. Nieuw toiletgebouw op Het Lageveld**
Een tweede toiletgebouw is noodzakelijk om het recreatiepark goed te kunnen faciliteren. Na de afschaling van vier verouderde gebouwen naar één modern en toegankelijk toiletgebouw is één voorziening onvoldoende voor een gebied van deze omvang. Met een tweede volwaardig toiletgebouw worden de basisvoorzieningen, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid van Het Lageveld weer op het juiste niveau gebracht.
- 4. Duurzaam investeren**
Bestaand vastgoed van het Recreatieschap Twente is deels verouderd en voor diverse panden is verduurzaming echt noodzakelijk. Daarom wordt bij iedere locatie zorgvuldig bekeken welk vastgoed wij in eigendom kunnen en moeten houden en welke panden kunnen worden verkocht. De opbrengsten uit verkoop worden vervolgens ingezet voor de verduurzaming en verdere ontwikkeling van de recreatieparken. Door deze aanpak kunnen wij blijven investeren zonder externe financiering aan te trekken, waardoor de rentelasten voor het Recreatieschap laag blijven.

Inmiddels heeft er al veel elektrificatie plaatsgevonden op de recreatieparken en binnen de routenetwerken, zowel wat betreft voertuigen als materieel. Deze ingeslagen duurzame koers wordt onverminderd voortgezet. Ook op het gebied van gebouwen moet de komende jaren een inhaalslag worden gemaakt om de noodzakelijke verduurzaming te realiseren.
- 5. Doorontwikkeling en meer beleving Het Rutbeek**
Het Rutbeek staat voor een nieuwe stap: meer beleving, meer speelnatuur en een sterker aanbod voor gezinnen en kinderen. Samen met de ondernemers willen we het gebied ontwikkelen tot een toekomstbestendig park waar recreatie en natuur elkaar versterken.

Om dit gericht vorm te geven, werken we aan een uitvoeringsagenda met maatregelen voor zowel de korte als lange termijn. Deze agenda helpt ons om nieuwe voorzieningen, verbeterde routes en meer speelmogelijkheden te realiseren en zo meer bezoekers naar Het Rutbeek te trekken.

Het doel is helder: Het Rutbeek uitbouwen tot een levendig, aantrekkelijk recreatiegebied waar iedereen graag komt én terugkomt.

Speerpunten Routenetwerken Twente 2027:**1. Hoogwaardig beheer en kwaliteitsverbetering**

Wij blijven investeren in duurzaam en vakmanschappelijk beheer van alle routenetwerken—wandelen, fietsen, MTB, paardrijden en autorijden. Hiermee borgen we een **schoon, veilig, toegankelijk en aantrekkelijk** netwerk dat een optimale beleving biedt.

2. Uniforme, actuele en gebruiksvriendelijke bewegwijzering

We werken continu aan een up-to-date, uniforme en intuïtieve bewegwijzering en navigatie, passend bij de Twentse identiteit en de behoefte aan overzicht en duidelijkheid voor gebruikers. In lijn met het visiedocument waar navigatie en beleving centraal staan.

3. Samenwerking met gemeenten, ondernemers, vrijwilligers en gemeenschappen

De routenetwerken blijven gedragen door een breed netwerk van partners. We versterken de samenwerking met vrijwilligers, ondernemers, bewoners en de 14 Twentse gemeenten om kwaliteit, betrokkenheid en economische impact te vergroten. In lijn met partnerschap en noaberschap uit visie 3.2.

4. Zorg voor natuur, landschap en duurzaamheid

Wij integreren duurzame materialen, natuurvriendelijke ontwikkelprincipes en landschapszorg in aanleg en beheer. Routenetwerken dragen zo bij aan gezond landschap, biodiversiteit en het Bruto Twents Geluk. Aansluitend op het koersdocument en aandacht voor natuur en landschap.

5. Doelgerichte promotie en beleving

We ontwikkelen een krachtige, samenhangende marketing- en belevingsstrategie waarin de unieke kwaliteiten van Twente centraal staan. Storytelling, themaroutes en digitale tools vergroten de zichtbaarheid en aantrekkingskracht voor bewoners én bezoekers.

6. Juridische duidelijkheid en financieel duurzame organisatie (focus op MTB)

We creëren een toekomstbestendige balans tussen juridische beheersbaarheid, aansprakelijkheid en kosten, met bijzondere aandacht voor complexe netwerken zoals MTB. Dit doen we samen met alle 14 gemeenten, via duidelijke afspraken, risicobeheersing en structurele financiering.

7. Centrale huisvesting en werkplaats op Het Lageveld

Met het vertrek van GrootGroener ontstaat op Het Lageveld in Wierden de unieke kans om een centrale huisvesting, werkplaats, opslag en printfaciliteit voor de Routenetwerken Twente te realiseren.

Deze centrale locatie biedt ons de mogelijkheid om efficiënter, veiliger en professioneler te werken. In een moderne werkplaats en printlocatie kunnen onze medewerkers op een veilige, ergonomische en aangename manier materialen produceren, onderhouden en repareren. Door alle functies op één plek te bundelen, van logistiek tot productie en opslag, versterken we de samenwerking, verbeteren we de kwaliteit en verkorten we de doorlooptijden.

Deze investering legt een stevig fundament voor een toekomstbestendige, duurzame en goed georganiseerde uitvoeringsorganisatie die de routenetwerken van Twente op hoog niveau kan blijven beheren.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Visie Recreatieparken Twente, ambitieniveau 'Uitstekende basis'.	Bestuur Recreatieschap Twente	8 februari 2024
Visie Routenetwerken Twente	Bestuur Recreatieschap Twente	7 december 2022
Koersdocument Recreatieschap Twente	Bestuur Recreatieschap Twente	4 april 2024

Recreatieve voorzieningen

Wat willen we bereiken?

1. Recreatieparken:

We blijven werken aan laagdrempelige, toegankelijke en aantrekkelijke recreatieparken waar de Twentse inwoner trots op kan zijn en optimaal van kan genieten. De focus blijft liggen op duurzaamheid, jaarrond voorzieningen en het verbeteren van de beleving, zodat Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld zich blijven ontwikkelen als de plekken voor ontspanning en recreatie in Twente.

2. Routenetwerken:

We stimuleren een veilig, goed onderhouden en intensief gebruik van de recreatieve routenetwerken, waaronder de wandel-, fiets-, auto-, paardrij- en MTB-netwerk. Dit doen we door doorlopende kwaliteitsverbetering, slimme verbindingen en betere ontvangstlocaties, zodat zowel inwoners als bezoekers Twente op een prettige en veilige manier kunnen ontdekken.

Met deze doelen zorgen we ervoor dat Twente in 2027 nog aantrekkelijker is als recreatieve bestemming, zowel voor de eigen inwoners als voor toeristen.

Hoe gaan we dit doen in 2027?

In 2027 blijft het Recreatieschap Twente, in lijn met voorgaande jaren, **onverminderd werken aan sterke, toekomstbestendige recreatieparken en hoogwaardige Routenetwerken**. Hierbij blijven kwaliteit, toegankelijkheid en beleving onze leidraad.

De Twentse Recreatieparken

Gastvrijheid

Ook in 2027 zetten we ons in voor een warm en gastvrij welkom in alle recreatieparken. De parken blijven vrij toegankelijk voor iedereen: inwoners, bezoekers van buiten de regio, jong, oud, met elke achtergrond of inkomen. In een tijd waarin het dagelijks leven steeds voller wordt, bieden de Twentse recreatieparken een broodnodige plek voor ontspanning, ontmoeting en verbinding. Wandelen, fietsen, picknicken of simpelweg genieten van rust en natuur: de parken blijven plekken waar iedereen zich thuis voelt in het Twentse landschap.

Toegankelijkheid

Toegankelijkheid blijft in 2027 een speerpunt. We zetten door met:

- Laagdrempelige, vrij toegankelijke voorzieningen
- Extra aandacht voor toegankelijkheid voor mindervaliden
- Verbeteringen voor gezinnen en ouderen
- Doorgroei van infrastructuur en comfortvoorzieningen

Zo zorgen we dat bezoekers van alle leeftijden en achtergronden veilig en prettig gebruik kunnen blijven maken van de parken.

Duurzaamheid

Duurzaamheid blijft een kernwaarde binnen ons beheer. In 2027 bouwen we voort op het werk van de afgelopen jaren en zetten we nieuwe stappen in ecologisch verantwoord beheer:

- Verdere uitbreiding van groene energievoorzieningen (zonnepanelen, laadpunten)
- Voortgang in de elektrificatie van materieel en voertuigen
- Gerichtte maatregelen voor biodiversiteit en natuurversterking

Bij de organisatie van evenementen blijven we de balans bewaken tussen recreatie en natuurbehoud zodat toekomstige generaties dezelfde kwaliteit kunnen ervaren.

Veiligheid

Ook in 2027 staat veiligheid centraal. We zorgen voor:

- Goed onderhouden en veilige paden, speelplaatsen en faciliteiten
- Duidelijke en uniforme bewegwijzering
- Heldere huisregels, toezicht en informatievoorziening

Een veilig park is een park waar iedereen zich prettig voelt.

Faciliteiten en Voorzieningen

We verbeteren en onderhouden de basisvoorzieningen continu. In 2027 richten we ons op:

- Hoogwaardige sanitaire voorzieningen
- Toegankelijke, veilige speelplaatsen
- Uitbreiding en diversificatie van horeca
- Voldoende zit- en rustplekken voor optimale beleving

Netheid

Een schoon park is essentieel voor een fijne ervaring. Daarom investeren we in:

- Regelmatige schoonmaak en opruimrondes
- Goed onderhouden gebouwen en voorzieningen
- Bewustwording en stimulering van verantwoord afvalbeheer

Zo blijven de parken fris, veilig en uitnodigend voor iedereen.

Routennetwerken Twente

Ook in 2027 blijven we ons onverminderd inzetten voor sterke, onderscheidende en toekomstbestendige routenetwerken.

Drie centrale waarden

Elke route is méér dan een pad. De volgende kernwaarden blijven leidend:

- **Beleving:** routes moeten inspireren en nieuwsgierig maken
- **Gezondheid & welzijn:** beweging stimuleren en leefbaarheid vergroten
- **Economische waarde:** routes die bijdragen aan lokale bestedingen en een sterke vrijetijdseconomie

Beleving vormt nog steeds de motor achter het in beweging komen.

Van routenetwerk naar belevingsnetwerk

We bouwen aan netwerken waarin de ervaring centraal staat. Dat doen we door:

- Aanleg en beheer met oog voor landschap en identiteit
- Aandacht voor ondergrond, hoogte, zichtlijnen en begroeiing
- Bewegwijzering en informatie die het unieke Twentse karakter versterkt

Drie hoofddoelen

De droom en waarden vertalen we naar drie concrete doelen die ook in 2027 richting geven:

1. **Optimalisering van de beleving**
2. **Vergroting van gezondheid & welzijn**
3. **Stimulering van de vrijetijdseconomie**

Deze doelen sturen zowel beheer als doorontwikkeling.

De lat hoger in 2027

Voor 2027 scherpen we onze koers verder aan met de volgende speerpunten:

- De beste basisinfrastructuur van Nederland, kwalitatief én innovatief
- Professionele capaciteit voor beleid, beheer en uitvoering
- Structurele participatie in alle projecten
- Uniforme fysieke middelen bij gemeenten en partners
- Volledige toepassing van classificaties en kwaliteitsnormen
- Een innovatief en gebruiksvriendelijk digitaal platform
- Een centrale sturende rol als aanjager van routeontwikkelingen

Zo blijft Twente in 2027 een toonaangevende regio op het gebied van recreatieve infrastructuur, waar **beleving, duurzaamheid en economische waarde hand in hand gaan**.

Wat gaat het kosten?

Recreatieve Voorzieningen (bedragen in €)	Baten	Lasten	Saldo
Het Hulsbeek	359.257	355.689	-3.568
Het Rutbeek	269.533	267.898	-1.634
Het Lageveld	137.795	177.007	39.213
Routenetwerken	160.674	1.713.799	1.553.125
Recreatieparken Twente / Parkeren	478.884	64.325	-414.559
Beleid en strategie	0	404.295	404.295
PIOFJACH-overhead	0	717.116	717.116
Ondersteuning en leiding	1.068	1.351.361	1.350.293
Totaal (gemeentelijke bijdrage)	1.407.211	5.051.490	3.644.280

5.2 Programma Vrijtijdseconomie

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in Programmamanager	Bestuur Recreatieschap Twente L. J. Harmsen
---	--

Inleiding

Als het om vrijetijdseconomie gaat is Twente Marketing de partij die zich bezighoudt met de bestemmingontwikkeling en promotie van Twente.

Het 'Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030', dat tot stand is gekomen met input van vele ondernemers, ambtenaren en bestuurders, cultuur- en natuurpartijen, leden van de (Young) Twente Board en andere belanghebbenden, vormt de basis voor de activiteiten van Twente Marketing.

Speerpunten

- Twente een natuurlijke magneet (leef & vestigingsklimaat)
- Twente een plek waar je onderdeel van wilt zijn (Talent)
- Het echte geheim van Twent: Tukkers (Tukker trots)
- Van VTE naar Vrij zijn economie (veerkrachtige en wendbare sector)

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030	Bestuur Recreatieschap Twente	7 december 2022
Programma Gastvrij Overijssel 2024-2027	Provinciale Staten	26 juni 2024

Wat willen we bereiken?
<p>In 2027 zet Twente Marketing de volgende stap in het ontwikkelen van Twente als een onweerstaanbare regio om te bezoeken, te wonen, te ondernemen en op te groeien. We bouwen voort op het Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030 en op de sterke merkbasis die in 2025 en 2026 is gelegd rond Vrij Zijn in Twente.</p> <p>Waar we de afgelopen jaren hebben gewerkt aan het verstevigen van de merkfundamenten, focussen we in 2027 nadrukkelijker op opschaling, verdieping en meetbare impact. Dankzij de samenwerking met gemeenten, ondernemers, TTI's en de Twente Board is de beweging in gang gezet: minder versnippering, meer gezamenlijke slagkracht en één herkenbaar en gedragen verhaal.</p> <p>In 2027 bouwen we verder aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een sterk en eenduidig merk Twente, zichtbaar in campagnes, fysieke beleving en lokale identiteit. • Een regio waarin verhalen, thema's en routes steeds nadrukkelijker de rode draad vormen voor bezoekers én bewoners. • Een toekomstbestendige vrijetijdseconomie waarin streekproducten, textielverhalen, techniek en talent samenkomen in een onderscheidend aanbod. • Een betere balans tussen drukte en rust, stad en platteland, recreatie en leefbaarheid.

- Een regio waarin inwoners trots zijn, bezoekers zich welkom voelen en ondernemers zich herkennen in één gezamenlijke koers.

Door deze gezamenlijke inspanning trekken we de lijn van 2026 door en versterken we de aantrekkingskracht van Twente — niet alleen voor bezoekers, maar juist ook voor talent, bedrijven en bewoners.

Hoe gaan we dit doen?

Twente Marketing werkt in 2027 opnieuw vanuit de vijf programmalijnen uit het Jaarplan 2026. TM verschuift de focus van **implementatie naar opschaling en doorontwikkeling**.

1. Stakeholdermanagement

Draagvlak blijft cruciaal. In 2027 intensificeert TM de samenwerking binnen de keten, met gemeenten, TTI's, ondernemers, cultuur- en natuurpartners.

TM bouwen voort op de governance-structuur van 2026, met:

- Versterkte subregionale samenwerking;
- Duidelijke rollen tussen Twente Marketing, TTI's en gemeenten;
- Een verder volwassen merkcoalitie, met ondernemers nadrukkelijk in de lead.

2. Strategie, onderzoek en innovatie

Dankzij het provinciale dataprogramma kan Twente Marketing in 2027 haar kennispositie verder uitbreiden.

TM zet sterk in op:

- **GEO-optimalisatie** (Generative Experience Optimization) voor AI-gedreven zoekomgevingen;
- Real-time bezoekersdata via Resono;
- Jaarlijkse BTG- en regiomonitor;
- Het beter benutten van data voor spreiding, aanbodcreatie en marketingkeuzes.

Met deze inzichten helpt TM ondernemers, gemeenten en partners om datagedreven beslissingen te nemen.

3. Destinatieontwikkeling

In 2027 brengt TM destinatieontwikkeling en branding nog dichter bij elkaar. De focus ligt op:

- Het doorontwikkelen van de vier **thema's** uit 2026:
Textiel & lokale verhalen, Streekproducten, Tech-verbinding en Talent;
- De implementatie van nieuwe vormen van digitale beleving, zoals AR en datagedreven hospitality;
- Het opschalen van iconische ondernemingen en innovatieproducten als merkdragers;
- Het versterken van de stad-plattelandverbinding via nieuwe routes en themaproducten.

Hiermee vergroot TM de kwaliteit en veelzijdigheid van het regionale aanbod.

4. Branding

In 2027 krijgt de branding van Twente een zichtbare nieuwe fase:

- De in 2026 vernieuwde toolkit en merkgids worden breed uitgerold en geborgd.
- De fysieke merkbeleving wordt versterkt via **routes, merkplekken en evenementen**.
- Het campagneconcept Vrij Zijn in Twente wordt verrijkt met nieuwe verhalen, formats en crossmediale campagnes.
- TM focust nog sterker op korte video, social-first en doelgroepgerichte storytelling.

De branding heeft niet alleen impact op toerisme, maar ook op **talent, vestigingsklimaat en trots**.

De activiteiten van Twente Marketing in 2027

Stakeholdermanagement

We versterken de governance en zorgen voor meer gezamenlijke uitvoering in de keten. De rol van de merkregisseur en gebiedsadviseurs wordt verder uitgebouwd om ondernemers en gemeenten te ondersteunen in het toepassen van het merk en het ontwikkelen van aanbod.

Strategie, onderzoek en innovatie

Met behulp van data over bezoekgedrag, drukte, leefstijlen en trends ondersteunen we gemeenten en ondernemers bij strategische keuzes. We zetten GEO volledig door in alle primaire content en voeren een jaarlijkse content-audit uit.

Destinatieontwikkeling

We stimuleren nieuwe en onderscheidende proposities door middel van:

- Textielroutes en nieuwe belevingsconcepten;
- Versterking van tech-innovatie in het toeristisch aanbod;
- Uitbreiding van streekproductenroutes en events;
- Talentprogramma's i.s.m. onderwijs, ondernemend Twente en Twente Board.

Branding

Het merk Twente wordt in 2027 nog zichtbaarder:

- Grotere crossmediale campagnes gericht op bezoekers uit Nederland en Duitsland;
- Themacampagnes gekoppeld aan textiel, streekproducten, tech & talent;
- Een verdiepte B2B-campagne om partners te betrekken bij merkconsistentie;
- Verdere merktrainingen en de introductie van nieuwe (digitale) formats voor werkgevers, ondernemers en gemeenten.

Wat gaat het kosten?

Recreatieve Voorzieningen (bedragen in €)	Baten	Lasten	Saldo
Vrije Tijdseconomie	0	802.340	802.340
Gemeentelijke bijdrage	-	802.340	802.340

De subsidie voor de Vrije Tijdseconomie is gebaseerd op het besluit van het Algemeen Bestuur van Regio Twente van **27 september 2017**. In dit besluit is vastgelegd dat een subsidie wordt verstrekt van **€ 1 per inwoner**, jaarlijks te indexeren met het percentage prijscompensatie voor verbonden partijen zoals vastgesteld door de Twentse gemeenten.

Door deze jaarlijkse indexatie stijgt de subsidie per inwoner vanaf het begrotingsjaar 2023 structureel. Hierdoor valt de geraamde subsidie voor **2027** hoger uit dan in **2026**.

5.3 Totaaloverzicht baten en lasten Recreatieschap Twente

In onderstaande tabel is het totaaloverzicht van de baten en lasten van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente voor het begrotingsjaar 2027 weergegeven. Het overzicht toont de financiële omvang van de verschillende onderdelen binnen de organisatie en maakt inzichtelijk hoe de gemeentelijke bijdrage zich verhoudt tot de totale lasten.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente – 2027

Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente 2027	Baten	Lasten	Saldo
Recreatieve voorzieningen	1.407.211	5.051.490	3.644.280
Vrije tijdseconomie (subsidie Twente Marketing)	0	802.340	802.340
Mutaties reserves	30.000	0	-30.000
Gemeentelijke bijdrage	1.437.211	5.853.830	4.416.619

Toelichting

De lasten voor **Recreatieve Voorzieningen** vormen het grootste onderdeel binnen de begroting. Deze lasten hebben betrekking op het beheer, onderhoud en de ontwikkeling van de recreatieparken en de routenetwerken in Twente. De baten bestaan voornamelijk uit parkeergelden, huur- en erfpachtinkomsten, opbrengsten uit bosbeheer en overige activiteiten.

De post **Vrije Tijdseconomie** betreft de subsidie voor Twente Marketing, waarvoor het Recreatieschap fungeert als doorgeeffluik. Deze lasten worden volledig gedekt door de gemeentelijke bijdrage.

De **mutatie van de reserves** betreft een onttrekking van € 30.000 ter dekking van specifieke uitgaven waarvoor eerder middelen zijn gereserveerd.

De **gemeentelijke bijdrage** vormt de grootste inkomstenbron van het Recreatieschap. Deze bijdrage is noodzakelijk om de totale lasten van € 5.853.830 te dekken. Het saldo van € 4.416.619 geeft het deel van de gemeentelijke bijdrage weer dat resteert na aftrek van overige baten.

5.4 Beleidsindicatoren BBV

Onderstaande tabel bevat de verplichte BBV-beleidsindicatoren voor Recreatieschap Twente. Deze indicatoren geven inzicht in de bedrijfsvoering en de verhouding tussen formatie, kosten en inzet van externe capaciteit. De waarden zijn berekend op basis van de begroting 2027.

Indicator			Score
Naam indicator	Jaar	Eenheid	
Formatie	2027	FTE per 1.000 inwoners	0,03
Bezetting	2027	FTE per 1.000 inwoners	0,03
Apparaatskosten	2027	Kosten per inwoner	4,59
Externe inhuur	2027	Kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen	14,1%
Overhead	2027	% van totale lasten	16,2%

Tabel 2 Beleidsindicatoren

Toelichting

De beleidsindicatoren geven een beknopt beeld van de inzet van personeel, de apparaatskosten en de verhouding tussen interne en externe capaciteit. De formatie en bezetting liggen op hetzelfde niveau, wat duidt op een stabiele personele bezetting. De apparaatskosten bedragen € 4,59 per inwoner, wat in lijn ligt met de schaal en taken van het Recreatieschap.

Het percentage externe inhuur (14,1%) weerspiegelt de inzet van specialistische kennis en tijdelijke capaciteit. De overhead (16,2%) omvat onder meer kosten voor bestuur, administratie, ICT, huisvesting en ondersteunende diensten.

5.5 Overzicht van de kosten van overhead

Conform de wettelijke voorschriften wordt de overhead afzonderlijk gepresenteerd. De overhead wordt centraal begroot op **taakveld 0.4**, zodat helder inzicht ontstaat in de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Binnen de overhead worden twee categorieën onderscheiden:

1. **Generieke overhead (indirecte overhead)**
Dit betreft de kosten van ondersteunende taken binnen de PIOFJACH-functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Juridische zaken, Automatisering, Communicatie en Huisvesting).
2. **Specifieke overhead (directe overhead)**
Dit betreft de programmaoverhead: leidinggevende en ondersteunende functies die binnen de programma's zelf zijn gepositioneerd.

Overzicht overheadkosten 2027

Omschrijving (bedragen in €)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	0	717.116	717.116
Specifieke overhead (Programma-overhead)	0	230.344	230.344
Totaal	0	947.459	947.459

De totale overheadkosten bedragen in 2027 € **947.459**. Deze kosten worden volledig gedekt door de gemeentelijke bijdrage.

5.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen van Recreatieschap Twente. Dit zijn middelen die niet direct aan een specifiek programma zijn toe te rekenen, maar die worden ingezet om de totale lasten van de organisatie te dekken. De bedragen zijn gesaldeerd weergegeven (baten en lasten).

Algemene dekkingsmiddelen 2027

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen in €) 2027	Baten	Lasten	Saldo
Gemeentelijke bijdrage	1.437.211	5.853.830	4.416.619
Treasury	0	0	0
Totaal			4.416.619

Tabel 3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Toelichting

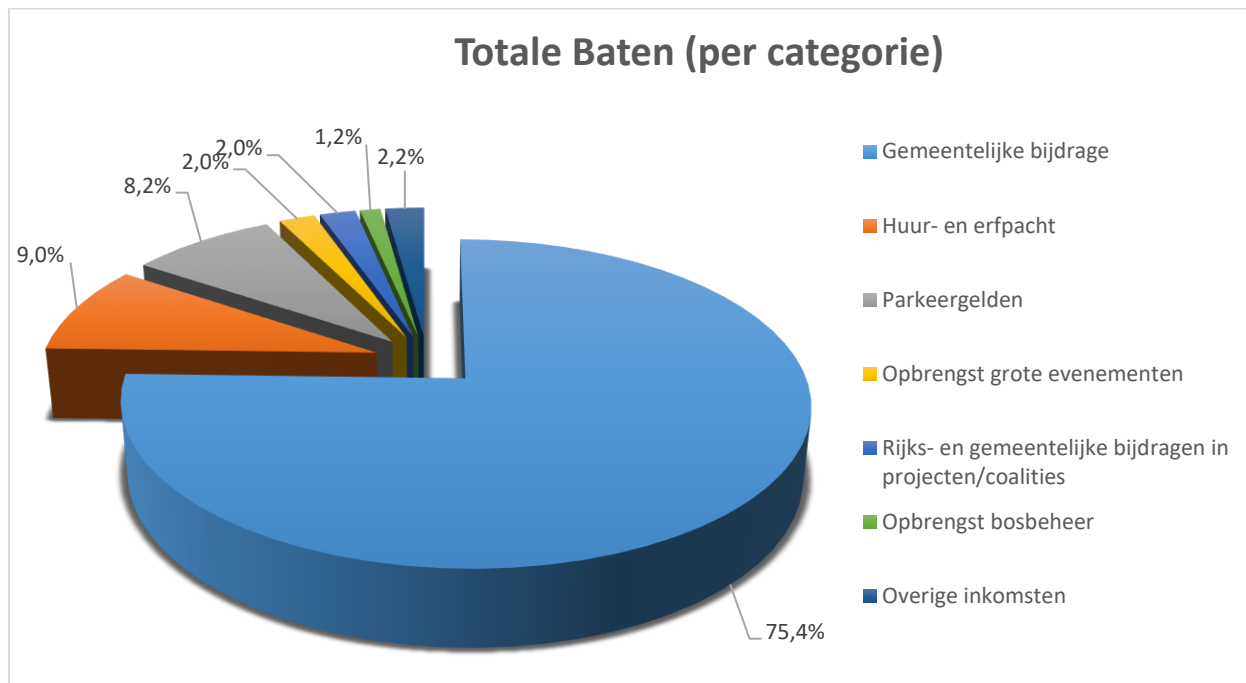
De gemeentelijke bijdrage vormt de belangrijkste algemene dekkingsbron van het Recreatieschap. Deze bijdrage is noodzakelijk om de totale lasten van de organisatie te financieren. Het saldo van € 4.416.619 geeft het deel van de gemeentelijke bijdrage weer dat resteert na aftrek van overige baten binnen de programma's.

De post Treasury kent voor 2027 geen baten of lasten. Eventuele treasury-activiteiten, zoals renteopbrengsten of financieringslasten, worden in andere onderdelen van de begroting verantwoord.

6. Specificatie Baten en Lasten

Specificatie herkomst van de Baten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de herkomst van de baten van Recreatieschap Twente in 2027. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke inkomstenbronnen bijdragen aan de totale baten van € 5.853.830.

Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten

Baten (waar komen de inkomsten vandaan)	Bedrag (in €)	%
Gemeentelijke bijdrage	4.416.619	75,4%
Huur- en erfpacht	525.195	9,0%
Parkeergelden	478.884	8,2%
Opbrengst grote evenementen	118.539	2,0%
Rijks- en gemeentelijke bijdragen in projecten/coalities	118.754	2,0%
Opbrengst bosbeheer	67.854	1,2%
Overige inkomsten	54.463	2,2%
Kapitaallasten uit reserve	30.000	
Opbrengst Routekaarten	26.970	
Opbrengst kleinschalige activiteiten	16.552	
Eindtotaal	5.853.830	100,0%

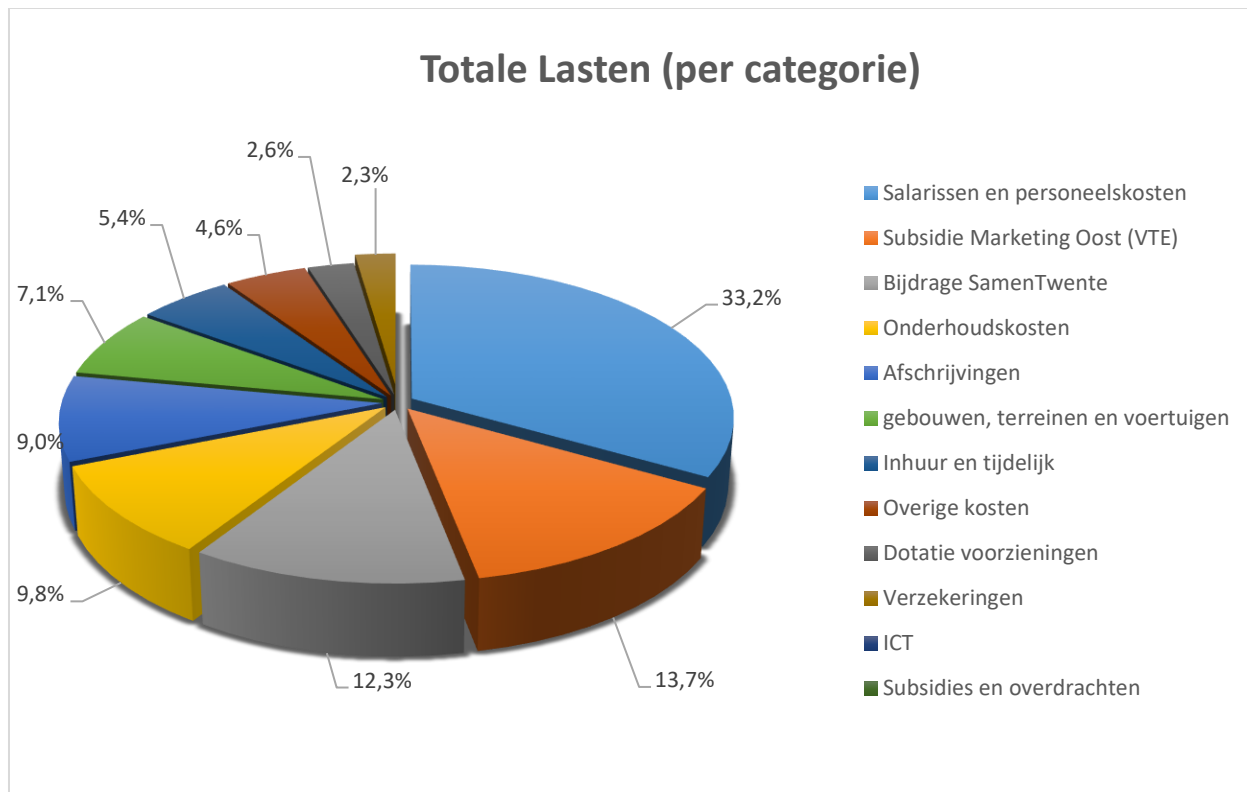
Toelichting

De gemeentelijke bijdrage vormt met **75,4%** veruit de grootste inkomstenbron van het Recreatieschap. Daarnaast leveren huur- en erfpachtinkomsten, parkeergelden en opbrengsten uit evenementen en projecten een belangrijke aanvullende bijdrage. De overige inkomsten bestaan uit diverse kleinere posten, waaronder bosbeheer, routekaarten en kleinschalige activiteiten.

De kapitaallasten uit reserve (€ 30.000) betreffen een vrijval die wordt ingezet ter dekking van investeringslasten. De totale baten sluiten aan op de totale lasten, waarmee de begroting voor 2027 sluitend is.

Specificatie besteding Lasten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de besteding van de lasten van Recreatieschap Twente in 2027. Hiermee wordt zichtbaar aan welke onderdelen de beschikbare middelen worden uitgegeven.

Figuur 2 Specificatie besteding lasten

Lasten (waar wordt er geld aan uitgegeven)	Bedrag (in €)	%
Salarissen en personeelskosten	1.944.003	33,2%
Subsidie Marketing Oost (VTE)	802.340	13,7%
Bijdrage SamenTwente	717.116	12,3%
Onderhoudskosten	571.954	9,8%
Afschrijvingen	526.845	9,0%
Gebouwen, terreinen en voertuigen	417.253	7,1%
Inhuur en tijdelijk	315.489	5,4%
Overige kosten	270.978	4,6%
Dotatie voorzieningen	153.307	2,6%
Verzekeringen	80.406	2,3%
ICT	43.419	
Subsidies en overdrachten	10.721	
Eindtotaal	5.853.830	100,0%

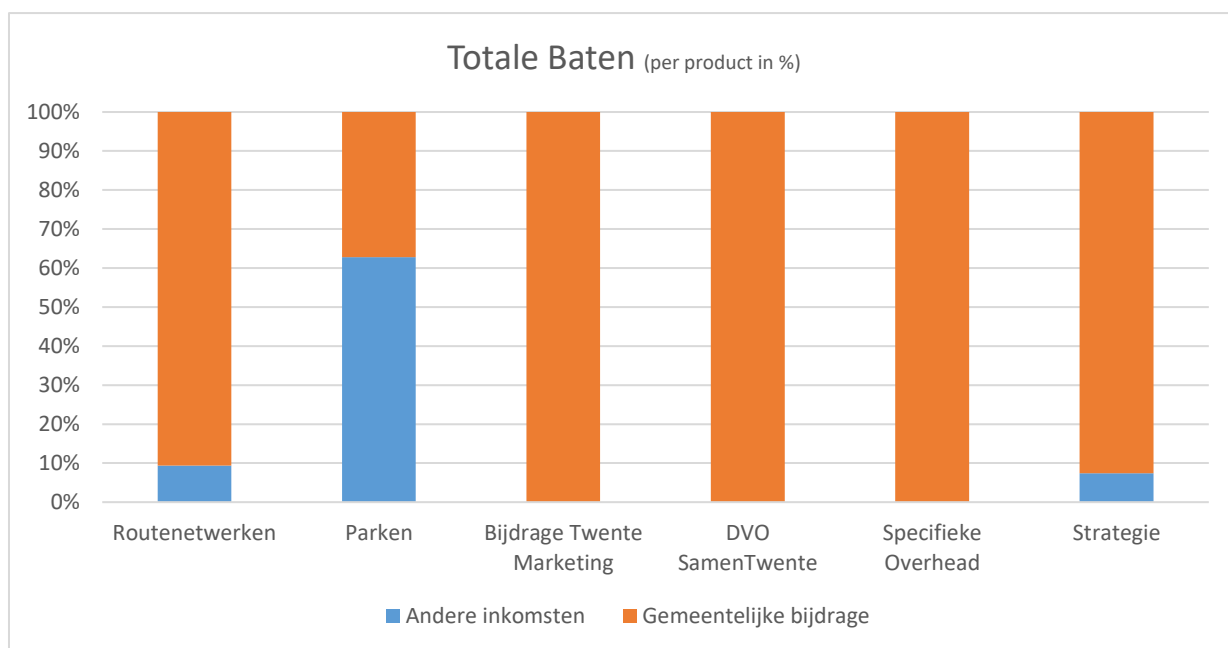
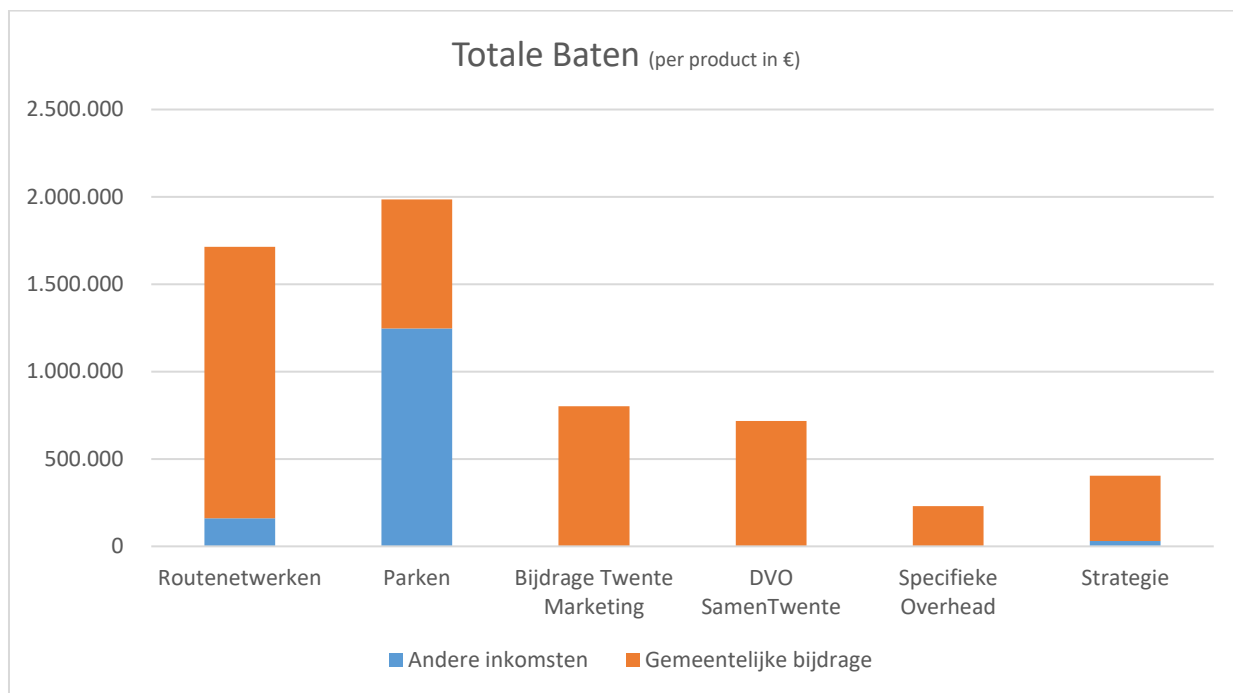
Toelichting

De grootste kostenpost betreft de **salarissen en personeelskosten** (33,2%). Dit weerspiegelt de arbeidsintensieve aard van het beheer van recreatieparken en routenetwerken. De **subsidie aan Marketing Oost** (13,7%) en de **bijdrage aan SamenTwente** (12,3%) vormen eveneens substantiële onderdelen van de lasten.

De posten **onderhoudskosten**, **afschrijvingen** en **kosten voor gebouwen, terreinen en voertuigen** laten zien dat een aanzienlijk deel van de middelen wordt ingezet voor het in stand houden van de fysieke infrastructuur. De overige kostenposten, zoals verzekeringen, ICT en dotaties aan voorzieningen, dragen bij aan een stabiele en toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Baten per product

Onderstaande tabel geeft inzicht in de verdeling van de baten over de verschillende producten binnen Recreatieschap Twente. Hiermee wordt zichtbaar welke inkomstenbronnen bijdragen aan de financiering van de activiteiten per product

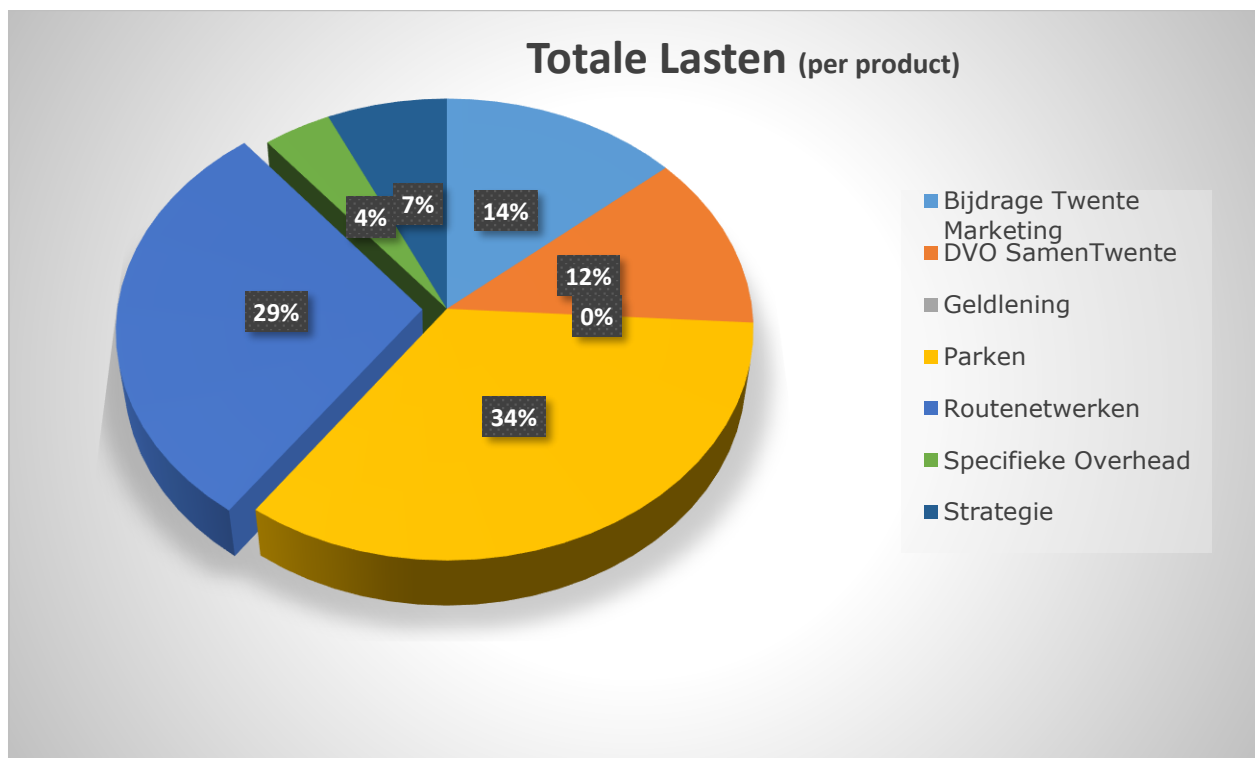
Toelichting

De baten bestaan uit twee hoofdcomponenten: **andere inkomsten** en de **gemeentelijke bijdrage**. De andere inkomsten worden voornamelijk gegenereerd binnen de parken (huur- en erfpachtinkomsten, parkeergelden, bosbeheer en overige opbrengsten) en in beperkte mate binnen de routennetwerken en het programma strategie. De gemeentelijke bijdrage vormt de grootste inkomstenbron en is noodzakelijk om de totale lasten van de organisatie te dekken. Deze bijdrage wordt verdeeld over alle producten, waarbij de grootste delen terecht komen bij de routennetwerken, de parken en de regionale samenwerkingsopgaven (Twente Marketing en SamenTwente). Het totaal van de baten sluit aan op de totale lasten van € 5.853.830, waarmee de begroting voor 2027 sluitend is.

Baten per product	Andere inkomsten	Gemeentelijke bijdrage
Routenetwerken	160.674	1.553.125
Parken	1.246.536	739.400
Bijdrage Twente Marketing	0	802.340
DVO SamenTwente	0	717.116
Specifieke Overhead	0	230.344
Strategie	30.000	374.295
Totaal	1.437.211	4.416.619

Lasten per product

Onderstaande tabel geeft inzicht in de verdeling van de lasten over de verschillende producten binnen Recreatieschap Twente. Hiermee wordt zichtbaar welk deel van de totale middelen wordt ingezet voor de uitvoering van de kerntaken.

Lasten (per product)	Bedrag (in €)	%
Routenetwerken	1.713.799	29,3%
Parken	1.985.936	33,9%
Bijdrage Twente Marketing	802.340	13,7%
DVO SamenTwente	717.116	12,3%
Specifieke Overhead	230.344	3,9%
Strategie	404.295	6,9%
Eindtotaal	5.853.830	100,0%

Toelichting

De grootste lastenpost binnen de producten betreft de **parken** (33,9%), gevolgd door de **routenetwerken** (29,3%). Deze twee onderdelen vormen de kern van de activiteiten van het Recreatieschap en vragen daarmee het grootste deel van de beschikbare middelen.

De **bijdrage aan Twente Marketing** (13,7%) en de **DVO SamenTwente** (12,3%) zijn substantiële posten die voortkomen uit regionale afspraken en samenwerkingsverbanden.

De posten **specifieke overhead** en **strategie** vertegenwoordigen samen circa 11% van de totale lasten en omvatten onder meer leidinggevende functies, beleidsontwikkeling en programmatische ondersteuning.

7. Paragrafen

De programmabegroting bevat de volgende paragrafen:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Financiering
5. Openbaarheidsparagraaf

Voor het begrotingsjaar 2027 stelt het bestuur kaders vast die nodig zijn om zijn controlerende en kaderstellende taak, inclusief het budgetrecht, goed te kunnen uitvoeren. De paragrafen vormen gezamenlijk een belangrijk instrument voor deze kaderstelling. Ze bieden een dwarsdoorsnede van de financiële en beheersmatige aspecten van de begroting, elk vanuit een specifiek perspectief.

De onderwerpen in deze paragrafen hebben betrekking op beleidslijnen en beheersmatige thema's die substantiële financiële gevolgen kunnen hebben. Daarmee kunnen zij direct van invloed zijn op de realisatie van de programma's.

7.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Kader risicomanagement

Het risicomanagement en het beleid rondom het weerstandsvermogen van Recreatieschap Twente zijn vastgelegd in de volgende documenten:

- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV, artikelen 9, 11 en 26)
- Financiële verordening Recreatieschap Twente
- Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2024–2027

Deze documenten vormen samen het kader waarbinnen risico's worden geïdentificeerd, beoordeeld en beheerst, en waarbinnen het benodigde weerstandsvermogen wordt bepaald.

Weerstandsvermogen

Berekening ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit af te zetten tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De ratio geeft daarmee inzicht in de mate waarin Recreatieschap Twente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's.

Beschikbare weerstandscapaciteit (A)

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt afgerond **€ 0,31 miljoen**. Deze capaciteit bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves die vrij inzetbaar zijn.

Bij veel overheidsorganisaties zijn bepaalde bestemmingsreserves 'beklemd': zij zijn juridisch of beleidsmatig verplicht bestemd voor specifieke doelen. Deze reserves worden daarom **niet** meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit heeft direct invloed op de hoogte van de weerstandsratio.

Ook bij Recreatieschap Twente zijn enkele bestemmingsreserves als 'beklemd' geoormerkt. Deze worden uitgesloten bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van alle reserves, waarbij duidelijk wordt welke reserves onderdeel uitmaken van de beschikbare weerstandscapaciteit en welke niet.

Omschrijving	Saldo per 31-12-2025	Maakt onderdeel uit van weerstandscapaciteit
Algemene Reserve	122	Ja
Reserve Recreatieparken / Fietspaden	193	Ja
Totaal Algemene Reserves	315	
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	544	Nee. Beklemd
Totaal reserves m.b.t. taakstelling	544	
RV Reserve Recr. parken / Fietsp. (kl toilet RB)	6	Nee. Beklemd
RV Reserve Recr. parken / Fietspaden (kl loods LV)	26	
Reserve werkplaats HB	27	
Reserve beschoeiing HB/RB	1.500	
Totaal reserves kapitaallasten	1.559	
Totaal reserves	2.419	

Tabel 4 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

Samenvatting beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit**Beschikbare weerstandscapaciteit (A)**

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de vrij inzetbare reserves, exclusief de 'beklemd' bestemmingsreserves. Voor 2027 bedraagt de beschikbare capaciteit afgerond:

Recreatieschap Twente (bedragen in €)	Weerstandscapaciteit
Egalisatie reserves (niet zijnde beklemd)	315
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	315

Benodigde weerstandscapaciteit (B)

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 202.500. Deze wordt bepaald op basis van de geïnventariseerde risico's, waarbij per risico een kans inschatting en een financiële impact zijn vastgesteld. Conform de *Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2024–2027* wordt de kans-impactanalyse niet toegepast op investeringen.

Overzicht geïnventariseerde risico's (kans × impact)

Nr.	Risico analyse RV	Kans	Impact	Risico waarde
	Dreiging			
Personeel:				
1	-Het risico dat meer kosten worden gemaakt door inhuur van (gespecialiseerde) bedrijven i.p.v. vrijwilligers	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000	€ 52.500
2	-Inhuren medewerk(st)ers bij wegvallen/vertrek personeel (door krappe arbeidsmarkt)	Onwaarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
3	-Inhuren medewerk(st)ers bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid (ziekte/ongeval)	Is wel eens voorgekomen	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
Tegenvallende inkomsten:				52.500
4	-Het risico op verminderde inkomsten door derving erfpacht- exploitatierechten (huren)	Zeer onwaarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
5	-Het risico op verminderde inkomsten uit evenementen	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000	€ 37.500
6	-Het risico op verminderde inkomsten uit parkeergelden agv weer	Onwaarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
7	-Het risico op verminderde inkomsten uit parkeergelden waterziektes	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 26.250
Calamiteiten onvoorziene omstandigheden:				63.750
8	-Het risico op hogere beheerskosten vanwege toenemende klimaatverandering, zoals stormschade, natuurbrand, droogte, wateroverlast en opwarming van het water in de recreatieplassen.	Is wel eens voorgekomen	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
9	-Het risico op hogere verzekeringspremies (door schades)	Zeer waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 33.750
10	-Het risico op vandalisme	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 26.250
11	-Kosten i.v.m. schadebetalingen	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 26.250
				86.250
			Totaal omvang risico's	202.500

Tabel 5 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's.

Samenvattend overzicht: beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

	Risicowaarde (Kans X Impact)	Verwacht saldo per begin 2027	Ratio
Recreatieschap Twente	202.500	315.103	1,6
Totaal	315.103	202.500	1,6

Tabel 6 Ratio weerstandsvermogen

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen komt uit op **1,6**. Daarmee voldoet Recreatieschap Twente ruimschoots aan de door het bestuur vastgestelde norm van minimaal 0,8 - **1,0**. Dit betekent dat het Recreatieschap in staat is om de geïdentificeerde risico's financieel op te vangen zonder dat dit de uitvoering van de programma's in gevaar brengt.

Financiële Kengetallen

Het *Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)* schrijft voor dat in de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing* een set verplichte financiële kengetallen wordt opgenomen. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie en de ontwikkeling daarvan in de komende jaren.

Solvabiliteit (ramingen)

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Recreatieschap Twente in staat is om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De ratio wordt berekend door het eigen vermogen (algemene reserve, bestemmingsreserves en het resultaat) af te zetten tegen het balanstotaal. Het kengetal laat zien welk deel van de bezittingen schuldenvrij is

Financiële kengetallen	Raming	Raming	Raming	Raming
	2027	2028	2029	2030
Solvabiliteitsratio	32%	33%	34%	32%

Een solvabiliteit tussen **20% en 50%** wordt volgens de signaleringswaarden als financieel gezond beschouwd. Recreatieschap Twente bevindt zich daarmee binnen een veilige marge.

Netto schuldquote (ramingen)

De netto schuldquote geeft inzicht in de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Dit kengetal laat zien in welke mate rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatie. Een lagere schuldquote is gunstiger. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan over terugbetaling, wordt het kengetal zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden berekend. Voor Recreatieschap Twente is dit onderscheid niet relevant, omdat er geen sprake is van doorgeleende middelen.

Financiële kengetallen	Raming	Raming	Raming	Raming
	2027	2028	2029	2030
Netto schuldquote	49%	41%	38%	40%

De schuldquote valt ruim binnen de minst risicovolle categorie (**< 90%**). Dit betekent dat de schuldenlast goed beheersbaar is en geen zware druk legt op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld

Omdat Recreatieschap Twente geen gelden heeft uitgeleend, is de gecorrigeerde netto schuldquote gelijk aan de ongecorrigeerde variant.

Structurele exploitatieruimte (ramingen)

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in de mate waarin structurele lasten kunnen worden gedekt door structurele baten. Dit kengetal helpt te beoordelen of er ruimte is om structurele lastenstijgingen op te vangen of dat aanvullende maatregelen nodig zijn.

Financiële kengetallen	Raming	Raming	Raming	Raming
	2027	2028	2029	2030
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%

De structurele exploitatieruimte is nihil. Dit betekent dat de structurele lasten meerjarig worden gedekt door structurele baten of door onttrekkingen aan reserves.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen

Een afzonderlijk kengetal geeft slechts beperkt inzicht in de financiële positie. De kengetallen moeten daarom altijd in samenhang worden beoordeeld, waarbij vooral de trendmatige ontwikkeling van belang is.

- **Solvabiliteit:** bevindt zich binnen de veilige marges; de organisatie is voldoende weerbaar om financiële tegenvallers op te vangen.
- **Netto schuldquote:** valt in de minst risicovolle categorie; de schuldenlast is goed beheersbaar.
- **Structurele exploitatieruimte:** structurele baten en lasten zijn in evenwicht.
- **Weerstandsratio:** met een waarde van **1,6** kan het Recreatieschap eventuele tijdelijke verstoringen in de exploitatie zelfstandig opvangen.

Gezamenlijk laten de kengetallen zien dat Recreatieschap Twente financieel robuust is en in staat blijft om zijn taken en verantwoordelijkheden op een duurzame manier uit te voeren.

7.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Recreatieschap Twente exploiteert de recreatieparken **Het Hulsbeek**, **Het Rutbeek** en **Het Lageveld**. Daarnaast is het recreatieschap verantwoordelijk voor het onderhoud van de recreatieve Twentse fietspaden en de diverse routenetwerken voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en autoroutes. Deze voorzieningen zijn van grote waarde voor zowel inwoners van Twente als toeristen. Met name het hoogwaardige netwerk van fietspaden en routes vormt een belangrijke reden voor toeristen om Twente te kiezen als (korte) vakantiebestemming.

Als eigenaar en beheerder van de recreatieparken, fietspaden en routenetwerken heeft Recreatieschap Twente een **algemene zorgplicht** om deze kapitaalgoederen adequaat te beheren en te onderhouden. In het beheerplan wordt beschreven op welke wijze dit beheer en onderhoud wordt uitgevoerd. Hiermee sluit het recreatieschap aan bij de richtlijnen van het *Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)*. Op basis van de huidige financiële situatie en de vastgestelde beheerstrategieën en kwaliteitsniveaus is een richtlijn opgesteld voor de periode **2023–2027**, conform de maximale beheertermijn van vijf jaar die het BBV voorschrijft.

Recreatieparken

Recreatieschap Twente beheert de recreatieparken Het Hulsbeek (Oldenzaal), Het Rutbeek (Enschede) en Het Lageveld (Wierden). Binnen deze parken beschikt het recreatieschap over diverse bedrijfsgebouwen, waaronder beheercentra, schuren en loodsen. Daarnaast zijn er meerdere toiletgebouwen en enkele overige panden in eigendom, waarvan een deel wordt verhuurd. Ook bezit het recreatieschap dienstwoningen die worden verhuurd aan de beheerders van de parken.

De boekwaarde van deze kapitaalgoederen is opgenomen op de balans. Eventuele verschillen tussen de boekwaarde en de waarde in het economisch verkeer worden aangemerkt als **stille reserves**.

Beheerplan voor groot onderhoud

Onderhoud is noodzakelijk om kapitaalgoederen in goede en oorspronkelijke staat te houden. Het BBV maakt hierbij onderscheid tussen:

- **Klein onderhoud:** wordt direct in de exploitatie verantwoord in het jaar van uitvoering.
- **Groot onderhoud:** wordt ondergebracht in een voorziening.
- **Vervangingsinvesteringen:** wanneer een kapitaalgoed volledig is afgeschreven, is er geen sprake meer van groot onderhoud maar van vervanging (Commissie BBV, 2019).

Het beheerplan richt zich uitsluitend op **groot onderhoud** van kapitaalgoederen.

Het nieuwe beheerplan is in werking getreden vanaf het begrotingsjaar **2023** en geldt voor een periode van vijf jaar. Conform artikel 12, lid 1 van het BBV worden de kapitaalgoederen onderverdeeld in de volgende categorieën, elk met een eigen beheerplan:

1. Groot onderhoud Groen
2. Groot onderhoud Verhardingen
3. Groot onderhoud Water
4. Groot onderhoud Terreinvorzieningen
5. Groot onderhoud Gebouwen
6. Groot onderhoud Rioleringen
7. Groot onderhoud Werktuigen en wettelijke maatregelen

Voorzieningen voor onderhoud

Het onderhoud van de kapitaalgoederen van de recreatieparken, fietspaden en routenetwerken wordt ondergebracht in zeven afzonderlijke voorzieningen, overeenkomstig de hierboven genoemde categorieën. Vanwege het kleinschalige en diverse karakter van de kapitaalgoederen worden deze categorieën in afzonderlijke paragrafen verder toegelicht.

In de bijbehorende figuur (in jouw document) wordt de symbolische relatie weergegeven tussen de recreatieparken, de routenetwerken en de verschillende onderhoudsvorzieningen. Deze figuur laat zien dat de voorzieningen onlosmakelijk verbonden zijn met de fysieke infrastructuur van Recreatieschap Twente.

Uit het beheerplan voortvloeiende financiële consequenties

Het beheerplan voor groot onderhoud vormt de basis voor de financiële planning van de onderhoudsvorzieningen voor de periode 2023–2027. Voor elk van de zeven categorieën kapitaalgoederen wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan de betreffende voorziening, afhankelijk van de geplande onderhoudsactiviteiten. Om deze uitgaven te kunnen dekken, wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie aan de voorzieningen toegevoegd.

Jaarlijkse dotatie aan de voorzieningen

Om het groot onderhoud over de vijfjarige periode te kunnen bekostigen, wordt jaarlijks een gelijkblijvend bedrag toegevoegd aan de onderhoudsvorzieningen. Deze dotaties zijn gebaseerd op de totale onderhoudsbehoefte per categorie.

Voorziening Groot Onderhoud (VGO)	Groen	Verharding	Water	Terr. Voorz.	Gebouwen	Rioleringen	Werkt. en wett. maatreg.	Uitg. per jaar
2023	-15.944	24.154	22.306	8.840	12.071	7.988	33.490	92.905
2024	9.300	15.385	9.193	3.133	1.022	0	35.880	73.913
2025	11.815	36.232	26.109	24.543	14.486	0	34.698	147.883
2026	0	7.150	0	21.467	23.472	0	30.085	82.174
2027	3.726	16.956	21.395	19.395	18.400	9.742	50.910	140.524
Totaal	8.897	99.877	79.003	77.378	69.451	17.730	185.063	537.399
Jaarlijkse dotatie VGO	1.779	19.975	15.801	15.476	13.890	3.546	37.013	107.480

Toelichting

Om de continuïteit van het onderhoud te waarborgen, worden de jaarlijkse dotaties aan de voorzieningen **gelijk gehouden gedurende de gehele planperiode**. De kosten van het groot onderhoud worden rechtstreeks ten laste van deze voorzieningen gebracht. Ook in de begroting 2027 worden de vaste dotaties opgenomen, zodat de financiële dekking voor het geplande onderhoud structureel is geborgd.

De totale onderhoudsbehoefte voor de periode 2023–2027 bedraagt **€ 537.399**, wat volledig aansluit op de jaarlijkse dotaties van **€ 107.480** per jaar.

7.3 Bedrijfsvoering

Dienstverlening via SamenTwente

De bedrijfsvoering activiteiten (PIOFJACH: Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Juridische zaken, Automatisering, Communicatie en Huisvesting) worden, conform de bestuurlijke afspraken, uitgevoerd door **SamenTwente** op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Uitgangspunt hierbij is dat de huidige kwaliteit en omvang van de dienstverlening minimaal worden gecontinueerd. SamenTwente levert daarmee een belangrijke bijdrage aan een stabiele en efficiënte bedrijfsvoering van Recreatieschap Twente.

Beleidsnotities

Recreatieschap Twente beschikt over een aantal eigen beleidsnota's. Waar nog van toepassing, gelden de eerder vastgestelde beleidsdocumenten van voormalig Regio Twente. Onderstaand overzicht toont de relevante beleidsdocumenten en de datum van vaststelling.

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Controleverordening Recreatieschap Twente	Bestuur	4-apr-24
Financiële verordening Recreatieschap Twente	Bestuur	16-okt-25
Risicomanagement en weerstandsvermogen	Bestuur	7-jul-25
Fraude beheerssystematiek en –analyse	Algemeen bestuur	7-mrt-18
Nota activeren, waarderen en afschrijven	Bestuur	24-okt-24
Treasurystatuut	Bestuur	24-okt-24
Interne controleplan	Algemeen Bestuur	14-dec-22
Gemeenschappelijke regeling	Raden, colleges van B&W en Bestuur	1 januari 2022 (datum van intreding)
Programmabegroting	Bestuur	Jaarlijks voor 15 september

Deze beleidsdocumenten vormen gezamenlijk het fundament onder de bedrijfsvoering en financiële sturing van het Recreatieschap

Formatie

Onderstaande tabel toont de formatieontwikkeling van Recreatieschap Twente zoals opgenomen in de meerjarenbegroting. De formatie stijgt in 2026 naar 22,3 fte, waarna deze structureel gelijk blijft.

Formatieontwikkeling (fte)

Formatie (begroting)	Fte 2024	Fte 2025	Fte 2026	Fte 2027	Fte 2028	Fte 2029	Fte 2030
Recreatieschap Twente	17,0	17,9	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3
Totaal	17,0	17,9	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3

De formatie-uitbreiding in 2026 hangt samen met de versterking van zowel de recreatieparken als de routenetwerken, passend bij de groeiende opgaven en het gewenste kwaliteitsniveau.

7.4 Financiering

Beleid

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's door te voorzien in de benodigde financiële middelen. Dit gebeurt enerzijds door – indien noodzakelijk – externe financiering aan te trekken, en anderzijds door het beheren van beschikbare middelen die (tijdelijk) niet nodig zijn voor de uitvoering van beleidstaken.

Het treasurybeleid van Recreatieschap Twente is gebaseerd op het treasurystatuut dat eerder door het algemeen bestuur van voormalig Regio Twente is vastgesteld. Totdat een eigen treasurystatuut voor het Recreatieschap is opgesteld en vastgesteld, blijven deze kaders van kracht.

Uitgangspunten en ontwikkelingen

Recreatieschap Twente beschikt niet over overtollige liquide middelen. De systematiek van totaalfinanciering is daarom niet langer van toepassing. Dit betekent dat het Recreatieschap voor toekomstige investeringen – indien nodig – zelf leningen zal moeten aantrekken.

Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn:

- **Reguliere exploitatie-uitgaven worden niet gefinancierd met leningen.**
Lonen, onderhoudskosten en overige terugkerende lasten worden gedekt uit de lopende banksaldi.
- **Leningen worden uitsluitend aangetrokken voor investeringen die worden geactiveerd.**
- **De omvang van de leningenportefeuille blijft in principe beperkt tot de totale waarde van de materiële vaste activa.**
Dit volgt de zogeheten *gouden regel*: de schuldpositie mag niet groter zijn dan de waarde van de activa die ermee zijn gefinancierd

Treasury bij het Recreatieschap

De treasury functie krijgt binnen het Recreatieschap een grotere betekenis dan voorheen onder Regio Twente. Dit komt doordat het Recreatieschap een kapitaalintensieve uitvoeringsorganisatie is, gericht op één taakgebied: recreatieve voorzieningen en toeristische promotie in Twente.

Er zijn geen overtollige middelen uit andere taakvelden beschikbaar. Daarom is een zorgvuldige planning van de financieringsbehoefte essentieel. Dit vraagt om:

- een **liquiditeitsplanning** voor investeringen;
- een **evenwichtige spreiding van renterisico's** bij het aantrekken van langlopende leningen;
- een **gezond aflossingspatroon** binnen de leningenportefeuille.

Als overheidsinstelling heeft het Recreatieschap goede toegang tot de kapitaalmarkt. Voor het aantrekken van len

Omslagrente

In de begroting 2027 is rekening gehouden met de rentelasten die voortvloeien uit de aangetrokken langlopende lening(en). De omslagrente wordt toegepast conform de geldende BBV-richtlijnen.

Wettelijk kader

Het financieringsbeleid wordt uitgevoerd binnen de kaders van de **Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO)**. Deze wet bevat bepalingen die gericht zijn op het beperken van financiële risico's. Twee belangrijke instrumenten zijn:

- **Kasgeldlimiet** – begrenst de omvang van kortlopende schulden.
- **Renterisiconorm** – begrenst het renterisico op de vaste schuld.

Daarnaast zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht om geldelijke overschotten onder te brengen bij het Ministerie van Financiën via **schatkistbankieren**. Hiermee wordt het risico op ongewenste financiële transacties beperkt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening of herfinanciering. Hiermee wordt een bovengrens gesteld aan het renterisico van de langlopende leningenportefeuille.

- Renteherziening: wanneer in de leningsovereenkomst is vastgelegd dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast.

- Herfinanciering: het aangaan van een nieuwe lening om een bestaande lening af te lossen.

De renterisiconorm begrenst daarmee de jaarlijkse aflossingen op de leningenportefeuille. Recreatieschap Twente heeft één langlopende lening waarop jaarlijks wordt afgelost. Op basis van de norm mag per 1 januari van ieder jaar maximaal € 996.000 worden overgesloten.

Nr	Omschrijving x € 1.000	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	5.854	6.031	6.223	6.423
2	Renterisiconorm (20% van 1)	1.171	1.206	1.245	1.285
3	renteherziening	0	0	0	0
4	Aflossing	175	175	175	175
5	Rente risico (3+4)	175	175	175	175
	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	996	1.031	1.070	1.110

Tabel 7 Renterisiconorm

De ruime marge onder de renterisiconorm laat zien dat het renterisico goed beheersbaar is.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen in de Wet FIDO om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De limiet bepaalt dat slechts een beperkt deel van de financieringsbehoefte met **kortlopend vreemd vermogen** mag worden gedekt.

- De norm bedraagt **8,2% van het begrotingstotaal aan lasten** (exclusief stortingen in reserves).
- De kasgeldlimiet wordt berekend als **kwartaalgemiddelde**.
- Hiermee wordt voorkomen dat organisaties langdurig hoge kortlopende schulden aanhouden, wat risicovol is bij stijgende variabele rentes.

Nr	Omschrijving x € 1.000	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	5.854	6.031	6.223	6.423
2	Vastgesteld percentage	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
	Kasgeldlimiet (1x2)	480	495	510	527

Schatkistbankieren

De Wet FIDO schrijft voor dat decentrale overheden hun overtollige middelen moeten onderbrengen bij het Ministerie van Financiën: **schatkistbankieren**. Hiermee wordt het risico op ongewenste financiële transacties beperkt.

Er geldt een **drempelbedrag** waarbinnen middelen buiten de schatkist mogen worden gehouden:

- Vanaf 1 juli 2021: **2% van het begrotingstotaal**, met een **minimum van € 1 miljoen**.
- Voor Recreatieschap Twente komt 2% neer op **€ 117.000**, wat lager is dan de minimale drempel.
- Daarom geldt de **minimale drempel van € 1 miljoen**.

Omdat op positieve banksaldi rente wordt vergoed, is het bovendien doelmatig om beschikbare middelen in de schatkist aan te houden.

Schatkistbankieren (x € 1.000)	Drempelbedrag
Middelen buiten de schatkist	117
Percentage buiten de schatkist	2,0%

7.5 Openbaarheidsparagraaf

Inleiding

De openbaarheidsparagraaf is een verplichte paragraaf op grond van **artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo)**. De Woo heeft als doel om bestuursorganen transparanter te maken en de openbaarheid van publieke informatie te bevorderen. Dit vraagt om informatie die beter vindbaar, toegankelijk en uitwisselbaar is

Wettelijk kader

De Woo wordt gefaseerd ingevoerd. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft hiervoor het **Meerjarenplan implementatie Woo** opgesteld. Dit plan vormt, samen met het BBV en lokaal beleid, de basis voor de verantwoording in deze paragraaf.

Doelstellingen van de Woo

De Wet open overheid beoogt:

- een transparante en actief openbaar makende overheid;
- het versterken van het belang van openbaarheid;
- het actief openbaar maken van publieke informatie.

Deze doelen dragen bij aan een sterke democratische rechtsstaat, vergroten de positie van de burger en ondersteunen goed bestuur en economische ontwikkeling.

Wat doet Recreatieschap Twente hiervoor?

Voor de uitvoering van de Woo sluit Recreatieschap Twente aan bij de aanpak van SamenTwente. De werkzaamheden en voortgang zijn beschreven in paragraaf 6.4 en verder van de programmabegroting van SamenTwente.

8. Financiële begroting

8.1 Overzicht van baten en lasten

Onderstaande tabel geeft een integraal overzicht van de baten en lasten van Recreatieschap Twente voor de jaren 2025–2027. De gegevens zijn weergegeven in duizenden euro's en sluiten aan op de programmatische indeling van het BBV.

Overzicht van baten en lasten									
Bedragen X € 1.000	Jaarrekening 2025			Begroting na wijziging 2026			Begroting 2027		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's									
Recreatieve voorzieningen (taakveld 5.7)	2.409	4.031	-1.622	1.384	4.001	-2.617	1.407	4.104	-2.697
Subsidiering Twente Marketing (taakveld 3.1)	0	748	-748	0	785	-785	0	802	-802
Subtotaal programma's	2.409	4.779	-2.371	1.384	4.786	-3.402	1.407	4.906	-3.499
Overhead (taakveld 0.4)	0	917	-917	0	921	-921	0	947	-947
Totaal programma's incl. overhead	2.409	5.696	-3.288	1.384	5.707	-4.323	1.407	5.854	-4.447
Treasury (taakveld 0.5)	57	57	0	0	0	0	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	4.126	0	4.126	4.293	0	4.293	4.417	0	4.417
Totaal algemene dekkingsmiddelen	4.183	57	4.126	4.293	0	4.293	4.417	0	4.417
Begroot totaal saldo van baten en lasten									
	6.592	5.753	838	5.677	5.707	-30	5.824	5.854	-30
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Recreatieve voorzieningen	15	868	-852	30	0	30	30	0	30
Totaal toevoegingen/onttrekkingen aan reserves	15	868	-852	30	0	30	30	0	30
Gerealiseerd/Begroot resultaat									
	6.607	6.621	-14	5.707	5.707	0	5.854	5.854	0

Tabel 8 Overzicht van baten en lasten

Toelichting

Het overzicht laat zien dat:

- De **programma's** structureel meer lasten dan baten kennen, wat past bij de publieke taak van het Recreatieschap.
- De **gemeentelijke bijdrage** vormt de belangrijkste bron van algemene dekking.
- De **overhead** en **Twente Marketing** zijn stabiele posten binnen de begroting.
- Het **begrotingssaldo 2027** sluit neutraal, mede door een beperkte toevoeging aan de reserves.
- De financiële positie blijft daarmee beheersbaar en sluit aan bij de meerjarige financiële kaders

Meerjarenbegroting (2027-2030)

Onderstaande tabel geeft een integraal overzicht van de baten en lasten voor de jaren 2027 tot en met 2030. De bedragen zijn weergegeven in duizenden euro's en sluiten aan op de programmatische indeling van het BBV.

Overzicht van baten en lasten												
Programma	Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.407	4.104	-2.697	1.434	4.224	-2.790	1.463	4.355	-2.892	1.493	4.492	-2.999
Economische ontwikkeling	0	802	-802	0	821	-821	0	840	-840	0	859	-859
Subtotaal programma's	1.407	4.906	-3.499	1.434	5.045	-3.611	1.463	5.195	-3.732	1.493	5.351	-3.858
Overhead	0	947	-947	0	986	-986	0	1.028	-1.028	0	1.072	-1.072
Subtotaal programma's incl. overhead	1.407	5.854	-4.447	1.434	6.031	-4.596	1.463	6.223	-4.760	1.493	6.423	-4.930
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdrage)												
Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-0	-0
Gemeentelijke bijdrage	4.417	0	4.417	4.566	0	4.566	4.730	0	4.730	4.900	0	4.900
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	4.417	0	4.417	4.566	0	4.566	4.730	0	4.730	4.900	-0	4.900
Saldo van baten en lasten	5.824	5.854	-30	6.001	6.031	-30	6.193	6.223	-30	6.393	6.423	-30
Mutaties reserves												
Mutaties reserves	30	0	30	30	0	30	30	0	30	30	0	30
Resultaat	5.854	5.854	0	6.031	6.031	-0	6.223	6.223	0	6.423	6.423	0

Tabel 9 Meerjarenbegroting

8.2 Toelichting op het overzicht van Baten en Lasten

De financiële kaders van de begroting worden jaarlijks uiteengezet in onze Ontwikkelingsbrief en gedeeld met de gemeenteraden. Deze brief vormt de opmaat van de begroting. In de Ontwikkelingsbrief 2027 is uiteengezet dat we naar aanleiding van zienswijzen bij de begroting 2026, samen met andere gemeenschappelijke regelingen en met gemeenten hebben gewerkt aan een nieuwe indexatiesystematiek. Ons bestuur heeft deze systematiek op 11 december 2025

Belangrijkste kenmerken van de nieuwe systematiek:

- Geen verrekening van voorgaande jaren.
- Indexatiepercentages sluiten beter aan bij gemeentelijke percentages.
- Geen tussentijdse begrotingsaanpassing bij nieuwe cao-afspraken (administratieve lastenverlichting).
- Nieuwe cao-afspraken worden verwerkt in de begroting van het volgende jaar.

In aanloop naar de GR-begrotingen 2029 wordt de nieuwe systematiek geëvalueerd. In deze begroting zijn de financiële effecten van de nieuwe indexatiesystematiek uitgewerkt.

Loon- en prijsindex 2027

Grondslag voor de loonsom

Als grondslag voor de loonsom hanteren wij max van de functieschaal. Voor eventuele openstaande vacatures wordt ook uitgegaan van de max regel. Voor de loonontwikkeling in 2027 nemen wij de begroting 2026 als uitgangspunt.

Loonindex (3,41%)

In de Ontwikkelingsbrief 2027 werd nog uitgegaan van een stijging van de loonkosten met 3,39% in 2027. De daadwerkelijke loonindex voor 2027 valt iets hoger uit, namelijk 3,41%. Dit percentage is als volgt opgebouwd:

- Verhoging per 1 januari 2027 vanuit Cao: 1,6%, cumulatief 1,69%.
- Verhoging per 1 april 2027 loonvoet overheid Sept. circ. 2025): $9/12 \times (5,1\% - 1,6\%) = 2,63\%$.
- Totale loonindex 2027 exclusief voorgaande jaren (A+B): 4,32%.
- Verrekening vorig jaren o.b.v. Cao 2025 die loopt van 1-4-2025 t/m 31-3-2027: -0,91%.
- Dit leidt tot een verwachte loonindex 2027 van 3,41% (C + D).

Het marginale verschil ten opzichte van de inschatting uit de ontwikkelingsbrief komt omdat in de cao SGO 2025–2027 per 1 januari 2026 een nominale loonsverhoging van € 35 is afgesproken. Het procentuele effect van deze verhoging verschilt per organisatie en is afhankelijk van het loongebouw. Ook werkgeverslasten kunnen een marginaal verschil veroorzaken. Dit is ook toegelicht in de Ontwikkelingsbrief 2027. De looncompensatie blijft een inschatting, omdat nog niet bekend is hoe de volgende cao eruit zal zien. Met het bestuur is afgesproken dat er geen tussentijdse begrotingswijziging wordt doorgevoerd wanneer een nieuwe cao bekend wordt. Eventuele verschillen als gevolg van de cao (overschot of tekort) worden via rapportages afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Indien nodig kan het verschil bij de resultaatbestemming van de jaarrekening met de gemeenten worden verrekend.

Prijsindex (2,20%)

Deze index is gelijk aan prijsindex zoals uiteengezet in de Ontwikkelingsbrief 2027. Voor de prijsontwikkeling wordt uitgegaan van de IMOC (netto materiële overheidsconsumptie) op basis van het percentage zoals gepubliceerd in de septembercirculaire t-2. Voor de begroting 2027 kijken we dus naar de septembercirculaire 2025. De IMOC wordt voor 2027 ingeschat op 2,20%.

Gecombineerde loon- en prijsindex (2,60%)

De loonkosten bedragen grofweg 33% van onze lasten en het prijsgevoelige deel is 67%. Dit leidt tot een gecombineerde index van 2,60%: $0,33 \times (2,63\% + 0,78\%) + 0,67 \times 2,20\% = 2,60$.

Uitgangspunten meerjarenraming 2028-2030

Bij het opstellen van de meerjarenraming wordt uitgegaan van de loon- en prijsontwikkeling zoals geraamd door het CPB in de bijlagen van de concept MacroEconomische Verkenning (MEV). Voor de jaren 2028–2030 wordt het aantal inwoners **gefixeerd op het inwonertal dat is gehanteerd in de begroting 2027**, peildatum 1 januari 2026.

Jaar	Looncompensatie	Prijscompensatie	Gecombineerde Index	Aantal inwoners
2027	2,63%	2,20%	2,60%	646.547
2028	4,20%	2,30%	2,92%	646.547
2029	4,50%	2,30%	3,02%	646.547
2030	4,50%	2,30%	3,02%	646.547

Vervangingsinvesteringen

De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvesteringen. Deze investeringen worden ook gecorrigeerd voor inflatie. Hierbij geldt eveneens het herrekenende IMOC-cijfer van het CPB (2,20%).

Weerstandsvermogen/reserves en voorzieningen

Er wordt weerstandsvermogen aangehouden zodat de organisatie zelf in staat is om risico's op te vangen. Een kwalitatieve risicoanalyse is de basis voor deze buffers. Onze gemeenschappelijke regeling beschikt over een nota risicomanagement en weerstandsvermogen die de basis vormt voor ons weerstandsvermogen, maar ook regels bevat hoe wij omgaan met reserveringen en voorzieningen.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven wordt een bedrag van € 0 gehanteerd.

Tarieftaken en baten van derden

Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid. In de begroting wordt deze verwachte baten geïndexeerd op basis van de gecombineerde loon- en prijsindex, tenzij anders is overeengekomen. Hiermee wordt voorkomen dat de stijging van de lonen en prijzen volledig op de Twentse gemeenten wordt verhaald.

Bijdrage per gemeente

De gemeentelijke bijdrage 2027 wordt verdeeld op basis van het **aantal inwoners per 1 januari 2026**, zoals door de gemeenten zelf aangeleverd

8.2.1 Overzicht van baten en lasten per taakveld

Code	Taakveld	Totaal Baten	Totaal Lasten	Gem. Bijdrage
0.1	Mutaties reserves	30.000	0	-30.000
0.4	Overhead	0	947.459	947.459
0.5	Treasury	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	0	802.340	802.340
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.407.211	4.104.031	2.696.820
Eindtotaal		1.437.211	5.853.830	4.416.619

8.2.2 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Voor de periode 2027 tot en met 2030 worden geen incidentele baten of lasten verwacht.

8.3 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Deze paragraaf bevat een prognose van de balans en het EMU-saldo. Daarnaast wordt ingegaan op de jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, de investeringen en het verloop van de reserves.

8.3.3 Geprognosticeerde balans

De balansprognose omvat het begrotingsjaar, het voorafgaande jaar en de drie daaropvolgende jaren.

Bedragen (x € 1.000)	Eind 2025	Eind 2026	Eind 2027	Eind 2028	Eind 2029	Eind 2030
Materiele vaste activa	5.739	6.025	5.665	5.261	5.095	5.278
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Vlottende activa	2.222	1.157	1.835	1.724	1.579	1.709
Totaal activa	7.961	7.182	7.500	6.985	6.674	6.987
Eigen vermogen	2.405	2.419	2.374	2.329	2.284	2.239
Voorzieningen	608	491	441	439	449	459
Vaste schulden	3.028	2.800	2.625	2.450	2.275	2.100
Vlottende passiva	1.920	1.472	2.060	1.767	1.666	2.189
Totaal passiva	7.961	7.182	7.500	6.985	6.674	6.987

Toelichting op de balans

Materiele vaste activa

Deze post is geprognosticeerd op basis van de jaarrekening 2025. Toekomstige vervangingsinvesteringen zijn toegevoegd en de begrote afschrijvingen zijn in mindering gebracht.

Vlottende activa

Uitgegaan is van de vlottende activa per jaarrekening 2025. De post omvat ook de liquide middelen, waarin het saldo van overige activa en passiva tot uitdrukking komt.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is gebaseerd op de omvang van de reserves per ultimo 2025, inclusief de begrote mutaties in de jaren daarna..

Voorzieningen

De voorzieningen zijn geprognosticeerd op basis van de begrote dotaties en verwachte bestedingen uit het grootonderhoudsplan.

Vaste schulden

De vaste schulden volgen de aflossingsstructuur van de bestaande geldlening.

Vlottende passiva

Deze post is gebaseerd op de schuldenpositie volgens de jaarrekening 2025, aangevuld met de verwachte mutaties in de jaren daarna.

8.3.4 Berekening EMU-saldo

In het *Verdrag van Maastricht* is vastgelegd dat het EMU-tekort van een euroland maximaal **3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP)** mag bedragen. Dit tekort wordt bepaald op basis van het gezamenlijke saldo van het Rijk, de lokale overheden en de sociale fondsen. Vanuit het BBV is het verplicht om in de begroting een raming van het **eigen EMU-saldo** op te nemen.

De begroting van Recreatieschap Twente is opgesteld volgens het stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo wordt echter berekend op basis van **ontvangsten en uitgaven**, conform de voorschriften van het *Europees Stelsel van Rekeningen (ESR)*. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen het begrotingsaldo en het EMU-saldo.

Omschrijving (x € 1.000)		Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-30	-30	-30	-30
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-360	-404	-166	183
3	Mutatie voorzieningen	-50	-2	10	10
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo (1-2+3-4-5)		280	372	146	-203

Toelichting

Het EMU-saldo wijkt af van het begrotingsaldo omdat investeringen in het stelsel van baten en lasten **niet** in één keer tot last komen. In de begroting worden alleen de **jaarlijkse kapitaallasten** (rente en afschrijving) verwerkt. Voor het EMU-saldo tellen investeringen echter **volledig mee in het jaar van uitvoering**.

Dit betekent dat:

- een sluitende begroting toch kan leiden tot een **negatief EMU-saldo**,
- vooral in jaren met een **hoog investeringsniveau**.

In **2030** is het EMUsaldo negatief (–€ 203.000), voornamelijk door de geplande investeringen in de **renovatie van toiletruimtes en technische ruimten**. Deze investeringen drukken volledig op het EMUsaldo, terwijl zij in de begroting via kapitaallasten worden gespreid.

8.3.5 Verloopoverzichten van de reserves en voorzieningen

Onderstaande tabellen geven het verloop weer van de reserves en voorzieningen over de jaren 2026–2030. De mutaties zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting en het onderhoudsplan.

Verloopoverzicht reserves	Eind stand	Toe voeging	Ont trekking	Eind stand	Toe voeging	Ont trekking	Eind stand	Toe voeging	Ont trekking	Eind stand	Toe voeging	Ont trekking	Eind stand
	2026	2027	2027	2027	2028	2028	2028	2029	2029	2029	2030	2030	2030
Algemene reserve	122			122			122			122			122
Subtotaal	122	0	0	122	0	0	122	0	0	122	0	0	122
Bestemmingsreserve:													
- Egalisatie	0			0			0			0			0
- Overige	2.297		45	2.252		45	2.207		45	2.162		45	2.117
Subtotaal	2.297	0	45	2.252	0	45	2.207	0	45	2.162	0	45	2.117
Totaal	2.419	0	45	2.374	0	45	2.329	0	45	2.284	0	45	2.239

Verloopoverzicht voorzieningen	Eind stand 2026	Toe voeging 2027	Ont trekking 2027	Eind stand 2027	Toe voeging 2028	Ont trekking 2028	Eind stand 2028	Toe voeging 2029	Ont trekking 2029	Eind stand 2029	Toe voeging 2030	Ont trekking 2030	Eind stand 2030
Grootonderhoud Recreative Voorziening	357	107	141	324	0	0	324	0	0	324	0	0	324
Voorziening RVU	39	0	27	12	0	12	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening Verlofsparen	95	10	0	105	10	0	115	10	0	125	10	0	135
Totaal	491	117	168	441	10	12	439	10	0	449	10	0	459

Tabel 10 Verloopoverzicht voorzieningen

8.3.6 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

De arbeidskosten gerelateerde verplichtingen bestaan uit posten die jaarlijks een vergelijkbaar volume hebben en structureel in de meerjarenraming zijn opgenomen.

Bedragen in €	2027
Individueel keuzebudget	280.064

Tabel 11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

8.3.7 Investerings

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de verwachte herinvesteringen voor de jaren 2027–2030. Het betreft investeringen met economisch nut die worden geactiveerd en via kapitaallasten worden afgeschreven.

Herinvesteringen	2027	2028	2029	2030
Investerings met economisch nut	129	74	318	616

Tabel 12 Herinvesteringen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	467
Woonruimten	0	0	279	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0	0	0	0
Vervoermiddelen	36	68	0	50
Machines, apparaten en installaties	66	6	0	54
Overig	27	0	39	45
Totaal	129	74	318	616

Bijlagen

Gemeentelijke bijdrage 2027 per taakveld

Onderstaande tabel toont de verdeling van de gemeentelijke bijdrage 2027 over de deelnemende Twentse gemeenten. De verdeling vindt plaats op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2026.

Gemeente	Aantal inw. 1-1-2026	0.4 Overh.	0.10 Mutaties reserves	3.1 Economische ontwikkeling	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Totaal Gemeentelijke bijdrage
Almelo	75.187	0	-3.489	93.304	423.794	513.609
Borne	25.039	0	-1.162	31.072	141.133	171.044
Dinkelland	26.971	0	-1.251	33.470	152.023	184.241
Enschede	162.757	0	-7.552	201.975	917.384	1.111.807
Haaksbergen	24.315	0	-1.128	30.174	137.052	166.098
Hellendoorn	36.351	0	-1.687	45.110	204.893	248.317
Hengelo	84.033	0	-3.899	104.282	473.654	574.037
Hof van Twente	35.765	0	-1.660	44.383	201.590	244.314
Losser	23.478	0	-1.089	29.135	132.334	160.380
Oldenzaal	32.034	0	-1.486	39.753	180.561	218.827
Rijssen / Holten	39.263	0	-1.822	48.724	221.307	268.209
Tubbergen	21.573	0	-1.001	26.771	121.597	147.367
Twenterand	34.236	0	-1.589	42.486	192.972	233.869
Wierden	25.545	0	-1.185	31.700	143.985	174.500
Totaal	646.547	0	-30.000	802.340	3.644.280	4.416.619

Toelichting

Verdeling van overhead

Volgens het *Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)* is het voor verbonden partijen **niet toegestaan** om de gemeentelijke bijdrage voor overhead rechtstreeks via taakveld 0.4 (Overhead) op te halen, tenzij het daadwerkelijk overheadactiviteiten betreft. Dit is vastgelegd in de *Notitie Verbonden Partijen* van de Commissie BBV.

Daarom wordt:

- de overhead **extracomptabel toegerekend** aan het grootste taakveld,
- in dit geval **taakveld 5.7 – Openbaar groen en (openlucht) recreatie**.

Hierdoor worden de bijdragen voor overhead zichtbaar onder de baten van de directe taakvelden.

Rente en treasury

De rente op de aangetrokken geldlening wordt:

- **niet** via taakveld 0.5 (Treasury) opgehaald,
- maar via de **omslagrente** toegerekend aan taakveld 5.7.

Dit sluit aan bij de BBV-systematiek waarbij rentelasten worden toegerekend aan de taakvelden die de investeringen gebruiken.